

Øyvin Kleven

**Levekår i Longyearbyen
En sammenligning mellom
Svalbard og fastlandet**

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser; metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her; oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, august 2002

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen, vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISN 82-537-5106-0 Trykt versjon

ISN 82-537-5107-9 Elektronisk versjon

ISN 0806-2056

Emnegruppe

02 Befolkning

Design: Enzo Finger Design

Trykk: Statistisk sentralbyrå/240

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpig tall	Provisional or preliminary figure	*
Budd i den lodrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Budd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Desimalskilletegn	Decimal punctuation mark	,(,)

Forord

Øyvin Kleven

Levekår i Longyearbyen En sammenligning mellom Svalbard og fastlandet

Rapporter 2002/17 • Statistisk sentralbyrå 2002

Statistisk sentralbyrå (SSB) foretok vinteren 2000 en levekårsundersøkelse i Longyearbyen blant alle Norske statsborgere over 16 år. Undersøkelsen ble gjennomført på oppdrag fra Svalbard Samfunnsdrift, som på vegne av Svalbardrådet hadde det administrative ansvaret for prosjektet. Resultatene fra undersøkelsen ble publisert i en rapport i serien Notater samme år (Kleven 2000).

I denne rapporten blir resultatene fra undersøkelsen fylligere beskrevet og analysert. Hensikten er å beskrive levekårene i Longyearbyen sammenliknet med levekår i Norge forøvrig. Det vil ikke bli gjort analytiske tilnærminger for å forklare årsaker til ulikhet i levekår i Longyearbyen og Norge for øvrig.

I vurderinger av levekår i Longyearbyen må en ta hensyn til at "Longyearbyen er noe for seg selv". Det er problematisk å gi en vurdering av levekår i Longyearbyen sammenliknet med fastlandet på et generelt grunnlag uten å ta hensyn til demografiske forskjeller. Befolkningen i Longyearbyen og på fastlandet avviker etter en rekke sentrale kjennetegn. Det er derfor ikke gitt om en skal sammenlikne Longyearbyen som samfunn og fastlandet, om en skal sammenlikne grupper i Longyearbyen med grupper på fastlandet, eller om en skal sammenlikne Longyearbyen med tilsvarende steder på fastlandet. Utarbeidelse av levekårsindikatorer og levekårsdimensjoner gjør det imidlertid mulig å beskrive levekårene i Longyearbyen mer inngående enn det som hittil har blitt gjort. Enkelte levekårsindikatorer på Svalbard vil bli sammenliknet med fastlandet der det blir vurdert at dette gir mening og er praktisk mulig innenfor de gitte ressursrammer. Det vil bli gjort sammenlikninger mellom Longyearbyen og fastlandet som analyseenhet, mellom grupper i Longyearbyen og grupper på fastlandet og mellom grupper i Longyearbyen.

Rapporten er skrevet av rådgiver Øyvin Kleven. Førstekonsulent Liva Vågane har bidratt med å tilrettelegge datamaterialet. Agnes Aall Røtland, Arne Andersen og Hege S. Kitterød takkes for konstruktive kommentarer undersveis. Ansvarlig seksjonssjef var Ole Sandvik ved seksjon for intervjuundersøkelser.

Rapporten er i sin helhet finansiert av Statistisk sentralbyrå.

Innhold

Forord.....	3
Hovedresultater	9
1. Befolkningen i Longyearbyen	11
1.1. Om Longyearbyen	11
1.2. Flere menn enn kvinner.....	12
1.3. Yngre befolkning enn på fastlandet.....	12
1.4. Flere med høyere utdanning på Svalbard	13
1.5. Flere enpersonhusholdninger og færre barnefamilier.....	14
2. Livsprosjekter, trivsel og mistrivsel på 78 grader nord	15
2.1. Eventyrlyst og ønske om naturopplevelse dro de fleste til Svalbard	15
2.2. Lav skatt og unike naturopplevelser får folk til å bli.....	15
2.3. Mellom "rotasjonssamfunn" og fastboende befolkning	16
2.4. En av tre vil flytte innen to år	16
2.5. Kun en av fire ønsker å pensjonere seg på Svalbard, selv om forholdene ble lagt til rette	16
2.6. Stor tilfredshet blant de som bor på Svalbard, også blant medflytterne	17
3. Arbeidsforhold	18
3.1 "Nesten hele folket i arbeid"	18
3.2. Svalbardkvinnene arbeider i langt større grad heltid enn kvinnene på fastlandet	20
3.3. Åtte av ti ansatte er fornøyd med nåværende arbeidstid	20
3.4. Åtte av ti arbeidstakere er fast ansatt på Svalbard.....	21
3.5. Svalbardarbeiderne mer fornøyd med lønnen enn fastlandsarbeiderne	21
3.6. Også de som "er med på lasset" er fornøyd med arbeidsforholdene	22
4. Boforhold	23
4.1. Kun fire prosent eier sin egen bolig på Svalbard, mot 76 prosent på fastlandet.....	23
4.2. Nær halvparten av alle husholdningene har også bolig på fastlandet	23
4.3. Dårligere bomiljø på Svalbard enn på fastlandet.....	25
4.4. Åtte av ti statsansatte har fri bolig	25
4.5. 85 prosent er fornøyd med boligen på Svalbard	26
5. Helse	27
5.1. Gjennomgående færre helseplager på Svalbard	27
5.2. Kvinner er i høyere grad plaget av mørketiden enn menn	27
5.3. Høyere alkoholkonsum og flere dagligryktere på Svalbard	28
5.4. Færre legekontakter blant befolkningen på Svalbard	30
6. Fritid og sosial deltaking	31
6.2. Mange ønsker flere konserter.....	32
6.3. Mindre personlig kontakt med familien.....	32
6.4. Daglig samvær med venner	33
6.5. Færre føler seg ensomme på Svalbard.....	33
6.6. Stor deltakelse i organisasjonsliv.....	34
Vedleggstabeller.....	35
Vedlegg 1. Hvordan definere og måle levekår?	38
Vedlegg 2 Om undersøkelsen.....	41
Litteratur.....	44
Spørreskjema: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000	45
Tidligere utgitt på emneområdet	69
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	70

Figurregister

1.1. Norsk bosetning på Svalbard, etter kjønn, 1. januar 1996-2001. Prosent	12
1.2. Alderspyramide for Longyearbyen. 1. desember 1999. Antall personer.....	12
1.3. Prosentdifferansen i ulike aldersgrupper mellom Longyearbyen og Norge for menn og kvinner:	12
1.4. Utdannelsesnivået blant personer over 16 år i Longyearbyen, per 1. desember 1999 og Norge, per 1. oktober 1999. Prosent.....	13
1.5. Prosentdifferansen i utdannelsesnivå for menn mellom Longyearbyen og Norge. Etter alder mellom 16 og 66 år:.....	14
1.6. Utdannelsesnivå for kvinner i Longyearbyen og Norge. Etter alder mellom 16 og 66 år. Prosentdifferanse	14
3.1. Andel personer i arbeidsstyrken etter kjønn i Longyearbyen og Norge 2000. Prosent.....	18
3.2. Oppgitt arbeidstidsordninger blant arbeidsstyrken i Longyearbyen. Prosent	19
3.3. Arbeidstidsordninger blant menn og kvinner i Longyearbyen. Prosent	19
3.4. Arbeidsstyrken etter kjønn i Longyearbyen (2000) og Norge (1998), etter avtalt vanlig. Prosent.....	20
3.5. Andel menn og kvinner og menn i ulike yrkesfelt. Prosent.....	20
3.6. Midlertidig ansatte blant menn og kvinner etter yrkesfelt i Longyearbyen. Prosent	21
3.7. Hvor fornøyd man er med ulike sider av arbeidet. Longyearbyen og Norge. Prosent	22
3.8. Tilfredshet med arbeidet blandt personer som er på Svalbard som følge av partner, og andre grunner. Prosent.....	22
4.1. Boforhold i Longyearbyen og Norge. Prosent.....	23
4.2. Andel i Longyearbyen som har hus og eller hytte på fastlandet. Prosent.....	24
5.1. Andel med ulike helseplager i Longyearbyen og Norge. Prosent	27
5.2. Andel som har kontaktet lege blant kvinner og menn i Longyearbyen og Norge. Prosent.....	29
5.3. Hvor mange dager det vanligvis tar å få time hos lege i Longyearbyen, utenom øyeblikkelig hjelp. Prosent	29
6.1. Oppgitte aktiviteter og tilbud en savner på Svalbard, flere svar kunne oppgis. Prosent.....	32
6.2. Hvor ofte en treffer foreldre og barn over 16 år. I Longyearbyen og Norge. Prosent	32
6.3. Hvor ofte en er sammen med venner. I Longyearbyen og Norge. Prosent	33
6.4. Andel som føler seg ensom i Longyearbyen og Norge. Prosent	33

Tabellregister

1.1. Personer mellom 16 og 66 år i Longyearbyen, etter høyeste fullførte utdanning. 1. desember 1999.	
Kjønn og alder. Prosent	13
1.2. Type husholdning i Longyearbyen (1. desember 1999) og Norge (1998). Prosent	14
1.3. Andel blant enpersonhusholdninger som er medlem av husholdning på fastlandet, og eller har ektefelle eller samboer på fastlandet. Prosent	14
2.1. Ulike grunner til å dra til Svalbard etter kjønn. Prosent	15
2.2. Ulike grunner til å bli værende på Svalbard etter kjønn. Prosent	15
2.3. Botid på Svalbard. Antall og Prosent	15
2.4. Botid på Svalbard, Gjennomsnitt etter kjønn, alder og yrkesfelt. Antall år.....	16
2.5. Hytteplaner for husholdningen. Prosent	16
2.6. Hvor lenge man planlegger å bli på Svalbard etter botid. Prosent	16
2.7. Interesse for å pensjonere seg på Svalbard og for at Svalbard skal bli et livsløpssamfunn. Prosent	16
2.8. Tilfredshet med Svalbard etter botid og kjønn. Prosent	17
2.9. Tilfredshet med Svalbard etter årsaker til å bli værende på Svalbard. Prosent.	17
3.1. Oppgitte arbeidstidsordninger blant arbeidstyrken i Longyearbyen. Etter yrkesfelt Prosent	19
3.2. Sysseksatte menn og kvinner, etter alder og avtalt/vanlig arbeidstid. Differansen mellom Longyearbyen (2000) og Norge (1998). Prosent	19
4.1. Antall husholdninger som eier og leier bolig på fastlandet. Prosent. Vektet totaltall.....	24
4.2. Hvordan boligen på fastlandet benyttes blant de som eier. Prosent. Vektet totaltall.....	24
4.3. Antall husholdninger på Svalbard som enten har bolig eller hytte på fastlandet, etter alder og antall år bodd på Svalbard. Prosent.	25
4.4. Eierforhold til husholdningens bolig i Longyearbyen, etter yrkesfelt. Prosent	25
4.5. Ønske om å eie bolig etter planlagt tid igjen på Svalbard. Prosent	26
4.6. Gjennomsnittelig månedlig husleie etter yrkesfelt. Andel under og over 2000 kroner måneden etter yrkesfelt, Prosent	26
4.7. Fomøyd med boligen. Prosent	26
4.8. Villighet til å betale mer for å få større plass. Prosent	26
5.1. Andel som er plaget av mørketiden eller den lyse årstiden på en sann måte at det sliter på humøret eller hindrer en fra å gjøre ting en ellers ville ha gjort. Etter kjønn, botid og alder. Prosent	28
5.2. Hvor ofte en nyter alkohol i Longyearbyen og fastlandet blant 16-66 år, etter kjønn og alder. Prosent	29
6.1 Ulike fritidsaktiviteter blant befolkningen på Svalbard. Prosent	31
6.1. Andelen som føler seg ensom i Longyearbyen, etter kjønn, aldersgruppe og om en bor alene. Differansen mellom Longyearbyen og Norge Prosent	33
6.2. Organisasjonsmedlemskap i Norge og Longyearbyen. Etter menn og kvinner. Prosent	34

Hovedresultater

Levekår defineres som individenes tilgang på ressurser som de kan bruke til å kontrollere og bevisst styrke sine livsvilkår (NOU 1993-17:41-44). Befolkningen i Longyearbyen er mer resurssterke enn befolkningen i Norge for øvrig. Den største forskjellen knytter seg til arbeidsmarkedet. Ni av ti personer over 16 år er i arbeid. Befolkningen i Longyearbyen har høyere utdanning enn den norske befolkningen for øvrig. De har bedre helse og bedre sosiale relasjoner og er mer aktive i fritid og organisasjonsliv.

To seleksjonsarenaer er fremtredende i Longyearbyen: botiden og boligmarkedet. Tre av ti personer har bodd der i over ti år. Gjennomsnittelig botid er høyere blant personer ansatt i bergverk og lokalforvaltning enn andre næringer. Lang botid gir erfaring og kjennskap til lokale seleksjonsmekanismer som en kan utnytte til å forbedre sine livsvilkår. Med hensyn til boligmarked er det fremtredende at kun fire prosent eier sin egen bolig, 69 prosent bor i leid bolig, mens 27 prosent bor i fri tjenestebolig. Det er nesten utelukkende statsansatte som bor i fri bolig. Det er store forskjeller i utgifter til bolig. Ansatte i reiseliv betaler i gjennomsnitt nesten tre ganger så mye for bolig som ansatte i bergverk og høyere undervisning. Personer ansatt i andre næringer betaler dobbelt så mye for å bo som folk ansatt i bergverk. En seleksjonsarena fører til forskjeller i levekår hvis dette ikke kompenseres for i andre arenaer. En måte å kompensere for ulikheter i boligmarkedet er å innføre ulikheter i inntekt fra arbeid. Dette er til en viss

grad gjort i Longyearbyen. Folk ansatt i lokal forvaltning og bergverk har rimelige boliger gjennom arbeidsgiver. Men for de som faller utenfor disse ordningene er det ingen ting som tyder på en slik kompensasjon. Det ser ut som om fri bolig går sammen med høy arbeidsinntekt, slik at en får en opphopning av ressurser. Statsansatte med fri bolig ligger også på inntektstoppen.

Befolkningen i Longyearbyen har gjennomgående færre helseplager enn befolkningen på fastlandet. Kun en prosent i Longyearbyen vurderer egen helsetilstand som dårlig eller meget dårlig. På fastlandet er det syv prosent som oppgir dette.

Personer bosatt i Longyearbyen har mindre personlig kontakt med familien enn personer på fastlandet, mens de er mer sammen med venner. Mindre personlig kontakt med familie har en åpenbar årsak i at Svalbard er en øygruppe langt fra fastlandet med fly som eneste realistiske transportmiddel. Det er færre personer som oppgir at de føler seg ensomme på Svalbard sammenliknet med fastlandet. Svalbardbeboerne er også i større grad medlemmer og aktive i organisasjoner enn befolkningen i Norge for øvrig. Også når det gjelder fritid og kulturaktiviteter, er det større volum på dette i Longyearbyen enn på fastlandet. En kan derfor konkludere med at for majoriteten av befolkningen i Longyearbyen er livet sosialt og aktivt.

Kort om undersøkelsen

Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000 ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå vinteren 2000. Oppdragsgiver var Svalbardrådet og Svalbard samfunnsdrift. Målgruppen var alle fast bosatte i Longyearbyen over 16 år i perioden 7. februar til 12. mars. Det ble gjennomført intervju med 774 personer, eller 76,4 prosent av målgruppen. Undersøkelsen var lagt opp slik at alle personene skulle svare på en personlig del, mens personene i husholdningsutvalget i tillegg skulle svare på en rekke spørsmål som hadde med hele husholdningen å gjøre. Målgruppen for undersøkelsen omfatter derfor hele den norske bosetningen i Longyearbyen. Undersøkelsen er dokumentert i Kleven (2000). Øvrige resultater er også offentliggjort der.

Noen begreper og kjennemerker brukt i publikasjonen

Svalbard og Longyearbyen

Svalbard og Longyearbyen blir brukt synonymt i denne rapporten, selv om Levekårsundersøkelsen strengt tatt bare omfatter personer som er registrert som fastboende i Longyearbyen. Personer som er bosatte i Ny-Ålesund og enkelte fangstfolk er derfor ikke med i materialet. Disse utgjør så få personer av den norske befolkningen at det er forsvarlig å benytte Longyearbyen og Svalbard som synonymer når vi beskriver den norske befolkningen på Svalbard.

Norge og fastlandet

Når befolkningen i Norge beskrives, blir betegnelsene Norge og fastlandet brukt synonymt. I noen statistikker over den norske befolkning er også personer bosatt på Svalbard med. I Levekårsundersøkelsene er imidlertid ikke personer fra Svalbard inkludert. I Arbeidskraftsundersøkelsene kan imidlertid enkelte personer fra Svalbard være med. Siden befolkningen på Svalbard er en så liten andel av den totale norske befolkningen er det ingen grunn til å holde dem utenfor statistikken over fastlandet. De vil ikke påvirke estimatene, og Norge og fastlandet benyttes derfor som synonymer.

Utdanning

Utdanningsnivå er beregnet på grunnlag av opplysninger om samlet allmennutdanning og yrkesutdanning, hentet fra utdanningsregisteret. Grupperingen bygger på *Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk* (Standarder for norsk statistikk nr. 7). Følgende inndeling er brukt:

<i>Grunnskolenivå:</i>	Utdanning med samlet varighet 7-9 år
<i>Gymnasnivå:</i>	Utdanning med samlet varighet 10-12 år
<i>Universitet/høyskolenivå 1</i>	Utdanning med samlet varighet 13-14 år
<i>Universitet/høyskolenivå 2:</i>	Utdanning av minst 15 års varighet

Yrkesstatus

Inndelingen bygger på Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status (Standarder for norsk statistikk nr. 5). I denne publikasjonen benytter vi kategoriene: arbeider, lavere funksjonær, høyere funksjonær, selvstendig, student/skoleelev og andre (hjemmearbeidende, pensjonister og uklassifiserte)

Yrkesfelt

Klassifiseringen i yrkesfelt er foretatt spesielt for Svalbard og har følgende fem kategorier:

Statsansatt

Lokalforvaltning

Høyere undervisning og forskning

Bergverk og petroleumsvirksomhet

Reiseliv

Annet

Alle yrkesaktive er kodet i denne inndelingen på bakgrunn av hvilken arbeidsgiver de har oppgitt. Klassifikasjonen er utarbeidet av Sverre Høifødt og Turid Telebond på bakgrunn av virksomhetenes næringsvirksomhet.

1. Befolkningen i Longyearbyen

Befolkningen i Longyearbyen skiller seg fra befolkningen på fastlandet etter en rekke sentrale kjennetegn. I dette kapittelet gir vi først en kort historisk gjennomgang av utviklingen i Longyearbyen etter krigen. Deretter beskriver vi hva forskjellen med hensyn til befolkningssammensetning mellom Longyearbyen og Norge består i.

1.1. Om Longyearbyen

Longyearbyen er oppkalt etter nord-amerikaneren John Munro Longyear. I 1906 startet Longyears selskap Artic Coal Company gruvedrift på Svalbard. I 1916 ble selskapet overtatt av Store Norske Spitsbergen Kulkompani. En forutsetning for Norsk suverenitet over øygruppen er at det er en fast norsk bosetning på Svalbard. Inntil nylig har det ikke eksistert realistiske alternativer til kulldriften på Svalbard (Arlov 1996:365). Gruvedriften i Longyearbyen har nesten hele etterkrigstiden vært avhengig av statsstøtte, og ville etter rene økonomiske hensyn sannsynligvis vært avvirket. Fra midten av 1970-tallet grep sentrale myndigheter langt mer aktivt inn i lokalsamfunnet enn tidligere. I 1976 kjøpte Staten nesten alle de private aksjene i Store Norske. I stortingsmeldingen *Vedrørende Svalbard* fra 1975 var det klare signaler om at de politiske myndighetene ønsket å bryte med "company-town" modellen for lokalsamfunnet Longyearbyen: *Regjeringens politikk er i størst mulig grad å normalisere det lokale samfunn. ... Denne utviklingen vil også skape grunnlag for en større grad av nærmedemokrati i Longyearbyen* (St.meld.nr.39 1974-75:53). Denne endringen gjorde at det ble nødvendig for Store Norske å skille samfunnsdrift fra gruvedrift. I 1989 ble derfor Svalbard Samfunnsdrift og Svalbard Næringsutvikling skilt ut som egne aksjeselskaper. I 1993 kjøpte Staten alle aksjene, siden da har disse vært et statsaksjeselskap under Nærings- og handelsdepartementet. I 2000 ble disse selskapene slått sammen.

I stortingsmelding nr. 50 1990-91 gikk Staten inn for å legge forholdene bedre til rette for en variert næringsvirksomhet på øygruppen: *Norsk næringsutvikling er et viktig ledd i suverenitetshevdelse på øygruppen* (St.meld.nr.50 1990-1991:10). Regjeringen ville legge til rette for utvikling av reiseliv, forskning og høyere

utdanning som næringsvirksomhet for å sikre norsk bosetting på Svalbard. Gruvedriften har blitt trappet ned og alternative næringsveier som forskning og turisme har ekspandert. Med det har sammensetningen av befolkningen endret seg. Longyearbyen er i dag et moderne familiesamfunn med barnehager, skole og universitetsstudier, sykehus, kirke, hoteller, kafeer og butikker. Likevel er Longyearbyen spesielt ved at det er et sted man er for å arbeide.

Helt frem til midten av 1980-tallet var Longyearbyen en såkalt "Company town". Longyearbyen var synonymt med Store Norske og vice versa. Kullselskapet var arbeidsgiver, drev skolen, sykehus, boliger, infrastruktur og vareutsalg. Man hadde sogar egne penger. Samfunnet var mannsdominert og lagdelt. Gruvearbeiderne bodde i brakker i "bydelene" Sverdrupbyen og Nybyen, mens funksjonærene i Store Norske bodde i egne funksjonærleiligheter på "Haugen". Statsfunksjonærene bodde på "Skjæringa" på den andre siden av dalen. Langt over 90 prosent av alle innbyggerne i Longyearbyen var enten ansatt eller familiemedlemmer av Store Norske ansatte. De resterende var for det meste statsansatte, ansatt hos sysselmannen, Luftfartsverket eller Televerket. Sentrale norske myndigheter ga ledelsen i Store Norske frie tøyler lokalt i Longyearbyen, og innbyggerne var innstilt på at selskapet regjerte (Arlov 1996). På Svalbard har det tradisjonelt vært interesse- motsetninger mellom statsansatte og ansatte i bergverk, og mellom funksjonærer og arbeidere i bergverk. I dag snakkes det gjerne om interesse- motsetninger mellom tre grupper på Svalbard¹: De statsansatte, de som er ansatt i statlige aksjeselskaper som Store Norske og Svalbard samfunnsdrift, og de som er ansatt i privat virksomhet. Det pekes på at det er en strukturell forskjell knyttet til bolig som i stor grad skaper denne forskjellen. Statsansatte har gjerne fri bolig, de ansatte i statlige aksjeselskap leier til en gunstig pris, mens de ansatte i næringslivet leier til markedspris.

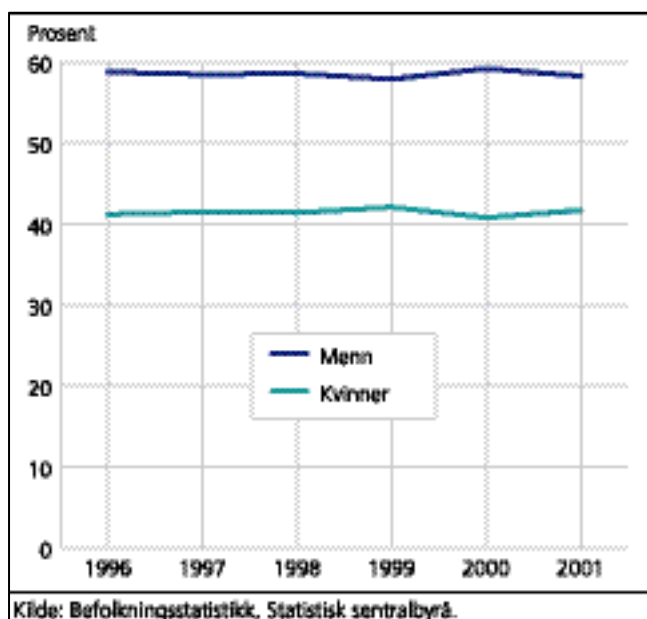
¹ Basert på personlige intervjuer foretatt høsten 1999 med en rekke sentrale personer i Longyearbyen under forberedelsene til Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen.

Det er også blitt pekt på at det er de med lengst fartstid i Longyearbyen som sitter i de viktigste posisjonene og har mest innflytelse på øygruppen. Nær halvparten av befolkningen byttes ut hvert andre år, mens en del blir boende og regner seg nærmest som fastboende. Dette kommet til uttrykk i debatten om innføring av lokalt selvstyre, hvor det blir hevdet at det er "veteranene" som har mest å vinne på innføringen av lokalt selvstyre. "Det skremmer vettet av meg. Mange av dem har vært her så lenge at de umulig kan vite hvordan forholdene er på fastlandet, med en evig kamp om penger til ulike formål. De vet ikke hvor dyrt og komplisert det er å drive en kommune, de har levd for lenge med den velfylte pengesekken fra sentralt hold. Både den lange og den korte botiden er et problem. Utskiftningen av folk er så stor at man risikerer at halve lokaldemokratiet reiser i løpet av et halvt år." sa en "demokratimotstander" til Svalbardposten (nr.45 - 19. November 1999).

1.2. Flere menn enn kvinner

I Longyearbyen bor det per 1. januar 2001 flere menn enn kvinner (figur 1.1). 58 prosent av befolkningen er menn, mens 42 prosent er kvinner. På fastlandet er kvinnene i flertall med et halvt prosentpoeng. Ser vi på utviklingen siden midten av nittitallet viser det seg at denne fordelingen har ligget konstant på 59 prosent menn og 41 prosent kvinner helt frem til 2001 hvor det er en liten utjevning mellom kjønnene på ett prosentpoeng. Til en viss grad er Longyearbyen fortsatt et mannssamfunn, men forskjellene var betydelig større tidligere. Det er interessant at forholdet mellom kjønnene har vært så stabilt fra midten av 1990 tallet og frem til i dag. Det betyr at selv om deler av befolkningen skiftes ut hyppig, så består noen av strukturene.

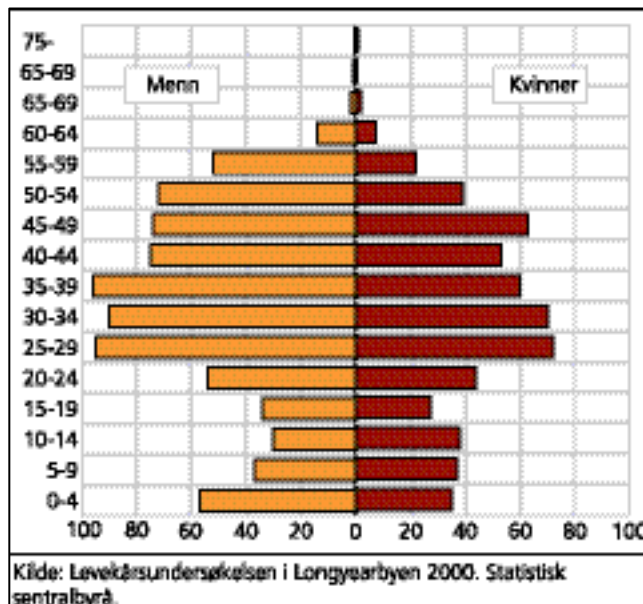
Figur 1.1. Norsk bosetning på Svalbard, etter kjønn, 1. januar. 1996-2001. Prosent

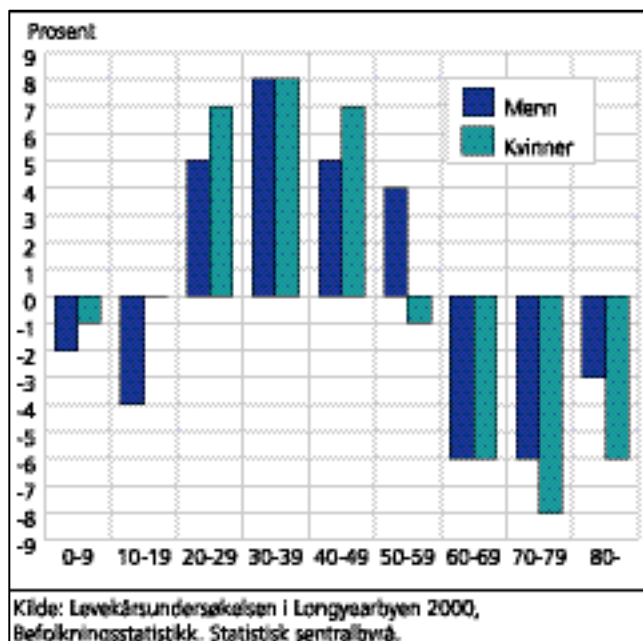
1.3. Yngre befolkning enn på fastlandet

Alderssammensetningen i Longyearbyen skiller seg fra alderssammensetningen til befolkningen på fastlandet. Longyearbyen har en større andel blant personer mellom 20 og 60 år enn fastlandet. Figur 1.2 viser alderspyramiden for Longyearbyen. Den har en annen form enn alderspyramiden i de fleste vestlige industrisamfunn, en større andel av befolkningen er i arbeidsdyktig alder.

Figur 1.2. Alderspyramide for Longyearbyen. 1. desember 1999. Antall personer

Figur 1.3. Prosentdifferansen i ulike aldersgrupper mellom Longyearbyen og Norge for menn og kvinner.

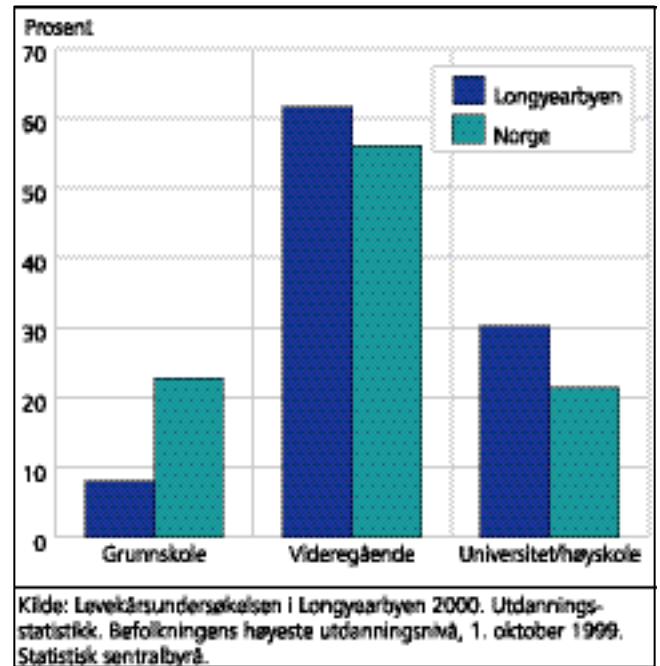
Figur 1.3 viser den relative forskjellen etter kjønn og alder mellom fastlandet og Longyearbyen. Det vil si at vi har beregnet hvor mange hver aldersgruppe utgjør i prosent i Longyearbyen og på fastlandet, og så trukket disse størrelsene fra hverandre med utgangspunkt i Longyearbyen. Dette er så uttrykt i en figur hvor over null betyr at det er flere av denne aldersgruppen i Longyearbyen, mens det er færre hvis stolpen går under null. Alle differansene er på åtte prosentpoeng eller mindre. Vi ser at det er færre barn under 20 år i Longyearbyen enn på fastlandet. For aldersgruppene mellom 20 og 50 år er det flere enn på fastlandet. I aldersgruppen 50 til 60 år er det fire prosent flere enn på fastlandet for menn, mens det er en prosent færre kvinner. For aldersgruppene over 60 år er det færre enn på fastlandet. Det finnes ingen personer over 74 år i Longyearbyen.

1.4. Flere med høyere utdanning på Svalbard
Befolkningen i Longyearbyen har gjennomsnittlig lengre utdanning enn befolkningen på fastlandet. Figur 1.4 viser at det er få personer med grunnskole som høyeste utdanning i Longyearbyen, bare åtte prosent mot cirka 23 prosent på fastlandet. Det er også flere med videregående utdanning, mens cirka 30 prosent av Longyearbyens innbyggere har høyere utdanning mot 21 prosent på fastlandet.

Denne oppstillingen blir noe misvisende siden forskjellen i utdanningsnivå har sammenheng med alderssammensetning. Vi har tidligere vært inne på at befolkningen i Longyearbyen er yngre enn på fastlandet. I tabell 1.1 viser vi utdanningsnivået etter kjønn og tre alderskategorier. Per 1. desember 1999 var kun fire personer over 66 år. De er holdt utenfor den videre sammenlikningen med hensyn til utdanning

Det er store forskjeller mellom menns utdanningsnivå på fastlandet og Longyearbyen i alle alderskategorier. For de yngste har tre prosent av mennene mellom 16 og 24 år videregående skole, mens ni prosent flere har kortere høyere utdanning (ett til to år etter videregående skole, se side 3). For menn mellom 25 og 44, samt menn mellom 45 og 66 år, ser vi at de på Svalbard i høyere grad har lang universitetsutdanning.

Figur 1.4. Utdanningsnivået blant personer over 16 år i Longyearbyen, per 1. desember 1999 og Norge, per 1. oktober 1999. Prosent

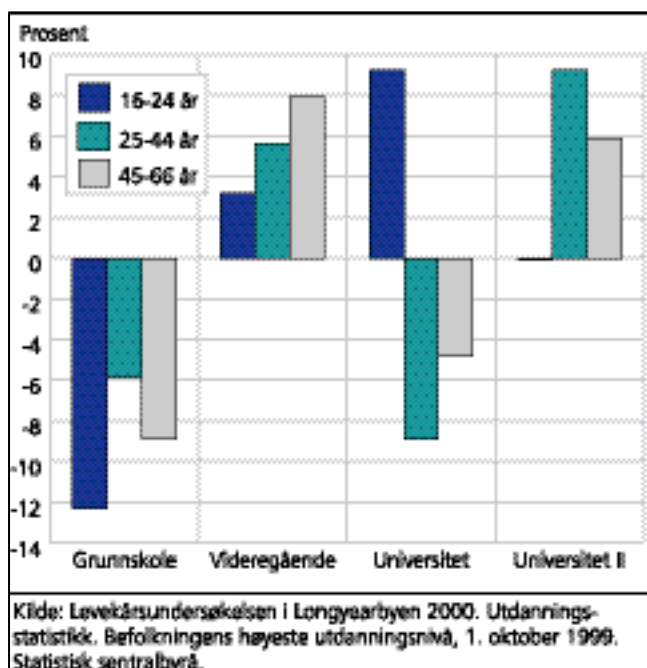

Tabell 1.1. Personer mellom 16 og 66 år i Longyearbyen, etter høyeste fullførte utdanning. 1. desember 1999. Kjønn og alder. Prosent

	Ialt	Grunnskole	Videregående	Kort høyere utdanning	Lang høyere utdanning	Antal personer
Alle	100	8,1	61,8	13,3	16,8	1064
16-24 år	100	3,2	79,8	16,9	-	124
25-44 år	100	4,5	61,2	13,3	21,0	600
45-66 år	100	16,2	56,5	11,8	15,6	340
Menn						
16-24 år	100	4,2	79,2	16,7	0,0	72
25-44 år	100	4,1	67,8	11,3	16,8	345
45-66 år	100	14,4	60,3	11,0	14,4	209
Kvinner						
16-24 år	100	1,9	80,8	17,3	-	52
25-44 år	100	5,1	52,2	16,1	26,7	255
45-66 år	100	19,1	50,4	13,0	17,6	131

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Figur 1.5. Prosentdifferansen i utdanningsnivå for menn mellom Longyearbyen og Norge. Etter alder mellom 16 og 66 år

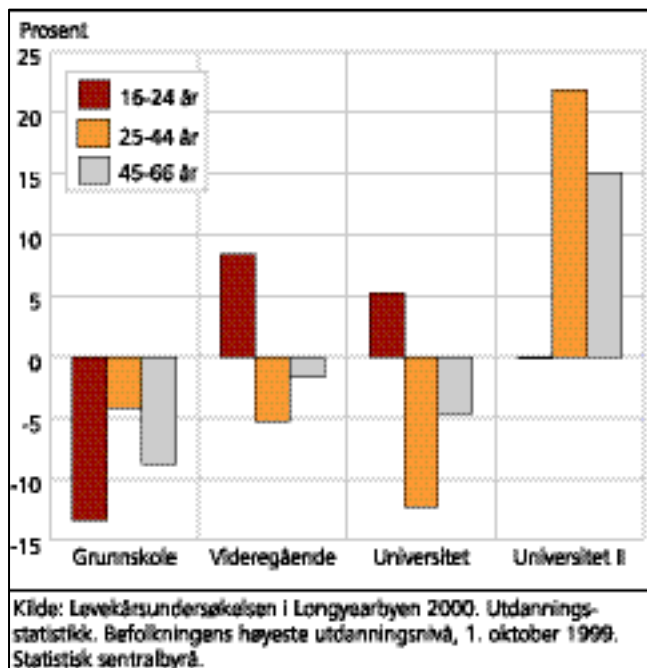
her har 15 prosent flere av kvinnene i Longyearbyen høyere utdanning.

Figur 1.5 og 1.6 viser at Longyearbyens befolkning gjennomgående har høyere utdanning selv når vi tar hensyn til alderssammensetningen. Med hensyn til utdanning er Longyearbyen et elitesamfunn.

1.5. Flere enpersonhusholdninger og færre barnefamilier

Et viktig strukturelt trekk ved Longyearbyen som samfunn er at det er langt flere personer som bor alene her enn på fastlandet. 63 prosent av alle husholdningene i Longyearbyen er enpersonhusholdninger mot 40 prosent på fastlandet (tabell 1.2). På fastlandet er Oslo det fylket med flest aleneboende, her består 55 prosent av alle husholdningene av bare én person. Regner vi husholdninger på tvers av Longyearbyen og fastlandet, kommer antall aleneboere ned på Oslos nivå. 28 prosent av aleneboerne på Svalbard er nemlig medlemmer av husholdninger på fastlandet, samtidig som de bor alene på Svalbard (tabell 1.3). En av fem aleneboere har også ektefelle eller samboer på fastlandet. Det er imidlertid klart at Longyearbyen som samfunn er kjennetegnet av at langt flere bor i enpersonhusholdninger enn på fastlandet. Det er liten forskjell mellom Norge og Longyearbyen med hensyn til den relative fordelingen av antall enslige foreldre. På fastlandet er det fem prosent, på Svalbard fire prosent. Det er derimot stor forskjell i andelen flerpersonhusholdninger som består av par med barn. Til sammen er det 15 prosentpoeng færre barnefamilier i Longyearbyen enn på fastlandet. 21 prosent av alle husholdningene på Svalbard er barnefamilier.

Figur 1.6. Utdanningsnivå for kvinner i Longyearbyen og Norge. Etter alder mellom 16 og 66 år. Prosentdifferanse

Tabell 1.2. Type husholdning i Longyearbyen (1. desember 1999) og Norge (1998). Prosent

	Longyearbyen	Norge	Differanse
Aleneboere.....	63	40	23
Mor/far m barn 0-17 år.....	4	5	- 1
Par uten barn.....	16	23	- 7
Par med barn 0- 17 år.....	17	31	- 14

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000, Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Tabell 1.3. Andel blant enpersonhusholdninger som er medlem av husholdning på fastlandet, og eller har ektefelle eller samboer på fastlandet. Prosent

	Ja	Nei	Antall
Har husholdning på fastlandet eventuelt andre steder.....	28	72	260
Har ektefelle eller samboer på fastlandet.....	20	80	260

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

For kvinnene ser vi mye av den samme tendensen (figur 1.6). De yngste kvinnene, 16-24 år, har i langt større grad videregående utdanning eller kort høyere utdanning enn denne aldersgruppen har på fastlandet. Blant kvinner 25-44 år har over 20 prosent flere i Longyearbyen lang universitetsutdanning sammenliknet med denne aldersgruppen på fastlandet. For kvinner mellom 45 og 66 år ser vi den samme tendensen,

2. Livsprosjekter, trivsel og mistrivsel på 78 grader nord

Mange av dem som bor på Svalbard har tatt et aktivt valg for å bosette seg der, mens andre kom mer eller mindre frivillig i følge med en partner eller foreldre. I levekårsforskningen er en opptatt av ulike livsprosjekter vi gjennomgår i løpet av livet. Eksempler på slike livsprosjekter er å stifte familie og skaffe venner, å finne seg arbeid og lignende. Mange som kommer til Svalbard bryter opp fra en rolig tilværelse med familie og venner på fastlandet. Hva slags livsprosjekt er det folk ønsker å realisere? Og i hvilken grad kan vi si at de lykkes?

2.1. Eventyrlyst og ønske om naturopplevelse dro de fleste til Svalbard

De som bor på Svalbard har på mange måter tatt et aktivt valg for å bosette seg der. Mange har brutt opp fra familie og venner på fastlandet. For mange er dette en måte å gi seg i kast med en tilværelse litt utenom det vanlige på. Det er et valg man har tatt, ikke et krav. Nesten halvparten oppgir eventyrlyst som en av grunnene til å bosette seg på Svalbard. En stor del har valgt Svalbard på grunn av natur og friluftsmulighetene, og mange har gjort det av hensyn til arbeid og yrke, enten for seg selv eller familiemedlemmer. 20 prosent kom til Svalbard som følge av at partner fikk jobb der, mens åtte prosent kom fordi mor eller far fikk jobb i Longyearbyen.

Tabell 2.1. Ulike grunner til å dra til Svalbard etter kjønn. Prosent

	Alle	Menn	Kvinner
Eventyrlyst.....	48	49	46
Opplive natur og friluft.....	41	43	38
Fikk tilbud om bedre jobb.....	26	33	17
Legge seg opp penger.....	24	28	19
Eltefelle/samboer/kjæreste fikk jobb....	20	5	38
Far/mor fikk jobb her.....	8	8	7
Ta seg et friår.....	6	6	5
Fikk ikke jobb på fastlandet.....	5	5	5
Bedre sosialt tilbud.....	5	5	5
Andre grunner.....	17	19	14
Tallet på personer.....	744	415	329

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

2.2. Lav skatt og unike naturopplevelser får folk til å bli

Det er ikke alltid det er de samme grunnene som gjorde at man reiste til Svalbard i første omgang, som også er grunnen til at man eventuelt blir værende. Lav skatt er en svært viktig grunn for at man velger å bli boende. Motivet om å legge seg opp penger var et poeng for å reise til Svalbard for en fjerdedel, men økonomiske begrunnelser for å bli værende er viktige. Å oppleve natur og friluft ble oppgitt av fire av ti Svalbardboere som grunnen til at de kom dit i utgangspunktet. Mange har tydeligvis fått dette innfridd for hele 66 prosent oppgir at unike naturopplevelser er grunnen til at de blir værende i Longyearbyen.

Tabell 2.2. Ulike grunner til å bli værende på Svalbard etter kjønn. Prosent

	Alle	Menn	Kvinner
Lavere skatt.....	66	69	61
Unike naturopplevelser.....	66	69	62
Eltefelle/samboer/kjæreste har jobb her.	30	17	47
Gode oppvekstvilkår.....	29	25	33
Bedre velferdstilbud.....	20	19	20
Bedre jobbkarriere.....	16	17	14
Spennende foreningsliv.....	13	13	14
Far/mor har jobb her.....	5	7	4
Andre grunner.....	15	13	18
Tallet på personer.....	744	415	329

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.3. Botid på Svalbard. Antall og Prosent

	Antall	Prosent	Kumulativ prosent
Under 1 år.....	82	11	11
1 år.....	117	16	27
2 år.....	80	11	38
3 år.....	84	11	49
4 - 6 år.....	112	15	64
7 - 10 år.....	54	7	71
11 - 15 år.....	64	9	80
16 - 19 år.....	43	6	86
20 år eller mer.....	108	15	100

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.4. Botid på Svalbard, Gjennomsnitt etter kjønn, alder og yrkesfelt. Antall år

	Alle	Menn	Kvinner
I alt	8,3	9,0	7,4
Alder			
16-24 år.....	5,9	6,5	5,1
25-44.....	6,3	6,7	5,7
45-66.....	13,1	14,0	11,9
Yrkesfelt			
Statsansatte.....	6,2	5,1	7,3
Lokalforvaltning.....	10,4	11,3	9,9
Høyere undervisning.....	6,2	5,3	8,0
Bergverk.....	14,9	14,8	15,5
Reiseliv.....	6,8	6,3	7,1
Annet.....	6,1	6,6	5,3
Tallet på personer	744	415	329

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

2.3. Mellom "rotasjonssamfunn" og fastboende befolkning

Gjennomsnittelig botid blant den norske befolkningen på Svalbard er 8,3 år (tabell 2.4). Det er stor variasjon i befolkningen med hensyn til antall år en har vært på øygruppen. Hele 11 prosent har vært der i under ett år, mens 15 prosent har vært der i over 20 år (48 år er det høyeste oppgitte antall år). Omtrent halvparten (49 prosent) har bodd på Svalbard i mindre enn fire år, mens drøye 30 prosent har bodd der over 10 år.

Folk ansatt i bergverk, altså i gruvedrift, er de som har vært gjennomsnittelig lengst på Svalbard. Bergverksansatte har vært på Svalbard i gjennomsnitt 15 år (tabell 2.4). Personer ansatt i lokalforvaltning har vært gjennomsnittelig på Svalbard i 10 og et halvt år. Den mannlige befolkningen har gjennomsnittelig vært ett og et halvt år lenger i Longyearbyen enn den kvinnelige befolkningen.

2.4. En av tre vil flytte innen to år

15 prosent av Longyearbyens innbyggere er på flyttefot, ytterligere 25 prosent regner med å flytte innen tre år, mens 13 prosent regner med å bo i Longyearbyen i minst tre år til. 44 prosent oppgir at de ikke har noen flytteplaner men tar ett år av gangen, kun to prosent oppgir at de regner med å bo på Svalbard resten av livet.

Hele 32 prosent av de som svarte i personundersøkelsen har tenkt å dra fra Svalbard innen to år. Rundt to av fem av de som har vært på Svalbard i mindre enn fire år har tenkt å reise tilbake til fastlandet innen to år. De som har vært på Svalbard en stund, har planer om å bli værende noen år til. Kun en femdel av de som har vært på Svalbard i minst ti år har tenkt å reise innen to år. Jo lenger man har vært på Svalbard, jo mer usikker er man på sine fremtidsplaner. Over halvparten

Tabell 2.5. Flytteplaner for husholdningen. Prosent

	Prosent
Har klare flytteplaner	15
Regner med å flytte innen 3 år.....	25
Regner med å bo her minst 3 år til.....	13
Har ingen flytteplaner; tar ett år av gangen.....	44
Regner med å bo her resten av livet.....	2
I alt	99

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Husholdningsutvalget. Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.6. Hvor lenge man planlegger å bli på Svalbard etter botid. Prosent

Planlagt tid	Botid				
	I alt	Under 2 år	2-4 år	4-10 år	Mer enn 10 år
Under 2 år.....	32	43	37	34	18
2-4 år.....	23	30	29	24	14
4-10 år.....	11	8	6	11	18
Mer enn 10 år.....	6	2	4	4	13
Vet ikke.....	27	18	24	28	37
I alt	99	101	100	95	100

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Personutvalget. Statistisk sentr

Tabell 2.7. Interesse for å pensjonere seg på Svalbard og for at Svalbard skal bli et livsløpssamfunn. Prosent

	Pensjonere seg på Svalbard	Livsløpssamfunn
Veldig interessert	6	10
Litt interessert.....	17	31
Ikke interessert.....	75	57
Vet ikke.....	2	2

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

av de som er på Svalbard nå svarer at de kommer til å forlate øygruppen innen fire år. Innenfor en fireårsperiode vil altså over halvparten av Longyearbyens befolkning ha blitt skiftet ut. Det er dette som har gitt grobunn til begrepet "rotasjonssamfunnet" som er blitt brukt om Longyearbyen. Men det er også mange som har vært på Svalbard så lenge at de nesten må regnes som fastboende. Over 20 prosent har vært der i over 20 år.

2.5. Kun en av fire ønsker å pensjonere seg på Svalbard, selv om forholdene ble lagt til rette

I levekårsundersøkelsen ble det stilt spørsmål om man er interessert i å pensjonere seg på Svalbard, og om man er interessert i at Svalbard skal bli et livsløpssamfunn. Med livsløpssamfunn mener man et samfunn en lever i fra en fødes til en dør. 10 prosent oppgir at de er veldig interessert i at Longyearbyen skal bli et livsløpssamfunn, 31 prosent oppgir at de er litt interessert, mens 57 prosent svarer at de ikke er interessert i dette. I dag er det ikke lagt til rette for at det skal leve pensjonister i Longyearbyen. I spørsmålet om en er interessert i å pensjonere seg på Svalbard ble det derfor tatt inn en forutsetning om at forholdene ble lagt til rette for det. Hele 75 prosent svarte imidlertid at de ikke var interessert i å pensjonere seg der.

2.6. Stor tilfredshet blant de som bor på Svalbard, også blant medflytterne

De fleste er godt fornøyd med å bo på Svalbard - 63 prosent er svært fornøyd, mens kun en prosent ikke er tilfreds. Det er de som har bodd kortest tid på Svalbard som er mest fornøyd. Det ser altså ut til at tilvenningen har gått greit. Det kan kanskje også tyde på at entusiasmen og spenningen går over etter hvert.

Med tanke på at mange av de som bor på Svalbard bor der fordi de har fulgt med sin partner eller foreldre, vil det være interessant å finne ut om disse i mindre grad trives enn andre som i større grad har valgt det selv. Dersom vi sammenligner hvor tilfreds man er med å bo på Svalbard for ulike grunner til å dra til Svalbard og ulike grunner til å bli værende, ser vi at det er små forskjeller. Uansett hvilken grunn man hadde for å flytte til Svalbard, er minst halvparten svært tilfreds. De som er minst tilfreds er de som ikke fikk jobb på fastlandet. Det kan være flere forklaringer på dette, men det skyldes kanskje i første rekke at de på en eller annen måte har følt seg tvunget til å dra til Svalbard. Det er i alle fall lite som tyder på at de som har fulgt med "på lasset" trives mindre enn andre.

Tabell 2.8. Tilfredshet med Svalbard etter botid og kjønn. Prosent

	I alt	Svært tilfreds	Tilfreds	Ikke tilfreds
I alt.....	99	63	35	1
Botid				
Opptil to år.....	98	69	29	0
2-4 år.....	99	62	36	1
4-10 år.....	100	62	36	2
Over ti år.....	99	58	40	1
Kjønn				
Menn.....	99	61	37	1
Kvinner.....	99	65	33	1

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.9 Tilfredshet med Svalbard etter årsaker til å bli værende på Svalbard. Prosent.

	Svært tilfreds	Tilfreds	Ikke tilfreds	Antall personer
Velferdstilbudet er bedre.....	69	31	0	144
Skattenivået er lavere.....	65	34	1	483
Svalbard gir ulike naturopplevelser.....	70	29	1	487
Foreningslivet er mer mangfoldig og spennende.....	73	26	1	98
Jobb- og karrieremuligheter er bedre	63	37	0	117
Ektefelle/samboer/kjæreste har jobb her.....	68	31	1	222
Far eller mor har jobb her.....	54	44	3	39
Gode oppvekstvilkår for bam... ..	69	31	0	210
Annet.....	67	33	0	114

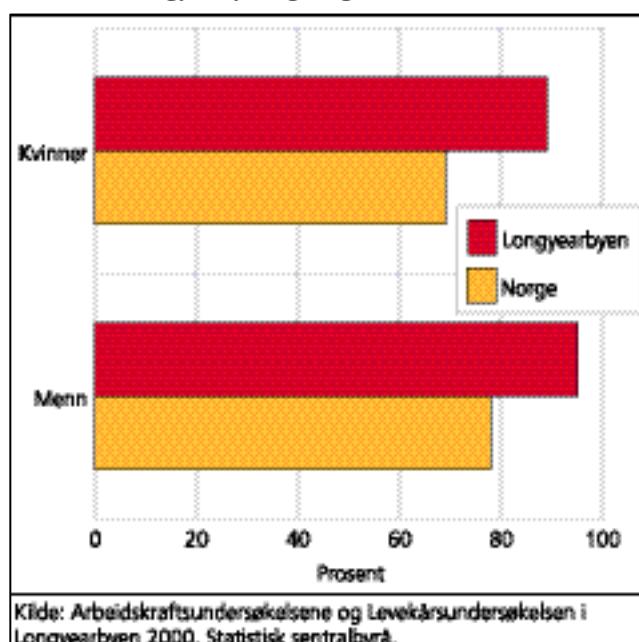
3. Arbeidsforhold

Hvorvidt en har arbeid eller ikke betyr svært mye for den enkeltes levekår. Som vi tidligere har vært inne på er Longyearbyen et sted man er for å jobbe. Men mange kommer til Svalbard ifølge med en partner som gjerne har fått en utfordrende jobb. Hvorvidt disse finner seg en jobb og eventuelt finner seg til rette på arbeidsmarkedet er et åpent spørsmål. Longyearbyen er et elitesamfunn i den forstand at arbeidsgiverne kan velge blant mange kvalifiserte søkere. Dette forholdet kan gjøre at en har helt andre forventninger til arbeidet sitt på Svalbard enn på fastlandet. Det kan også være problematisk å arbeide i et sånt miljø. Det er usikkert i hvilken grad det er mulig å påpeke vanskelige forhold i arbeidslivet ved en enkelt levekårsundersøkelse. Her bør en supplere overgripende surveyundersøkelser med mer kvalitative design. For mer objektive forhold er det mindre problematisk å gi sammenlikninger mellom grupper i Longyearbyen og grupper på fastlandet. Det samme er tilfellet med sammenlikninger mellom grupper i Longyearbyen. I dette kapitlet vil det bli lagt vekt på slike sammenlikninger.

3.1 "Nesten hele folket i arbeid"

91 prosent av alle 16 år og eldre i Longyearbyen er i arbeid, fem prosent går på skole eller studerer, mens kun 1 prosent er arbeidsledig (Kleven 2000:49-51). På fastlandet var på samme tid 73 prosent sysselsatte og 3 prosent arbeidsledige (Arbeidskraftundersøkelsen. Statistisk sentralbyrå; Bø og Hugaas Molden 2000: 93). Både på fastlandet og i Longyearbyen er det imidlertid en ikke ubetydelig forskjell mellom kjønnene. For begge kjønn er flere i arbeid på Svalbard enn på fastlandet. 95 prosent av mennene på Svalbard er i arbeid mot 78 prosent på fastlandet (figur 3.1). Hele 89 prosent av kvinnene på Svalbard er sysselsatt, men 69 prosent av fastlandsbefolkningen er i arbeid. Dette har delvis sammenheng med at det er flere i arbeidsdyktig alder på Svalbard enn på fastlandet. Det er relativt få personer i alderskategorien 55-74 år i Longyearbyen, disse trekker nok ned gjennomsnittet litt på fastlandet. Slik at figur 3.1 strengt tatt bare viser forskjellen mellom det relative antall i arbeidsstyrken etter kjønn sett bort fra alder.

Figur 3.1 . Andel personer i arbeidsstyrken etter kjønn i Longyearbyen og Norge 2000. Prosent

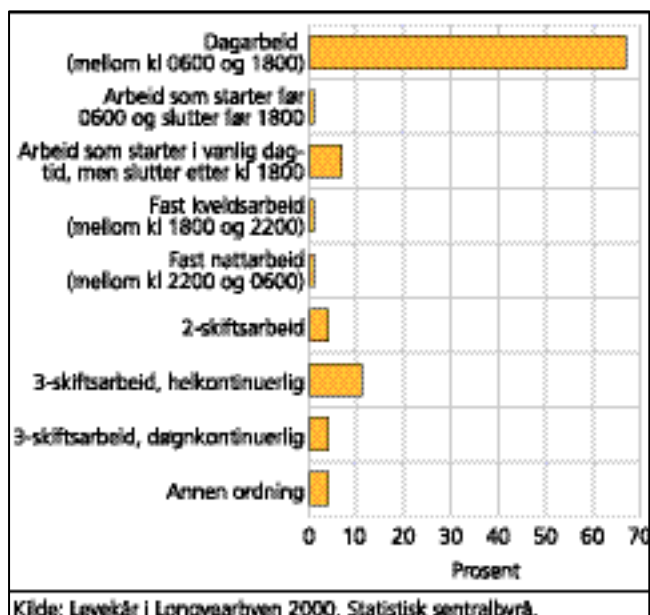

To av tre har dagarbeid

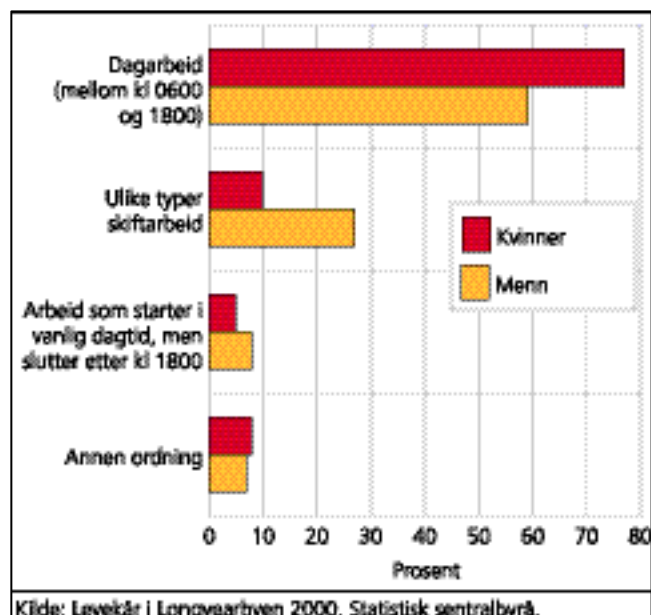
To av tre arbeider innenfor normal arbeidstid (Figur 3.2). Rundt en femdel arbeider i en eller annen skiftordning. Vi ser at det er relativt få som har andre arbeidstidsordninger. I den videre analysen har vi derfor slått sammen ulike typer skiftarbeid. 77 prosent av kvinnene har dagarbeid mellom 06:00 og 18:00, mens andelen menn med denne arbeidstidsordningen er 59 prosent. 27 prosent av mennene har en eller annen form for skiftarbeid, mens 10 prosent av kvinnene har en slik ordning.

Ikke uventet er det mest utbredt med ulike typer skiftarbeid i bergverk, 52 prosent. Dagarbeid er mest utbredt i høyere undervisning. Her er 90 prosent i arbeid på dagen. Rundt 80 prosent av de statsansatte og folk ansatt i lokalforvaltning har normal arbeidsdag. 11 prosent innenfor reiselivsbransjen har arbeid som vanligvis slutter etter klokken 18:00.

Figur 3.2. Oppgitt arbeidstidsordninger blant arbeidstyrken i Longyearbyen. Prosent

Figur 3.3. Arbeidstidsordninger blant menn og kvinner i Longyearbyen. Prosent

Tabell 3.1. Oppgitte arbeidstidsordninger blant arbeidstyrken i Longyearbyen. Etter yrkesfelt Prosent

	Ialt	Dagarbeid	Ulike typer skiftarbeid	Arbeid som starter i vanlig tid, men som slutter etter klokken 18:00	Annen ordning	Antall personer
Alle	100	67	21	7	5	690
Statsansatt	100	82	13	3	3	119
Lokalforvaltning.....	100	83	9	5	3	58
Høvere undervisning.....	100	90	3	5	3	39
Berøverk.....	100	42	52	4	2	126
Reiseliv.....	100	63	12	11	13	89
Annet.....	100	66	14	9	11	255

Kilde: Levekår i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Tabell 3.2. Sysselsatte menn og kvinner, etter alder og avtalt/vanlig arbeidstid. Differansen mellom Longyearbyen (2000) og Norge (1998). Prosent

	Menn			Kvinner			
	Kort deltid	Lang deltid	Heltid	Lang deltid	Kort deltid	Heltid	
Ialt	-2	-3	5	-13	-14		26
16-19.....	31	0	-31	-25	-6		30
20-24.....	-8	-6	14	-25	-6		30
25-29.....	-1	-5	6	-12	-12		24
30-39.....	-2	-1	3	-9	-17		27
40-54.....	-1	-3	4	-8	-16		24
55-74.....	-5	-5	11	-19	-15		33

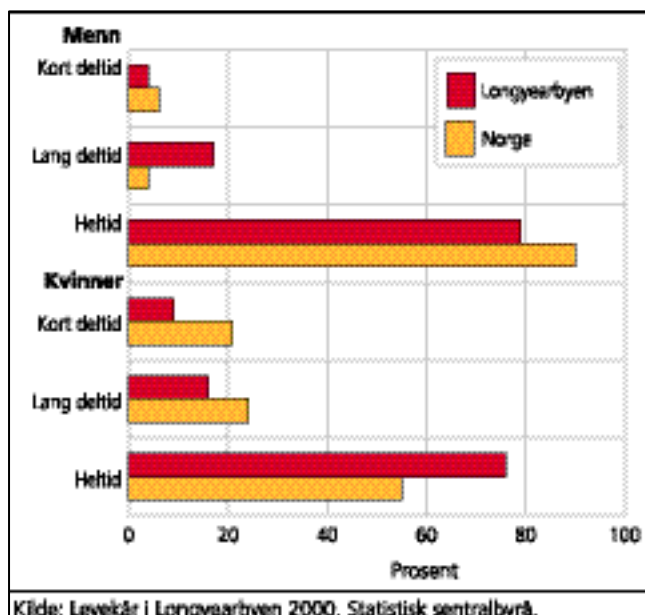
Kort deltid: 1-19 timer per uke

Lang deltid: 20-36 timer per uke, med unntak av personer med 32-26 timer som oppgir at dette utgjør heltid

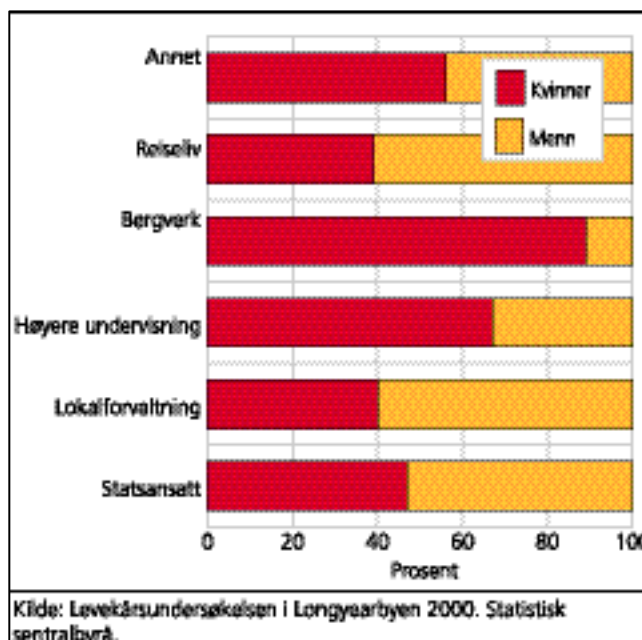
Heltid: 37 timer eller mer, samt tilfellene nevnt ovenfor (verneplikt regnes som heltids sysselsetting)

Kilde: Arbeidskraftundersøkelsene og Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Figur 3.4. Arbeidsstyrken etter kjønn i Longyearbyen (2000) og Norge (1996), etter avtalt vanlig. Prosent

Figur 3.5. Andel menn og kvinner og menn i ulike yrkesfelt. Prosent

3.2. Svalbardkvinnene arbeider i langt større grad heltid enn kvinnene på fastlandet

Hele 89 prosent av de som er i arbeid i Longyearbyen arbeider heltid (se vedleggstabell 3.1). 95 prosent av mennene arbeider heltid, mens 81 prosent av kvinnene gjør det samme. Det er få av de aller yngste som arbeider heltid. 22 prosent arbeider heltid, mens hele 70 prosent arbeider kort deltid, det vil si 1 til 19 timer per uke. Det er små forskjeller mellom yrkesfeltene.

Ser vi på forskjellen mellom fastlandet og Longyearbyen med hensyn til arbeidstid er det stor forskjell mellom kvinnene (figur 3.4). På fastlandet arbeider 21 prosent kort deltid, 24 prosent arbeider lang deltid og kun 55 prosent av kvinnene i arbeidstyrken arbeider heltid. I Longyearbyen arbeider hele 81 prosent av kvinnene heltid. Forskjellen mellom mennene er langt mindre, selv om også flere menn på Svalbard arbeider heltid. 95 på Svalbard mot 90 prosent på fastlandet.

Vi har tidligere vært inne på at Longyearbyen har en yngre befolkning enn fastlandet. I tabell 3.2 er det derfor beregnet prosentdifferansen mellom kort deltid, lang deltid og heltid for seks alderskategorier i Norge og Longyearbyen. Fem prosent flere av mennene mellom 16 og 74 år arbeider heltid sammenliknet med fastlandet. Forskjellen blant kvinnene mellom 16 og 74 år er på hele 26 prosent. Men det er fortsatt betydelige forskjeller mellom kjønnene med hensyn til arbeidstid i Longyearbyen. Det er 14 prosent flere blant mennene i Longyearbyen som arbeider heltid. Ser vi på forskjellene innenfor ulike aldersgrupper når vi holder kjønn konstant er det kun blant menn mellom 16 og 19 år at det er større andel av arbeidstyrken som arbeider heltid på fastlandet enn det er på Svalbard (tabell 3.2). Forskjellene er minst blant menn mellom 25 og 54 år,

blant menn mellom 30 og 39 år er den kun tre prosent. Forskjellen er betydelig innenfor alle de kvinnelige alderskategoriene, her varierer det mellom 24 prosent i kategoriene 25-29 år og 40-54 år og 33 prosent i kategorien 55-74 år.

Få kvinner i bergverk, mange i reiseliv Longyearbyen var tidligere et gruvesamfunn med få kvinner. Det er andre næringer som har brakt kvinnene til Longyearbyen. Størst innslag av kvinner er det i reiselivsbransjen hvor 61 prosent er kvinner, mens kun 11 prosent av de sysselsatte kvinnene oppgir at de jobber i bergverk. Også i høyere undervisning er det liten kvinnandel. I lokalforvaltningen er det flere kvinner enn menn, mens det blant statsansatte er en jevn fordeling mellom kjønnene.

3.3. Åtte av ti ansatte er fornøyd med nåværende arbeidstid

Åtte av ti oppgir at den nåværende arbeidstiden passer dem best, 13 prosent oppgir at kortere arbeidstid passer dem best, mens 8 prosent oppgir at lengre arbeidstid passer bedre (vedleggstabell 3.2). Det er viktig her å være klar over at spørsmålet bare er stilt til ansatte (selvstendige og studenter/skolelever er holdt utenom) og inneholder en forutsetning om at lønnen justeres forholdsmessig.² 17 prosent av kvinnene ønsker å arbeide mindre, mens 10 prosent av mennene ønsker det samme. 80 prosent av mennene og 77 prosent av kvinnene er fornøyd med arbeidstiden. Kvinnelige ansatte mellom 30 og 39 år er de som i minst grad er fornøyd med nåværende arbeidstid (68 prosent). Slår vi kvin-

² Spørsmålet er stilt på følgende måte: "Er denne arbeidstiden den som passer deg best, eller skulle kortere eller lengre arbeidstid passe deg bedre? Vi tenker oss da at lønnen minker eller øker i tilsvarende grad."

ner og menn sammen, er aldersgruppen 30 til 39 år den som er minst fornøyd. 75 prosent er fornøyd og 18 prosent ønsker å arbeide mindre. Det er en tendens til at de eldre er mer fornøyd enn de yngre, og de over 40 år er mer fornøyd enn de mellom 20 og 30 år.

Mange i deltid ønsker å arbeide mer
 Ansatte som arbeider kort og lang deltid ønsker i større grad å arbeide mer enn ansatte som arbeider heltid, henholdsvis 18 prosent blant de med kort deltid ønsker å arbeide mer, mens 24 prosent av de ansatte med lang deltid kan tenke seg å arbeide mer (vedleggstabell 3.2). 14 prosent av de som arbeider heltid ønsker å arbeide mindre.

17 prosent i bergverk ønsker å arbeide mer, 24 prosent i reiseliv ønsker å arbeide mindre. Hele 17 prosent av bergverksansatte ønsker å arbeide mer, mens 24 prosent i reiseliv ønsker å arbeide mindre (vedleggstabell 3.3). Folk ansatt i reiselivsbransjen er også de som i minst grad er fornøyd med arbeidstiden. 69 prosent er fornøyd, syv prosentpoeng færre enn i bergverk som er det yrkesfeltet hvor de ansatte er mest interessert i å arbeide mer. Også blant de statsansatte er det en del som ønsker å arbeide mindre. 15 prosent av de statsansatte svarer at de kan tenke seg kortere arbeidstid selv om lønnen minker i tilvarende grad.

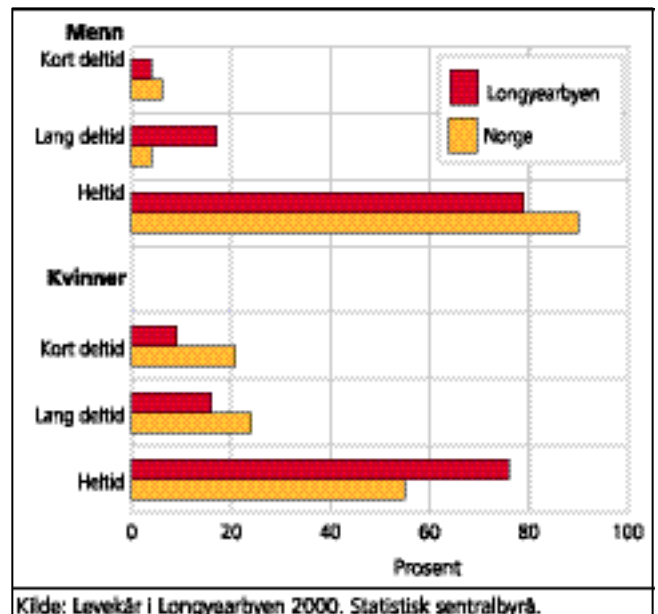
15 prosent av de deltidsarbeidende ønsker å bytte til heltidsjobb
 Av de som arbeider deltid ønsker litt over halvparten, 57 prosent, en annen arbeidstidsordning. 43 prosent av de deltidsarbeidende er fornøyd med den arbeidstiden de har. 15 prosent oppgir at de ønsker å bytte til en jobb hvor de kan arbeide heltid (Kleven 2000:53).

3.4. Åtte av ti arbeidstakere er fast ansatt på Svalbard

I studiet av levekår på fastlandet er det lagt vekt på at å være midlertidig ansatt kan medføre betydelig belastninger for den enkelte, om ikke denne ansettelsesformen er en ønsket situasjon (Bø og Hugaas Molden 2000:88). Tradisjonelt har det vært praksis med mye bruk av åremål på Svalbard. På fastlandet var i 1999 11 prosent av arbeidsstyrken ansatt i midlertidige stillinger. Flere kvinner enn menn var ansatt i midlertidige stillinger, 14 prosent av kvinnene mot 8 prosent av mennene. På fastlandet er midlertidige ansettelser mest vanlig innenfor helse- og sosialtjenester, hotell- og restaurantvirksomhet, undervisning og i primærnæringsen.

18 prosent oppgir at de er midlertidig ansatt, mens 82 prosent oppgir at de er fast ansatt. 18 prosent av kvinnene er midlertidig ansatt mens, 17 prosent av mennene oppgir det samme. I bergverk er hele 96 prosent fast ansatt. Blant statsansatte og høyere undervisning er det mange som er ansatt på åremål, henholdsvis 43 og

Figur 3.6. Midlertidig ansatte blant menn og kvinner etter yrkesfelt i Longyearbyen. Prosent

Kilde: Levekår i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå.

59 prosent. I reiseliv, som på fastlandet er en sektor med mye midlertidig ansatte, er 10 prosent midlertidig ansatt.

Omtrent halvparten av de åremålsansatte ønsker faste stillinger
 Livet i Longyearbyen er for mange preget av midlertidighet. Det er derfor slett ikke sikkert at det er forbundet med like stor belastning å være midlertidig ansatt på Svalbard som det er på fastlandet. På Svalbard var det tidligere ganske vanlig med åremål. Alle som oppga at de var ansatt i åremålstilling ble spurt om de kunne tenke seg å få fast stilling. 58 prosent oppga at de ikke var interessert i dette (Kleven 2000:60).

11 prosent har mer enn én jobb
 På fastlandet har 8 prosent flere enn en jobb. På Svalbard gjelder dette 11 prosent, 12 prosent av mennene og 11 prosent av kvinnene. På fastlandet er det noe mer vanlig blant kvinner en blant menn å ha mer enn en jobb (Bø og Hugaas Molden 2000:91), mens det på Svalbard er tvert om.

3.5. Svalbardarbeiderne mer fornøyd med lønnen enn fastlandsarbeiderne

For mange er arbeidet en viktig årsak til at man flyttet til Svalbard. Andre reiste av helt andre grunner. Svalbardbeboerne er i stor grad fornøyd med arbeidet sitt. Kun 11 prosent svarer at de er missfornøyd med lønnen de mottar for arbeidet, på fastlandet oppgir hele 36 prosent at de er missfornøyd med lønnen (figur 3.4). Alt i alt svarer 91 prosent at de er fornøyd med arbeidet sitt. I levekårsundersøkelsen 2000 på fastlandet oppga 89 prosent det samme. Kun 8 prosent oppgir at de er missfornøyd med muligheten til å utvikle seg gjennom jobben. Dette er for øvrig på samme nivå som

på fastlandet. Kun en prosent er missfornøyd med forholdet til kollegaene. Omtrent på samme nivå som på fastlandet, hvor to prosent oppgir dette. Sysselsatte på Svalbard er jevnt over mer tilfredse enn sysselsatte på fastlandet. Det er bare med hensyn til lønn det er en vesentlig forskjell mellom Longyearbyen og fastlandet.

Dobbelt så mange på Svalbard har søkt ny jobb den siste måneden
 Ti prosent av alle arbeidstakere i Longyearbyen har søkt ny jobb den siste måneden. På fastlandet er det kun fem prosent som har søkt jobb den siste måneden. 12 prosent av de kvinnelige arbeidstakerne på Svalbard har søkt jobb den siste måneden, på fastlandet er det kun fem prosent av kvinnene som har gjort dette. Også blant mennene er det flere på Svalbard enn på fastlandet som har søkt jobb den siste måneden, henholdsvis åtte mot fem prosent.

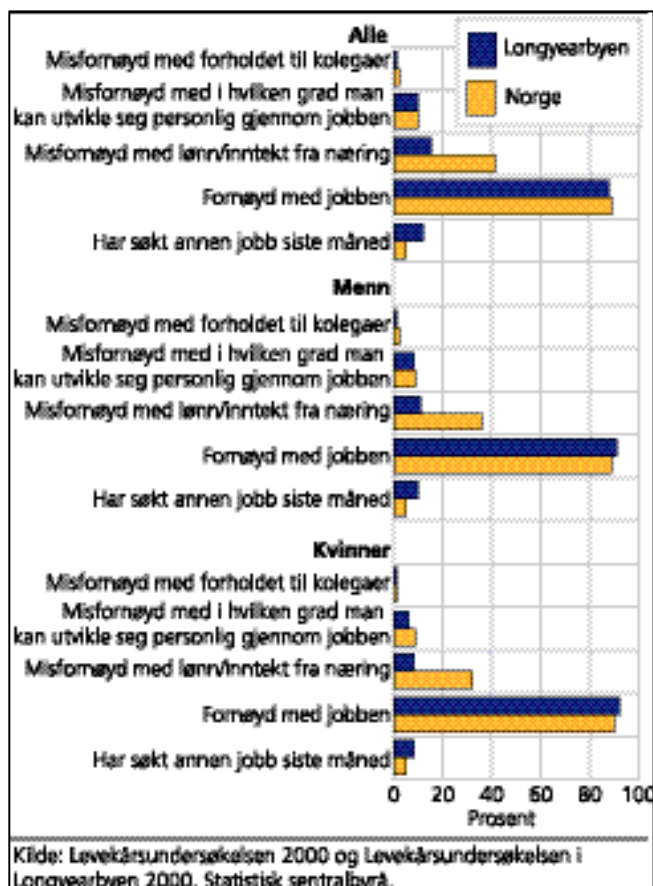
Liten forskjell i jobbtilfredshet mellom kjønnene på Svalbard
 Den største forskjellen mellom ansatte på Svalbard og fastlandet er at ansatte på Svalbard er i langt mindre grad missfornøyd med lønnen sin (figur 3.7). Blant kvinnene er det hele 26 prosentpoeng flere blant fastlandsarbeiderne som er missfornøyd med lønnen sammenliknet med kvinnene på Svalbard. Blant mennene er forskjellen 24 prosentpoeng.

Reiselivsansatte mest fornøyd
 Ansatte i reiselivsbransjen er i størst grad fornøyd med arbeidet. I denne sektorene finner vi også flest arbeidsøkende, hele 16 prosent av ansatte i denne bransjen oppgir at de har søkt ny jobb i løpet av den siste måneden (vedleggstabell 3.3). Ansatte i høyere undervisning er i størst grad missfornøyd med forholdet til kollegaene. Statsansatte er i størst grad missfornøyd med muligheten til å utvikle seg personlig gjennom jobben, blant kvinnelige statsansatte svarer hele 18 prosent at de er missfornøyd med dette. Ansatte i høyere undervisning er i størst grad missfornøyd med lønnen.

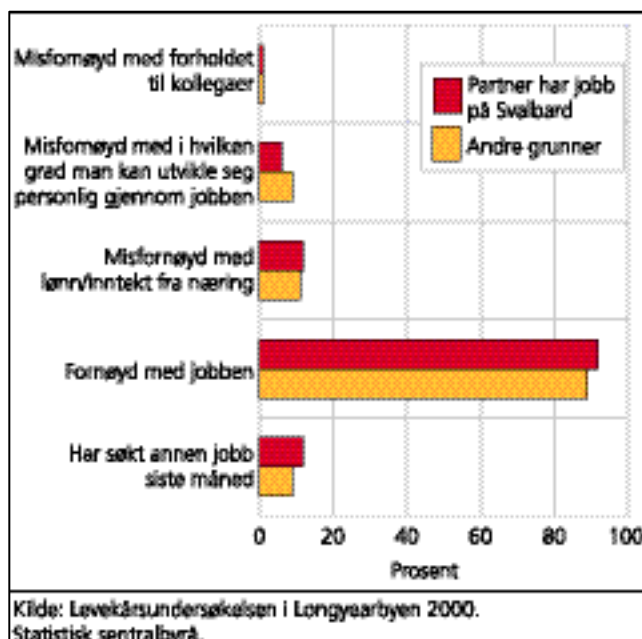
3.6. Også de som "er med på lasset" er fornøyd med arbeidsforholdene

Hele 35 prosent av Longyearbyens innbyggere over 16 år oppgir at grunnen til at de er på Svalbard er enten at ektefelle, samboer, kjæreste eller foreldre har jobb her. Disse personene har muligens vanskeligere for å finne seg til rette i lokalsamfunnet og på arbeidsplassen. Det kan være vanskelig å finne ett arbeid som en trives med. Levekårsundersøkelsen viser imidlertid at det er små forskjeller mellom de som kommer til Svalbard som "nissen på lasset" og de som kommer av andre grunner. Det vil nødvendigvis være en seleksjonsmekanisme som slår ut her. De som ikke finner seg til rette vil flytte. En må derfor være varsom med å konkludere på bakgrunn av denne undersøkelsen, det kan være betydelige mørketall.

Figur 3.7. Hvor fornøyd man er med ulike sider av arbeidet. Longyearbyen og Norge. Prosent

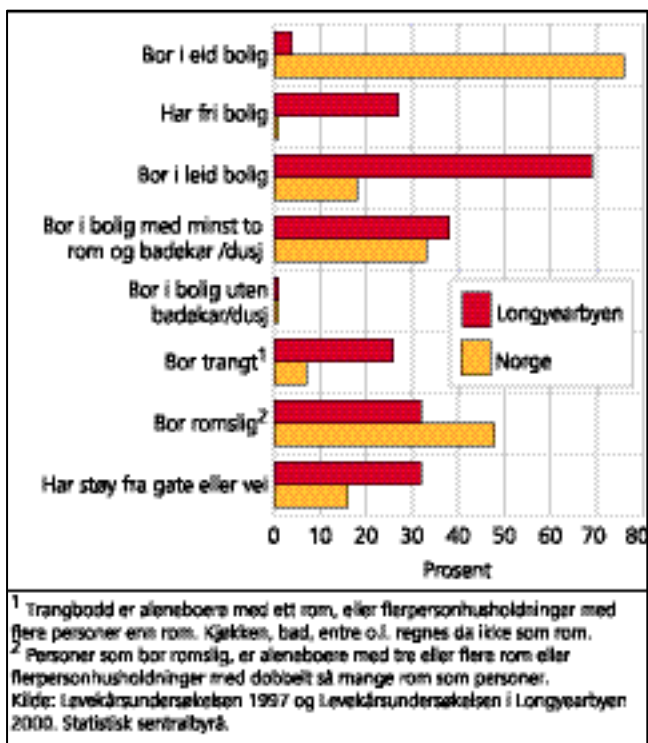
Figur 3.8. Tilfredshet med arbeidet blant personer som er på Svalbard som følge av partner, og andre grunner. Prosent

4. Boforhold

Bolig er blant de materielle godene som er høyest prioritert i Norge. Mer enn en femtedel av forbruket til fastlandsbefolkningen går til bolig (Melby og Mørk 2000:115). I Norsk velferdspolitik etter krigen var også boligpolitikk sentralt, hvor staten tok et klart ansvar. En bolig til alle, med rimelig standard og til rimelig pris, var en del av det norske velferdsmodellen (Andersen 2000:137). Det tok tid før dette også ble standard i Longyearbyen. Først i 1975 ble Husbanken gjort gjeldende for Svalbard, etter dette ble boligsituasjonen forbedret i Longyearbyen (Rønning 1995:27). I dag har de fleste boliger standarder som følger husbanken.

Figur 4.1. Boforhold i Longyearbyen og Norge. Prosent

4.1. Kun fire prosent eier sin egen bolig på Svalbard, mot 76 prosent på fastlandet

Den største forskjellen mellom Norge og Svalbard med tanke på boforhold er antallet som eier sin egen bolig. På fastlandet eier 76 prosent av alle husholdninger sin egen bolig, på Svalbard er det kun 4 prosent som eier. Nær syv av ti husholdninger leier bolig, i Norge er det 18 prosent av husholdningene som leier boligen de disponere. Mens kun en prosent av alle husholdninger har fri tjenestebolig på fastlandet er det hele 27 prosent som disponerer fri bolig i Longyearbyen.

4.2. Nær halvparten av alle husholdningene har også bolig på fastlandet

Vi har tidligere vært inne på at mange er på Svalbard utfra en midlertidig livshorisont. Hvordan er det med båndene til fastlandet? Er det en forskjell på dem som har vært der lenge eller dem som har ankommet relativt nylig?

48 prosent av husholdningene eier en bolig på fastlandet samtidig som de er på Svalbard. Det er kun cirka en prosent som leier en bolig på fastlandet samtidig som de er på Svalbard. Fem prosent eier flere enn en bolig og ytterligere tre prosent både eier og leier en bolig på fastlandet samtidig som de er på Svalbard. Dette er husholdninger som består av personer som gjerne har flyttet hver for seg opp og truffet en ny partner i Longyearbyen. Dette betyr at 48 prosent av alle husholdningene eier eller leier en eller flere boliger på fastlandet samtidig som de er på Svalbard. Samlet gjør dette at over halvparten av husholdningene disponerer en bolig på fastlandet.

Av tabell 4.1 fremgår det at enpersonghusholdningene i mindre grad enn flerpersonghusholdningene eier bolig på fastlandet. Hele tolv prosentpoeng flere blant flerpersonghusholdningene enten eier eller leier sammenliknet med enpersonghusholdningene.

Tabell 4.1. Antall husholdninger som eier og leier bolig på fastlandet. Prosent. Vektet totaltall

	Ialt	Eier bolig på fastlandet	Både eier og leier bolig på fastlandet	Leier bolig på fastlandet	Verken eier eller leier bolig på fastlandet	Antall husholdninger
Alle	100	44	3	1	52	461
Husholdning						
Enperson	100	40	2	2	56	264
Flerperson	100	50	5	1	44	197

Kilde: Levekår i Longyearbyen, husholdningsutvalget. Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.2. Hvordan boligen på fastlandet benyttes blant de som eier. Prosent. Vektet totaltall

	Ialt	Leies ut	Barn, ektefelle eller andre husholdningsmedlemmer bor der	Lånes ut til slekt eller venner	Står tom eller benyttes av husholdningen i perioder	Antall husholdninger
Alle	100	36	24	9	31	224
Husholdning						
Enperson	100	27	34	11	28	112
Flerperson	100	48	11	7	34	110

Kilde: Levekår i Longyearbyen, husholdningsutvalget. Statistisk sentralbyrå

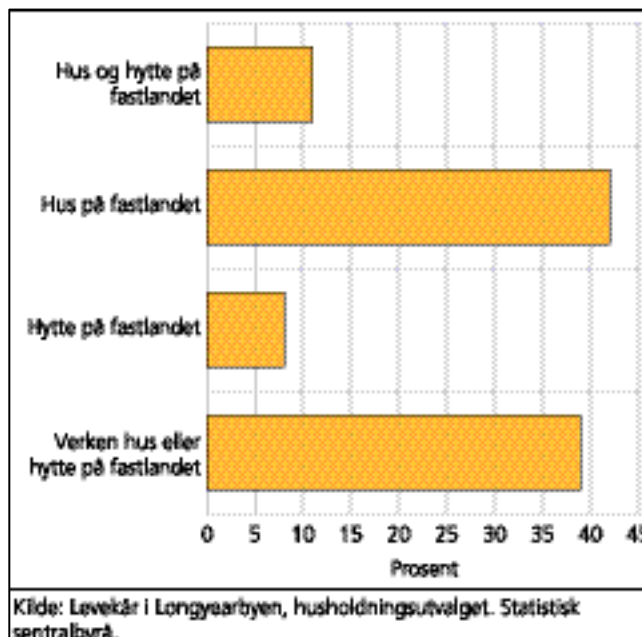
Mange flerpersonhusholdninger leier ut... Men hvordan benyttes denne boligen på fastlandet? 36 prosent leier ut boligen, mens 24 prosent bruker boligen som bopel for barn eller andre familiemedlemmer. 31 prosent benytter boligen som ferieresidens eller benytter den i perioder. Enpersonhusholdninger har i langt større grad boligen i bruk på en eller annen måte enn flerpersonhusholdninger. Det er kun 27 prosent av enpersonhusholdningene som leier ut boligen mot 48 prosent blant flerpersonhusholdningene. Vi ser av tabell 4.2 at det er langt flere blant enpersonhusholdningene på Svalbard som oppgir at barn, ektefelle eller andre husholdningsmedlemmer benytter boligen på fastlandet. Dette har nok en naturlig forklaring i at flerpersonhusholdningen drar opp i "samlet flokk".

... og mange benytter boligen som ferieresidens
Tre av ti husholdninger benytter boligen på fastlandet som ferieresidens. 34 prosent av flerpersonhusholdningene oppgir at de benytter bopelen til dette, mens 28 prosent av enpersonhusholdningene gjør det samme.

En av tre husholdninger har gjeld på grunn av bolig på fastlandet
33 prosent av alle husholdningene på Svalbard har gjeld som følge av boligen på fastlandet, 16 prosent har ikke gjeld på boligen de eier, mens 53 prosent ikke har bolig på fastlandet (Kleven 2000).

Seks av ti husholdninger har enten hus eller hytte på fastlandet
Figur 4.2 viser hvor mange som henholdsvis eier hus og hytte, eier enten hus eller hytte, eller verken eier hus eller hytte på fastlandet. Det er kun 39 prosent av husholdningene som ikke eier enten en bolig eller en hytte på fastlandet. Dette viser at nær halvparten har en bolig ved siden av boligen de benytter i Longyearbyen. På den måten opprettholdes nære bånd til fastlandet.

Figur 4.2. Andel i Longyearbyen som har hus og eller hytte på fastlandet. Prosent

Også de som har vært lenge på Svalbard har eiendom på fastlandet
Paradoksalt nok viser tallene at det er flere som eier en bolig blant de som har vært lenge i Longyearbyen enn de som har vært der kort. Dette har sammenheng at mange av de som har vært kort på Svalbard er relativt unge. Ut fra tabell 4.3 ser vi at det ikke spiller noen rolle om man har vært kort eller lenge på Svalbard. I den eldste aldersgruppen ser vi at de nyankomne i større grad eier på fastlandet enn de som har vært lenge på Svalbard. For dem mellom 30 og førti år er det de som har vært lengst som i størst grad eier boligen.

Tabell 4.3. Antall husholdninger på Svalbard som enten har bolig eller hytte på fastlandet, etter alder og antall år bodd på Svalbard. Prosent.

	Opptil 2 år	2-4 år	4 - 10 år	over 10 år
Under 30 år.....	24	32	33	57
Mellom 30 og førti år.....	55	55	44	57
Over 40 år.....	89	77	80	76

Kilde: Levekår i Longyearbyen, husholdningsutvalget. Statistisk sentralbyrå

Vi har sett at med hensyn til bolig kan befolkningen på Svalbard deles i to. Den ene halvparten eier en bolig på fastlandet mens den andre ikke eier bolig på fastlandet. Å eie sin egen bolig er viktig for de fleste nordmenn. Ingen andre er i samme grad eiere av egen bolig. Dette blir regnet for å være selve grunnsteinen i en families eksistens. Det gir en sikkerhet og trygghet i hverdagen. Men hvordan oppleves dette å på den ene siden ikke eie den boligen man bor i til vanlig og samtidig eie en bolig på fastlandet? Gir det ulike utslag med hensyn til fremtidsplaner og syn på utviklingen av Longyearbyen avhengig av om man eier en bolig i tillegg til den man disponerer på Svalbard?

Det viser seg at det er flere som ønsker å pensjonere seg på Svalbard blant de som ikke disponerer en bolig på fastlandet en blant de som ikke gjør det. 28 prosent av de som ikke eier eller leier bolig på fastlandet svarer at de er litt interessert eller veldig interessert i å pensjonere seg på Svalbard. 17,5 prosent av dem som eier eller leier svarer det samme. Men det er grunn til å presisere at over 70 prosent av de som eier eller leier ikke ønsker å pensjonere seg på Svalbard.

4.3. Dårligere bomiljø på Svalbard enn på fastlandet

Ser vi svarfordelingen med hensyn til bomiljø i Longyearbyen opp mot fastlandet, er konklusjonen at befolkningen på Svalbard har dårligere bomiljø (figur 4.1).

Flere bor trangt på Svalbard På fastlandet er det kun syv prosent som bor trangt. Å bo trangt er definert som enten å være aleneboere med ett rom, eller flerpersonhusholdninger med flere personer enn rom. Kjøkken, bad, entre o.l. regnes da ikke som rom. I Longyearbyen er det hele 26 prosent som bor trangt etter denne definisjonen. I den andre enden av skalaen er det hele 48 prosent som bor romslig på fastlandet. Å bo romslig er definert som aleneboere med tre eller flere rom eller flerpersonhusholdninger med dobbelt så mange rom som personer. På Svalbard er det hele 16 prosent færre som kan sies å bo romslig.

Tre av ti er plaget av støy fra vei eller scootertrasse 16 prosent av den norske befolkning er plaget av støy fra gate eller vei. På Svalbard oppgir hele 32 prosent at de er utsatt for støy fra vei, scooterstrasse eller liknende når de oppholder seg i boligen. Selv om dette

Tabell 4.4. Eierforhold til husholdningens bolig i Longyearbyen, etter yrkesfelt. Prosent

	I alt	Leier	Fri tjenestet bolig	Eier
Alle	100	69	27	4
Statsansatt	100	23	77	0
Lokalforvaltning.....	100	89	11	0
Høyere undervisning..	100	62	38	0
Berøverk.....	100	98	2	0
Reiseliv	100	80	7	13
Annet.....	100	68	24	7

Kilde: Levekår i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

spørsmålet ikke er helt sammenliknbart med spørsmålet som stilles i levekårsundersøkelsene på fastlandet viser det at støy i boområdet er et problem for mange i Longyearbyen.

99 prosent har badekar og dusj, en av ti har rom som er kalde Kun en bor i bolig uten badekar eller dusj i boligen. Dette er som på fastlandet. En av ti oppgir at de har oppholdsrom som er kalde og vanskelig å varme opp.

4.4. Åtte av ti statsansatte har fri bolig

Ulikheten mellom husholdningene med hensyn til om man leier eller har fri bolig utgjør en viktig side ved levekårene. Svært mange av Longyearbyens innbyggere har bolig gjennom egen eller partners arbeidsgiver. Det betyr at hvor man jobber kan ha stor betydning for boforholdene, både for boligens standard og for hvordan man disponerer over boligen. Det er derfor en klar sammenheng mellom yrkesfelt og eierforhold til boligen. En risikerer her å få en opphopning av goder knyttet til arbeidsgiver. Dette kan resultere i en uintendert ulikhet i levekår mellom folk avhengig av hvem de har som arbeidsgiver. Fri bolig er mest utbredt blant statsansatte, 77 prosent av de som oppgir staten som arbeidsgiver har fri bolig. 38 prosent blant de som arbeider i høyere undervisning har også fri bolig. Statsansatte er den eneste kategorien hvor fri bolig er den vanligste boformen.

Kun ansatte i privat virksomhet eier sin egen bolig Det er kun personer ansatt i reiseliv eller i andre private virksomheter som eier sin egen bolig. 13 prosent av de ansatte i reiseliv er boligeiere mens syv prosent i andre virksomheter er boligeiere.

Kun to av ti ønsker å eie bolig på Svalbard Å eie sin egen bolig blir generelt/tradisjonelt sett på som svært viktig for folks levekår. På Svalbard eier bare 4 prosent boligen, men dette ser ikke ut til å være et problem. Kun 18 prosent ville eid bolig om det var mulig. De andre er tydeligvis fornøyd med situasjonen. Andelen som ønsker å eie øker jo lenger man har planlagt å bli på Svalbard (tabell 4.5).

Rimelig leiemarked

Tre av fire personer i Longyearbyen leier boligen de disponerer. Gjennomsnittlig betaler en husholdning 2366 kroner for boligen i månedsleie. Hele 50 prosent betaler under 2000 kroner måneden. Ansatte i høyere undervisning og bergverk har den rimeligste månedsleien, mens ansatte i reiseliv betaler hele 3384 i gjennomsnitt per måned for å bo. Leiemarkedet i Longyearbyen er rimelig, men det er store forskjeller avhengig av hvor man jobber.

4.5. 85 prosent er fornøyd med boligen på Svalbard

Befolkningen i Longyearbyen eier ikke sin bolig, og boligene er små. Dette ser ikke ut til å være et stort problem, 85 prosent er fornøyd med boligen. Blant de som har ett eller to rom er 71 prosent fornøyd med boligen, og en av fem er svært fornøyd.

Kun en av fire kan tenke seg å betale for å få større plass

Det at man bor trangt har altså liten betydning for om man er fornøyd med boligen. Det ser heller ikke ut for at man har et sterkt ønske om større bolig. Tre fjerdedeler kunne ikke tenke seg å betale mer for å få større plass. Blant de som har ett eller to rom gjelder dette to av tre. Dette er verdt å merke seg med tanke på at de i utgangspunktet betaler lite. En av tre har fri tjenestebolig, og gjennomsnittlig månedsleie blant de som betaler ligger på 2366 kr, halvparten betaler under 2000 kr.

Tabell 4.5. Ønske om å eie bolig etter planlagt tid igjen på Svalbard. Prosent

	Andel som ønsker å eie	Antall personer
Ialt	18	459
Opptil 2 år	10	153
2-4 år	19	116
4-10 år	19	52
Over 10 år	36	28
Vet ikke	23	110

Kilde: Levekår i Longyearbyen, husholdningsutvalget. Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.6. Gjennomsnittlig månedlig husleie etter yrkesfelt. Andel under og over 2000 kroner måneden etter yrkesfelt, Prosent

Husleie	M	N	Inntil 2.000	Over 2.000	
					kr
Alle	2 366	323	50	50	100
Statsansatt	2 702	14	42	57	99
Lokalforvaltning	2 055	33	45	54	99
Høyere undervisning	1 315	16	94	6	100
Bergverk	1 384	85	86	13	99
Reiseliv	3 884	44	18	82	100
Annet	2 710	110	34	66	100
Totalt	2 366	321	52	48	100

Kilde: Levekår i Longyearbyen, husholdningsutvalget. Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.7. Fornøyd med boligen. Prosent

Fornøyd med boligen	Alle	1-2 rom
Svært fornøyd	38	21
Ganske fornøyd	47	50
Verken eller	7	13
Ganske misfornøyd	7	14
Svært misfornøyd	2	2
	101	99

Kilde: Levekår i Longyearbyen, personutvalget. Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.8. Villighet til å betale mer for å få større plass. Prosent

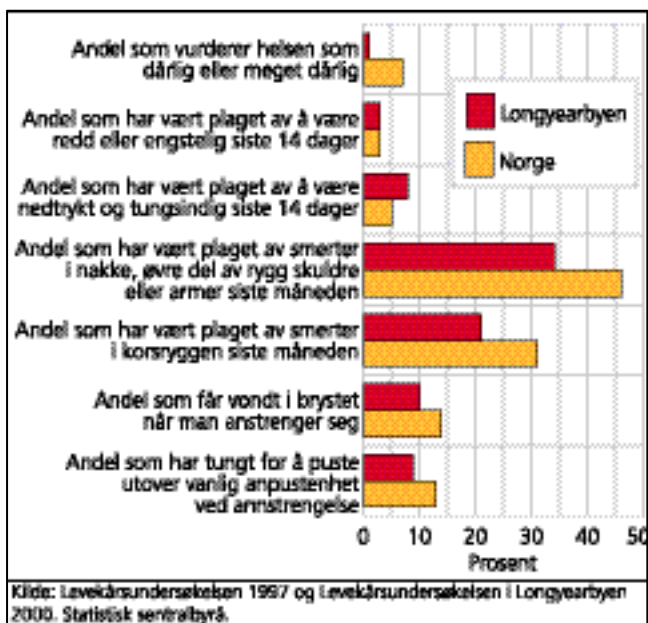
	1-2 rom	3 rom	Minst 4 rom	Alle
I stor grad	4	3	0	2
I en viss grad	32	22	12	21
Kunne ikke tenke meg å betale mer	60	74	88	75
	99	100	100	100

Kilde: Levekår i Longyearbyen, personutvalget. Statistisk sentralbyrå

5. Helse

Dårlig helse har store konsekvenser for den enkelte og for samfunnet. For den enkelte betyr dårlig helse redusert livskvalitet, og i mange tilfeller reduserte muligheter for inntekt, arbeid og opplevelser. For samfunnet betyr det tap av ressurser og utgifter til behandling og trygd. Helse er derfor en av de viktigste dimensjonene i levekårsforskningen. For å gi et godt bilde av helsetilstanden benytter en gjerne en kombinasjon av intervjuundersøkelser og statistikk fra ulike helseregistre. For Longyearbyen mangler vi denne type statistikk fra helseregistre. Vurderingen av helsetilstanden i Longyearbyen er derfor svært mangelfull i denne rapporten. Det er ikke tatt hensyn til den ulike befolkningssammensetningen i Norge og Longyearbyen. Vi har sammenliknet Longyearbyen som samfunn mot Norge som samfunn. Nedenfor følger en vurdering utelukkende basert på spørsmål om helse stilt i Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Det er foretatt enkelte sammenlikninger med tilsvarende undersøkelser på fastlandet.

Figur 5.1. Andel med ulike helseplager i Longyearbyen og Norge. Prosent

5.1. Gjennomgående færre helseplager på Svalbard

Kun en prosent av befolkningen i Longyearbyen vurderer sin egen helse som dårlig eller meget dårlig. På fastlandet er det syv prosent som oppgir at helsen er dårlig eller svært dårlig (figur 5.1). Ser vi alle plager under ett er det færre personer som oppgir helseplager på Svalbard enn på fastlandet. Det er imidlertid grunn til å kommentere psykiske og fysiske plager hver for seg. Her må en imidlertid være klar over at der ikke er tatt hensyn til den spesielle befolkningsprofilen på Svalbard.

Større andel oppgitte psykiske plager i Longyearbyen

Åtte prosent av befolkningen i Longyearbyen oppgir at de har vært nedtrykt eller tungsindige de siste 14 dagene, på fastlandet er det fem prosent som oppgir dette. Ser vi på andelen som oppgir at de har vært redd eller engstelig de siste fjorten dagene ligger nivået helt likt. Nivået for psykiske plager ligger altså samlet sett tre prosent høyere. Årsakene til dette kan være mange. Mørketidsdepresjoner kan være en forklaring (se 5.2). Forskjellene er imidlertid så små at en ikke kan si særlig mye om dette på bakgrunn av en enkeltundersøkelse.

Mindre andel fysiske plager i Longyearbyen
Av Longyearbyens innbyggere oppgir 34 prosent at de har vært plaget av smerter i nakke, skuldre eller rygg den siste måneden. På fastlandet oppgir 46 prosent at de er plaget av dette. 10 prosentpoeng færre blant svalbardboerne oppgir at de har vært plaget av smerter i korsryggen den siste måneden. Fire prosent færre på Svalbard oppgir at de får vondt i brystet når de anstrenger seg. Forskjellen mellom andelen som svarer at de har tungt for å puste utover vanlig andpustenhet ved anstrengelse er også på fire prosent (henholdsvis 9 prosent i Longyearbyen og 13 prosent i Norge).

5.2. Kvinner er i høyere grad plaget av mørketiden enn menn

Fire av ti kvinner oppgir at de er plaget av mørketiden på en sånn måte at det sliter på humøret eller hindrer en å gjøre ting en ellers ville ha gjort (tabell 5.1). Tre av ti menn sier det samme. Langt færre oppgir at

polarnatten eller den lyse årstiden sliter på humøret på samme måte. Også her er det flere blant kvinnene som svarer at dette er ett problem.

Mørketidsplagene mindre utbredt blant "veteranene"

For både kvinner og menn er tendensen at de som har vært på øygruppa lengst er i minst grad plaget av mørketiden. Forskjellen med hensyn til botid er imidlertid størst blant mennene, 40 prosent av mennene som har vært under to år i Longyearbyen er plaget av mørketiden, mens kun 25 prosent av de som har vært der i over 10 år svarer det samme. Variasjonen blant kvinnene er mindre klar. 43 prosent av kvinnene som har vært på Svalbard i under to år har mørketidsplager, mens hele 48 prosent av de som har vært der mellom fire og ti år svarer at de er plaget. Tendensen blant kvinnene er allikevel at plagene avtar noe med årene. 38 prosent av kvinnene som har vært der i over ti år svarer at de er plaget av mørketiden.

5.3. Høyere alkoholkonsum og flere dagligrøykere på Svalbard³

Høyt alkoholkonsum og daglig sigarettøyking er blant de best dokumenterte risikofaktorene for utvikning av helseproblemer og tidlig død. Høyt alkoholkonsum knyttes gjerne opp mot alvorlige helseskader og sosial nød (Ramm 2000:44). Det er imidlertid vanskelig å trekke en klar grense for når alkoholkonsum blir en trussel mot helsen. Alkohol i moderate mengder kan ha en gunstig virkning på helsen (Skovenborg mfl 1997). Verdens helseorganisasjon fremhever imidlertid at helsegevinstene drukner i skadevirkninger (WHO 1999). Alkoholkonsum er et følsomt tema i Longyearbyen. Alkohol selges avgiftsfritt til alle som er fastbo-satt. Det er ingen restriksjoner på vin, andre alkoholholdige drikker er det derimot kvoter på. Bofaste kan kjøpe to liter sprit, en kasse øl og en og en halv liter hetvin vin per måned avgiftsfritt. En undersøkelse fra 1988 konkluderte med at mennene drikker 1,7 ganger mer enn kvinnene på fastlandet mens kvinnene drikker 1,4 ganger mer (Høyer mfl 1994). Det høye konsumet ble forklart med det lave prisnivået på alkohol. Det har også vært oppslag i riksaviser om høyt alkoholkonsum og aktivt uteliv på Svalbard. Senere studier har vist at mange Svalbardbeboere føler seg stigmatisert som storkonsumenter av alkohol (Rønning 1995:24-26).

Befolkningen på Svalbard har et høyere alkoholkonsum enn befolkningen på fastlandet. Kun tre prosent oppgir at de ikke har nytt alkohol det siste året mot 12 prosent på fastlandet. 58 prosent oppgir at de har drukket

Tabell 5.1. Andel som er plaget av mørketiden eller den lyse årstiden på en sånn måte at det sliter på humøret eller hindrer en fra å gjøre ting en ellers ville ha gjort. Etter kjønn, botid og alder. Prosent

	Plaget av mørketiden	Plaget av den lyse årstiden	Antall personer
I alt	35	16	744
Kjønn			
Menn.....	30	13	415
Kvinner.....	41	20	329
Botid			
Opptill 2 år.....	41	15	226
2- 4 år.....	33	19	162
4 - 10 år.....	36	20	135
mer en 10 år.....	30	12	218
Alder			
16-24.....	42	15	85
25-44.....	37	16	433
45 år og mer.....	29	14	226
Menn			
Opptill 2 år.....	40	17	121
2- 4 år.....	30	11	88
4 - 10 år.....	26	16	74
mer en 10 år.....	25	11	130
Kvinner			
Opptill 2 år.....	43	25	105
2- 4 år.....	36	27	74
4 - 10 år.....	48	26	61
mer en 10 år.....	38	13	88
Menn			
16-24.....	47	24	51
25-44.....	31	13	232
45 år og mer.....	22	11	131
Kvinner			
16-24.....	35	6	34
25-44.....	44	26	200
45 år og mer.....	37	20	94

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

alkohol jevnlig minst en gang i uken det siste året. 33 på fastlandet oppgir det samme.

Størst forskjell blant kvinner

Kvinnene på Svalbard drikker langt mer enn kvinnene på fastlandet. 15 prosent av kvinnene på fastlandet oppgir at de ikke drikker, mot fire prosent av kvinnene på Svalbard. I den andre enden av skalaen oppgir 30 prosent av kvinnene på Svalbard at de nyter alkohol to til tre ganger eller mer i løpet av en uke. På fastlandet oppgir kun syv prosent av kvinnene dette. Forskjellene blant menn er mindre selv om vi også her ser at de på Svalbard drikker mest.

Man har tydeligvis et mer kontinentalt drikkemønster på Svalbard enn man har på fastlandet. Alkohol er lett tilgjengelig og rimeligere enn det er på fastlandet. Men befolkningssammensetningen i Longyearbyen er noe annerledes enn på fastlandet, og vi kan ikke ut fra slike sammenlikninger si noe om folk drikker mer på Svalbard enn de ville ha gjort om de var på fastlandet. I vurderingen av hvorvidt befolkningen i Longyearbyen konsumerer så mye alkohol at det går på helsa løs må en ha et bredere fokus enn det er plass til i denne rapporten.

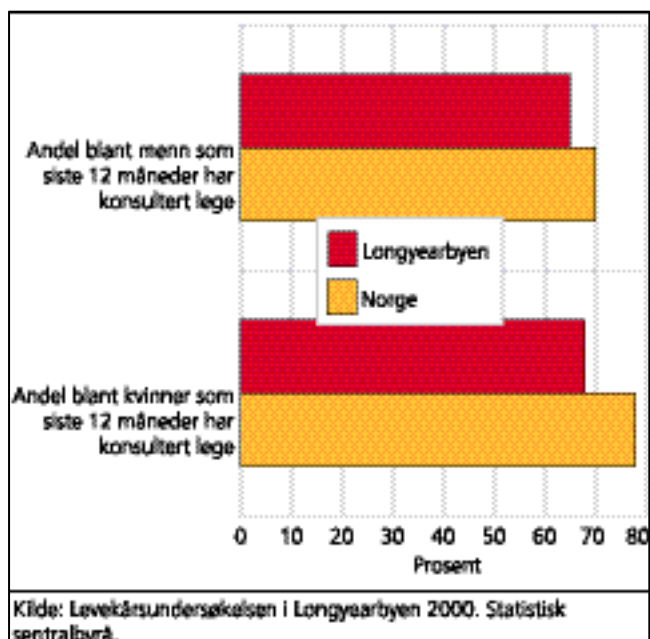
³ Tallene for fastlandet er fra Levekår tverrsnitt 1998, dataene om alkoholkonsum er samlet inn ved et postalt selvadministrert skjema. Dataene fra Longyearbyen er samlet inn ved personlig intervju foretatt over telefon. De ulike innsamlingsmåtene kan påvirke svarene i ulik retning. Siden det ikke er benyttet det samme designet må en være varsom med å trekke for bastante slutninger.

Tabell 5.2. Hvor ofte en nyter alkohol i Longyearbyen og fastlandet blant 16-66 år, etter kjønn og alder. Prosent

	Longyearbyen							Fastlandet						
	I alt	Drikker ikke	En gang i mnd eller sjeldnere	2 til 3 ganger i mnd	Ca. en gang i uken	2 til 3 ganger i uken eller mer	Antall personer	I alt	Drikker ikke	En gang i mnd eller sjeldnere	2 til 3 ganger i måneden	Ca. en gang i uken	2 til 3 ganger i uken eller mer	Antal personer
Alle	100	3	15	24	30	28	716	100	12	34	21	21	12	5778
Kjønn														
Menn	100	2	14	26	31	27	401	100	9	29	23	24	16	2771
Kvinner	100	4	16	20	29	30	315	100	15	39	20	19	7	3007
Alder														
16 - 24	100	6	7	30	27	30	84	100	12	34	27	19	9	870
25 - 44	100	4	15	25	32	24	415	100	10	36	23	21	10	2699
44 - 66	100	1	17	18	28	36	217	100	14	32	17	22	15	2209
Menn/alder														
16 - 24	100	4	8	35	28	26	51	100	11	28	28	20	12	402
25 - 44	100	2	14	28	31	25	224	100	6	30	24	25	15	1265
44 - 66	100	2	14	20	33	30	126	100	10	28	19	24	19	1104
Kvinner/alder														
16 - 24	100	9	6	21	27	36	33	100	12	39	25	18	6	468
25 - 44	100	6	16	22	34	23	191	100	13	42	22	18	6	1434
44 - 66	100	-	21	15	21	43	91	100	17	36	16	20	11	1105

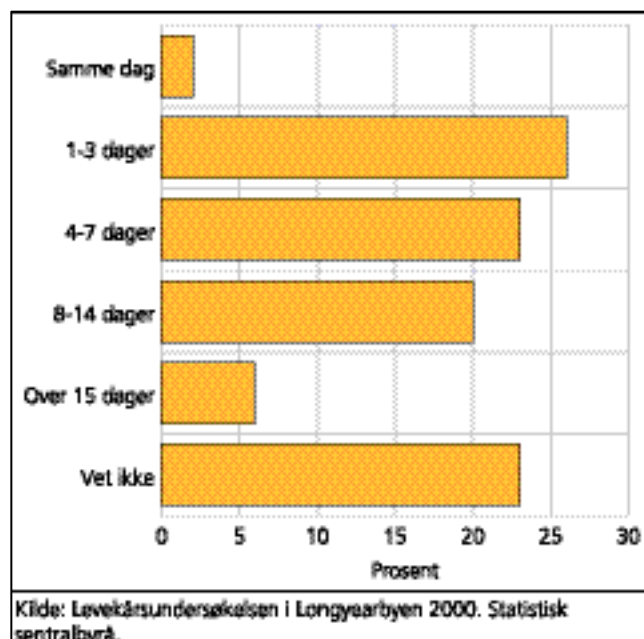
Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Figur 5.2. Andel som har kontaktet lege blant kvinner og menn i Longyearbyen og Norge. Prosent

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.3. Hvor mange dager det vanligvis tar å få time hos lege i Longyearbyen, utenom øyeblikkelig hjelp. Prosent

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå.

Flere er dagligrøykere på Svalbard 37 prosent av Longyearbyens befolkning røyker daglig. 35 prosent av mennene røyker daglig mens 40 prosent av kvinnene er dagligrøykere (Kleven 2000). I den øvrige norske befolkningen er det 32 prosent som røyker daglig. Det er altså fem prosentpoeng flere som røyker på Svalbard enn blant befolkningen ellers. Også på fastlandet er det flere kvinner enn menn som røyker. Henholdsvis 32 prosent blant kvinnene og 31 prosent blant mennene (Røykevaneundersøkelsen. Statistisk sentralbyrå).

5.4. Færre legekontakter blant befolkningen på Svalbard

10 prosent færre blant kvinnene på Svalbard har kontaktet lege det siste året sammenliknet med den kvinnelige befolkningen på fastlandet (Figur 5.3). Blant mennene er forskjellen fem prosent, 65 prosent av mennene i Longyearbyen har kontaktet lege det siste året mot 70 prosent på fastlandet. Også kvinnene på Svalbard har hatt færre legekontakter enn mennene på fastlandet, henholdsvis 68 og 70 prosent.

Kun 2 prosent får legetime samme dag i Longyearbyen

At befolkningen i Longyearbyen har hatt mindre kontakt med lege enn befolkningen på fastlandet kan ha sammenheng med at kun to prosent tror de kan få time hos legen samme dag. Over halvparten mener det tar over fire dager å få lege i Longyearbyen.

6. Fritid og sosial deltaking

Deltakelse i sosiale og politiske sammenhenger gir tilgang til viktige ressurser som har stor betydning for folks levekår (Barstad 2000:149). Mulighet til å få hjelp og støtte av andre og informasjon om nærmiljø betinger i stor grad sosial deltakelse. Sosial deltakelse bidrar også til å skape mening og identitet for den som deltar. Deltakelse har også positive ringvirkninger for lokalmiljøet og samfunnet for øvrig. En forutsetning for et levende lokalsamfunn er at mange deltar i frivillige organisasjoner, er med på dugnader og andre fellesaktiviteter. Det demokratiske styringssystemet forutsetter også et minstemål av politisk deltaking i befolkningen.

Mange mener at samfunnet har blitt "kaldere" de siste årene, det vil si at folk føler mindre ansvar for hverandre (Langeland mfl. 1999). At folk ikke har tid til overs for andre mennesker blir angitt som den viktigste årsaken til et kaldere samfunn. Utviklingen på fastlandet er at det blir flere aleneboere, andelen enperson-husholdninger ble fordoblet fra 1970 til 1990 (Noack og Keilman 1993). På Svalbard har vi sett at det er en større andel aleneboere enn på fastlandet, selv om vi sammenlikner med Oslo, som er det fylket med flest aleneboere. Hvordan dette slår ut med hensyn til sosial deltaking er et sentralt poeng i dette kapittelet.

6.1. Mye fritids- og kulturaktiviteter, to av fem deltar på jakt

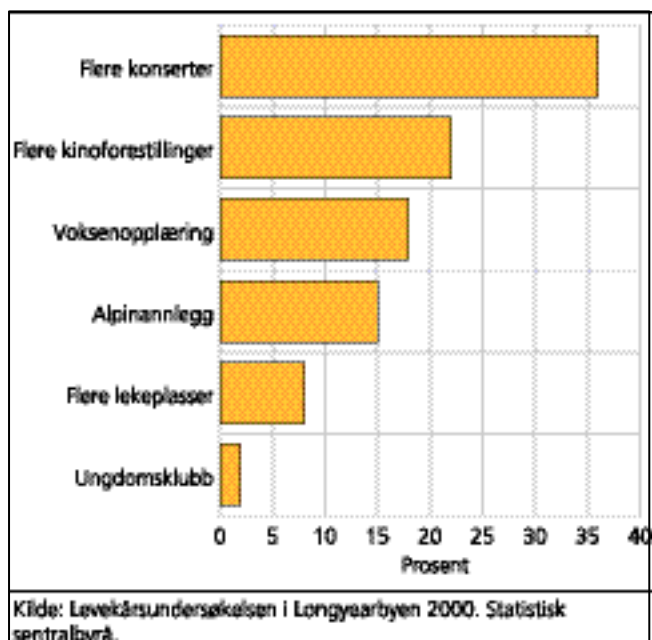
Longyearbyens innbyggere er mye involvert i fritids- og kulturaktiviteter. Dette gjelder både antall aktiviteter og volum på de aktivitetene som bedrives. Mange oppgir også mulighet for unike naturopplevelser og godt foreningslivs om en årsak til at de trives i Longyearbyen. Hele 27 prosent oppgir å ha foretatt 40 eller flere lengre fottur eller skitur i fjellet i løpet av det siste året. 45 prosent av Svalbardienserne har i løpet av det siste året mosjonert eller drevet idrett 40 ganger eller mer. På fastlandet er det kun 18 prosent som mosjonerer så hyppig. Jakt er en svært populær og utbredt fritidsaktivitet på Svalbard. Hele 42 prosent av befolkningen over 16 år har deltatt i jakt i løpet av det siste året. Ni prosent av befolkningen på fastlandet har vært på jakt i løpet av det siste året (Vaage 2000:99). 8 prosent har vært på restaurant, kafé eller pub minst 20 ganger det siste året. Svalbardienserne går også litt mer på kino enn folk på fastlandet.

Tabell 6.1 Ulike fritidsaktiviteter blant befolkningen på Svalbard. Prosent

	I alt	Ingen ganger	1-2 ganger	3-9 ganger	10-20 ganger	21-39 ganger	Minst 40 ganger	Antall personer
Lengre fot eller skiturer på Svalbard.....	100	13	8	17	19	15	27	744
Mosjonert/drevet sport/idrett.....	100	28	3	4	9	11	45	744
Jaktturer på Svalbard	100	58	13	17	9	3	1	744
Kino	100	30	20	32	10	6	2	744
Dans/diskotek.....	100	18	13	27	22	12	8	744
Restaurant/kafé/pub.....	100	1	1	13	27	23	35	744
Teaterforestillinger, musikaler, revyer.....	100	34	46	17	2	0	0	744
Klassisk-/jazz-/vise-/popkonsert.....	100	41	34	21	4	0	0	744
Kunstutstilling/museum	100	22	34	35	6	1	1	744
Lån av bøker på bibliotek.....	100	56	8	16	11	5	3	744
Gudstjeneste/religiøst møte på Svalbard.....	100	47	28	19	4	1	1	744
Orkester/korps/kor/spelemannslag.....	100	86	1	2	2	3	6	744

Kilde: Levekår i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Figur 6.1. Oppgitte aktiviteter og tilbud en savner på Svalbard, flere svar kunne oppgis. Prosent

6.2. Mange ønsker flere konserter

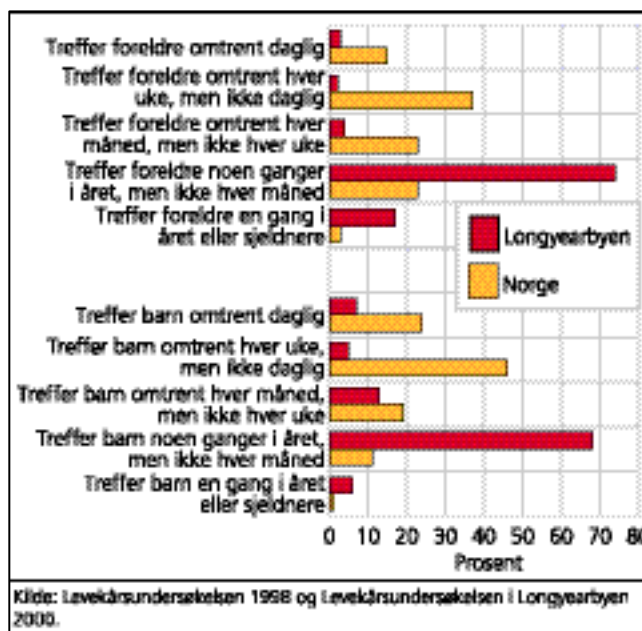
Befolkningen på Svalbard har et rikt og sammensatt kultur og fritidstilbud. Men det er langt fra det tilbudet store deler av befolkningen på fastlandet har tilgang til. Vi var derfor interessert i å samle informasjon om hvilke fritids og kulturtilbud befolkningen savner. Slik at lokale myndigheter kan tilpasse sin fremtidige satsing i harmoni med befolkningens ønsker.

Flere konserter er det en ønsker seg mest på Svalbard, 36 prosent oppgir det, 22 prosent ønsker seg flere kinoforestillinger, mens 18 prosent ønsker seg et bedre voksenopplæringstilbud. 15 prosent ønsker seg alpinanlegg. Det er store forskjeller mellom ulike grupper. Spesielt er det viktig å holde barnefamiliers preferanser adskilt fra familier og husholdninger uten barn. Om lag 20 prosent av barnefamilieene oppgir at de ønsker et bedre tilbud til barn og ungdom. 28 prosent av barnefamilier med barn under syv år ønsker bedre og flere lekeplasser. Langt flere unge ønsker alpinanlegg, 24 prosent i gruppen mellom 16 og 24 år mens kun seks prosent av de over 45 år ønsker dette. Om lag en tredjedel av befolkningen i Longyearbyen oppga at de ikke savnet noe fritidstilbud, hele 46 prosent av de over 45 år hadde ikke reflektert over dette. Det var også mulig selv å foreslå fritidstilbud som en savnet, ni prosent benyttet seg av dette. Forslagene spenner fra "laksefiske" til "mer byaktiviteter" som "bowlinghall" og "en ordentlig kaffebar".

6.3. Mindre personlig kontakt med familien

Hele 86 prosent av befolkningen på Svalbard har en foreldre som er i live. 36 prosent har barn som er fylt 16 år og som ikke bor i samme husholdning (Kleven 2000:73-76).

Figur 6.2. Hvor ofte en treffer foreldre og barn over 16 år i Longyearbyen og Norge. Prosent

Blant personer som har foreldre i live barn over 16 år og ikke bor hjemme, er det en klar tendens til at befolkningen i Longyearbyen har mindre kontakt med familien sin enn befolkningen på fastlandet. 17 prosent av befolkningen i Longyearbyen har truffet sine foreldre kun en gang eller sjeldnere, dette er hele fjorten prosent høyere enn på fastlandet. 74 prosent treffer foreldrene noen ganger i året, på fastlandet er denne andelen 23 prosent. Mens 75 prosent av befolkningen på fastlandet treffer foreldrene sine en gang i uken eller oftere, er det kun 9 prosent på Svalbard som har så hyppig kontakt med foreldrene.

Av andelen som har barn over 16 år som ikke bor i husstanden er det den samme tendensen, men Svalbardbefolkningen har hyppigere kontakt med barn enn foreldre. Kun seks prosent på Svalbard har sett sine barn kun en gang eller sjeldnere i løpet av det siste året, på fastlandet er det kun en prosent som oppgir det samme. 25 prosent av befolkningen på Svalbard har sett sine barn minst en gang i måneden det siste året, på fastlandet er denne andelen 89 prosent.

75 prosent har ukentlig kontakt med foreldre via telefon, e-post, brev...

Det faktum at Svalbard er en øygruppe langt fra fastlandet med fly som eneste transportmiddel er en åpenbar årsak til at befolkningen på Svalbard har mindre personlig kontakt med familien sin enn personer på fastlandet er åpenbar. Ser vi på andelen som har kontakt med foreldrene sine via telefon, e-post, brev og liknende, er det hele 75 prosent som oppgir at de har ukentlig kontakt med foreldrene sine (Kleven 2000:75).

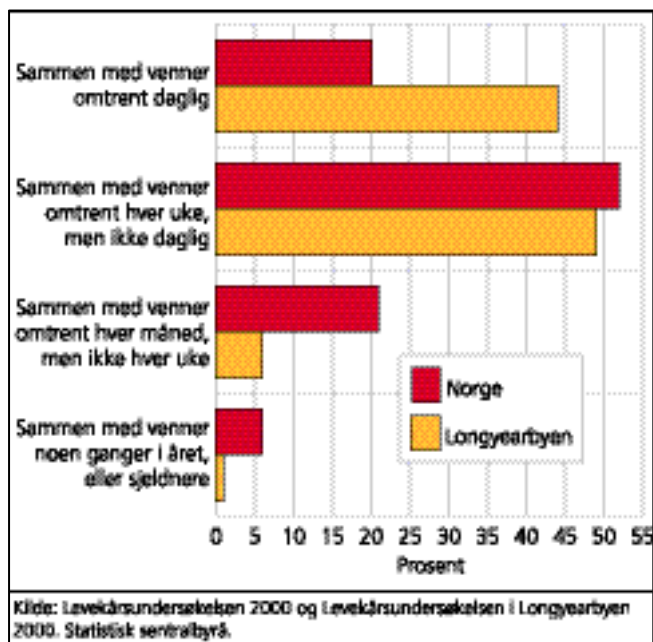
6.4. Daglig samvær med venner

96 prosent svarer at de, bortsett fra egen familie, har gode venner på Svalbard. Blant personer som har vært over 10 år på øygruppen er det hele 99 prosent som svarer dette (Kleven 2000:78). Hele 44 prosent oppgir at de er sammen med gode venner omtrent daglig, på fastlandet er det kun 20 prosent som oppgir at de er sammen med gode venner omtrent daglig. På Svalbard er det kun syv prosent som svarer at de har vært sammen med gode venner en gang i måneden eller sjeldnere. Dette er hele 20 prosentpoeng lavere enn på fastlandet hvor 27 prosent svarer dette.

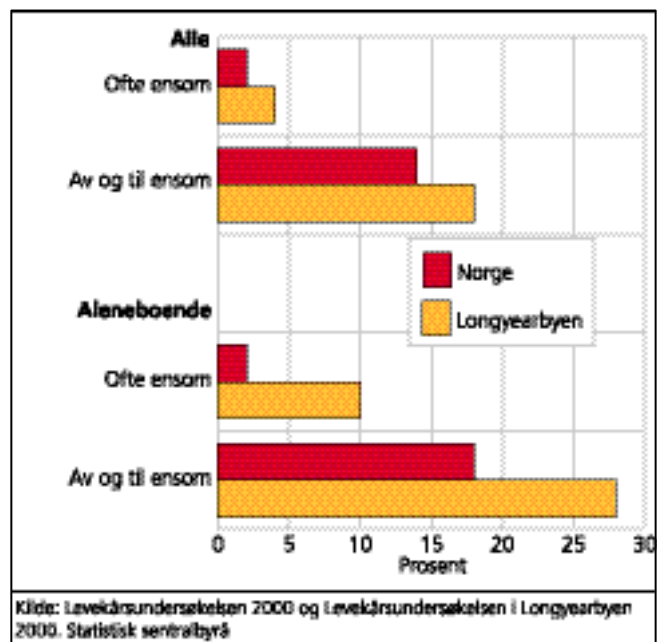
6.5. Færre føler seg ensomme på Svalbard

Mye kontakt med venner skulle tilsi at en stor andel ikke føler seg ensomme. 84 prosent av innbyggerne på Svalbard føler seg sjelden eller aldri ensomme. Den samme andelen på fastlandet er 79 prosent. Hele 60 prosent av mennene føler seg aldri ensomme, og 48 prosent av kvinnene. Både menn og kvinner er mindre ensomme enn på fastlandet. Kvinner er mer ensomme enn menn, noe som kan ha sammenheng med at mange kvinner bare "er med på flyttelasset", men det er ikke slik at kvinner på Svalbard er mer ensomme enn kvinner på fastlandet.

Figur 6.3. Hvor ofte en er sammen med venner. I Longyearbyen og Norge. Prosent

Figur 6.4. Andel som føler seg ensom i Longyearbyen og Norge. Prosent

Tabell 6.1. Andelen som føler seg ensom i Longyearbyen, etter kjønn, aldersgruppe og om en bor alene. Differansen mellom Longyearbyen og Norge Prosent

	Alle				Aleneboende			
	Ofte ensom	Differanse	Av og til ensom	Differanse	Ofte ensom	Differanse	Av og til ensom	Differanse
Alle	2	-2	14	-4	2	-8	18	-10
Menn	1	-2	13	-1	2	-7	18	-7
16-24.....	0	0	14	0	0	-2	13	-7
25-44.....	1	0	11	-5	2	-1	16	-13
45-66.....	1	-2	15	3	2	-9	23	5
Kvinner	2	-3	17	-5	2	-9	17	-14
16-24.....	0	-4	18	-6	0	-2	23	-10
25-44.....	3	1	19	-3	2	2	15	-16
45-66.....	3	-1	13	-7	3	-11	19	-10

Kilde: Levekårsundersøkelsen 1998 og Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå.

Små forskjeller i ensomhet mellom kvinner og menn på Svalbard

Det er små forskjeller mellom kjønnene med hensyn til opplevelse av ensomhet på Svalbard.

Familien spiller trolig større rolle for kvinner enn menn. Andelen som ofte eller av og til føler seg ensomme er 20 prosent både for menn som bor alene og menn som bor sammen med andre. 19 prosent av aleneboende kvinner føler seg ofte eller av og til ensomme, mot 8 prosent av kvinner som bor sammen med andre. Forskjellen mellom de som bor alene og de som bor sammen med andre er større på fastlandet enn i Longyearbyen.

6.6. Stor deltakelse i organisasjonsliv

I en tidligere artikkel har vi beskrevet Longyearbyen som et samfunn som er preget av to kulturer (Kleven 2001). En som baserer seg på en aktiv og engasjert befolkning som tar aktivt del i sitt eget lokalsamfunn.

Den andre baserer seg på en befolkning som drar til Longyearbyen for å slippe å ta del i et lokalsamfunn, de har snarere "rømt" fra sine forpliktelser som samfunnsborgere. Slår vi sammen alle organisasjoner og foreninger, er hele 87 prosent av befolkningen på Svalbard med i en forening. Hele 64 prosent av Longyearbyens befolkning er aktivt medlem av en forening. Dette viser at en stor andel av Svalbards befolkning ønsker å involvere seg i det sosiale livet.

Flere med i idrettslag færre med i religiøse foreninger

Sammenliknet med fastlandet er det langt flere som er med i idrettslag eller forening på Svalbard. Dette har nok sammenheng med at idrettslag driver svømmehallen og mosjonsfaciliteter i Longyearbyen. Kun en prosent oppgir at de er medlem av en religiøs forening.

Tabell 6.2 Organisasjonsmedlemskap i Norge og Longyear-byen. Etter menn og kvinner. Prosent

Andel som er medlem av:	Longyearbyen			Norge		
	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner
Fagforening.....	51	52	49	42	42	41
Politisk parti.....	11	11	10	9	10	8
Kristelig/religiøs forening	1	1	2	8	5	9
Idrettslag/-forening.....	57	58	56	27	33	22
Helselag, sanitetsforening, Røde kors o.l.....	13	13	13	17	13	20
Musikkforening, korps, sangkor, teatergruppe o.l.....	14	10	20	9	8	10
Lokal interessegruppe, miljøgruppe, lokal aksjonsgruppe o.l.....	11	13	9	4	4	4
Andre foreninger eller organisasjoner.....	28	37	16	-	-	-

Kilde Levekårsundersøkelsen 1997, Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Vedleggstabeller

Vedleggstabell 3.1. Sysselsatte kvinner og menn i Longyearbyen, etter alder, sektor og avtalt/vanlig arb eidstid. Prosent

	Kort deltid	lang deltid	Heltid	Antall personer
I alt.....	6	5	89	690
Kjønn				
Menn.....	4	1	95	386
Kvinner.....	9	10	81	294
Alder				
16-19.....	70	9	22	23
20-24.....	5	8	90	42
25-29.....	4	4	92	104
30-39.....	3	5	92	221
40-54.....	4	5	91	247
55-74.....	4	6	91	53
Menn/Alder				
16-19.....	82	9	9	11
20-24.....	4	0	96	26
25-29.....	4	0	96	52
30-39.....	0	2	98	130
40-54.....	1	0	99	140
55-74.....	3	3	95	37
Kvinner/Alder				
16-19.....	58	8	33	12
20-24.....	6	13	81	16
25-29.....	4	8	88	52
30-39.....	8	9	84	91
40-54.....	7	12	81	107
55-74.....	6	13	81	16
Yrkesfelt				
Statsansatte.....	3	7	90	119
Lokalforvaltning.....	5	7	88	58
Høyere undervisning.....	5	8	87	39
Bergverk.....	1	0	99	126
Reiselv.....	9	6	85	89
Annet.....	8	5	86	255
Menn/Yrkesfelt				
Statsansatte	0	0	100	56
Lokalforvaltning	9	0	91	23
Høyere undervisning.....	4	0	96	26
Bergverk.....	1	0	99	112
Reiselv.....	6	0	94	35
Annet.....	6	3	91	142
Kvinner/Yrkesfelt				
Statsansatte.....	6	13	81	63
Lokalforvaltning.....	3	11	86	35
Høyere undervisning.....	8	23	69	13
Bergverk.....	0	0	100	14
Reiselv.....	11	9	80	54
Annet.....	11	9	81	113

Kort deltid: 1-19 timer per uke. Lang deltid: 20-36 timer per uke, med unntak av personer med 32-26 timer som oppgir at dette utgjør heltid

Heltid: 37 timer eller mer, samt tilfellene nevnt ovenfor (verneplikt regnes som heltids sysselsetting)

Kilde: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Statistisk sentralbyrå

Vedleggstabell 3.2. Vurdering av arbeidstid, etter ulike grupper av ansatte og arbeidstidsordninger. Prosent

	Nåværende arbeidstid passer best	Kortere arbeidstid passer best	Lengre arbeidstid passer best	Antall personer
I alt	79	13	8	642
Kjønn				
Menn	80	10	9	373
Kvinner	77	17	6	269
Alder				
16-19	95	0	5	21
20-24	78	12	10	41
25-29	77	15	8	96
30-39	74	18	8	201
40-54	82	11	7	233
55-74	84	6	10	50
Menn/Alder				
16-19	91	0	9	11
20-24	80	12	8	25
25-29	75	10	15	48
30-39	78	13	10	120
40-54	82	10	7	135
55-74	85	3	12	34
Kvinner/Alder				
16-19	100	0	0	10
20-24	75	13	13	16
25-29	79	19	2	48
30-39	68	27	5	81
40-54	82	11	7	98
55-74	81	13	6	16
Arbeidstidsordning				
Arbeider kort deltid	82	0	18	38
Arbeider lang deltid	72	3	24	29
Arbeider heltid	79	14	6	575
Menn/Arbeidstidsordning				
Arbeider kort deltid	71	0	29	14
Arbeider lang deltid	100	0	0	3
Arbeider heltid	95	11	9	356
Kvinner/Arbeidstidsordning				
Arbeider kort deltid	88	0	13	24
Arbeider lang deltid	69	4	27	26
Arbeider heltid	77	21	2	219
Yrkesfelt				
Statsansatte	81	15	4	116
Lokalforvaltning	86	9	5	56
Høyere undervisning	90	8	3	39
Bergverk	76	8	17	119
Reiseliv	69	24	7	84
Annet	80	13	7	225

Vedleggstabell 3.3. Jobbtilfredshet og om en har søkt annet arbeid den siste måneden, etter yrkesfelt, kjønn og utdannelse. Prosent

	Misfornøyd med forholdet til kollegaer	Misfornøyd med muligheten for å utvikle seg personlig gjennom jobben	Misfornøyd med lønn/inntekt fra næring	Tilfreds med jobber	Har søkt annet jobb siste måned	Antall
I alt.....	1	8	11	91	10	657
Yrkesfelt						
Statsansatte.....	2	13	14	90	6	119
Lokalforvaltning.....	0	9	13	87	3	58
Høyere undervisning.....	5	3	15	92	10	39
Bergverk.....	1	0	7	90	2	126
Reiseliv.....	1	0	7	93	16	89
Annet.....	1	0	13	90	13	255
Menn/yrkesfelt						
Statsansatte.....	0	7	9	98	2	56
Lokalforvaltning.....	0	9	5	86	9	22
Høyere undervisning.....	8	4	15	92	12	26
Bergverk.....	0	6	6	89	3	110
Reiseliv.....	0	6	3	89	14	35
Annet.....	2	5	10	93	12	134
Kvinner/yrkesfelt						
Statsansatte.....	3	18	18	82	10	61
Lokalforvaltning.....	0	10	19	90	0	31
Høyere undervisning.....	:	:	:	:	:	13
Bergverk.....	:	:	:	:	:	13
Reiseliv.....	2	10	10	96	17	48
Annet.....	0	6	16	87	15	103
Videregående/yrkesfelt						
Statsansatte.....	2	20	10	90	2	42
Lokalforvaltning.....	0	8	8	88	0	25
Høyere undervisning.....	:	:	:	:	:	12
Bergverk.....	1	7	7	92	2	108
Reiseliv.....	2	11	7	93	12	55
Annet.....	1	5	15	93	12	201
Universitet/yrkesfelt						
Statsansatte.....	1	11	16	89	8	75
Lokalforvaltning.....	0	11	18	89	7	28
Høyere undervisning.....	7	4	7	89	11	27
Bergverk.....	0	0	0	80	6	15
Reiseliv.....	0	4	7	93	23	28
Annet.....	0	14	0	78	21	36

Vedlegg 1

Hvordan definere og måle levekår?

Dette vedlegget inneholder en oversikt over sentrale teoretiske og metodiske tilnæringer til studiet av levekår. Tre temaer er sentrale: Hva er levekår, og hvordan kan de avgrenses. Hvordan kan levekår måles og hvordan kan de sammenliknes. Hva skaper ulike levekår og hva kan gjøres for å påvirke dem. Vedlegget baserer seg på utredningen *Levekår i Norge. Er graset grønt for alle?* Som ble avgitt av det regjeringsoppnevnte Levekårsutvalget i 1993 (NOU 1993:17).

Hvordan defineres levekår?

Det finnes forskjellige faglige tradisjoner som alle definerer og måler levekår på hver sin måte. Her skal vi rask gjennomgå tre av de vanligste.

Den nordiske tilnærmingen

Denne tilnærmingen er kjennetegnet av at levekår sees som bestemt av de ressurser som individene disponerer. Resurser kan være inntekt, formue, helse og kunnskaper som kan brukes til å styre egne liv. Levekår er dermed ikke noe som bare hender med folk; det er også noe som kan skapes og endres gjennom bevisste handlinger, enten individuelt eller kollektivt. Levekår omfatter et bredt sett av komponenter, særlig helse, sysselsetting, arbeidsvilkår, økonomiske ressurser, kunnskaper, utdanningsmuligheter, familie og sosiale relasjoner, bosted og nærmiljø, rekreasjon og kultur, sikkerhet for liv og eiendom, og politiske ressurser og rettigheter. Levekår måles ved å skape et helhetsbilde basert på store intervjuundersøkelser der det søkes å kartlegge objektive sider ved folks levekår. I tillegg utnyttet tilgjengelig økonomisk og demografisk statistikk.

Livskvalitetstilnærmingen

I denne tradisjonen legger en vekt på individenes egen opplevelse av sin velferd, eller sin livskvalitet. Såkalte "Quality of life"-studier kartlegger hvordan innbyggerne selv vurderer ulike sider ved sin situasjon. For eksempel om de føler seg fysisk og psykisk syke, om de opplever arbeidsmiljøet sitt som belastende, og hvor tilfredse de er med bosted, inntekt, familiesituasjon, fritid osv. Tradisjonelt har denne modellen ikke hatt stor gjennomslagskraft i norsk levekårsforskning:

Når denne tilnæringsmåten har hatt beskjeden gjennomslagskraft i norsk levekårsforskning, er det fordi subjektive velferds mål, for eksempel hvor tilfreds folk er med sin helsetilstand, ikke nødvendigvis gir en dekkende beskrivelse av situasjonen. Svar på slike spørsmål er "filtrert" gjennom både behov, aspirasjoner, livserfaringer og forventninger. For eksempel har forskning vist at en persons aspirasjoner påvirkes sterkt både av tidligere erfaring og av den sosiale sammenheng. Hvor tilfreds man er avhenger ikke bare av en

egen situasjon, men også av hvordan de man sammenlikner seg med, ens referansegrupper, har det (NOU 1993-17:41).

Det subjektive har imidlertid etter hvert blitt mer fremtredende i også norske levekårsundersøkelser. I Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000 ble det tatt med en rekke spørsmål om hvor tilfreds befolkningen er med en rekke forhold.

Sosial indikatortilnærmingen

Siden 1960-tallet har det vært miljøer, særlig i USA, som ønsket å supplere beskrivelsen av den økonomiske utviklingen med andre og mer vidtgående mål for velferd (f.eks. Lipset 1968:51-73). På samme måte som nasjonalregnskapet inneholdt indikatorer for ulike sider ved den økonomiske utviklingen, for eksempel nasjonalprodukt, ønsket man å utvikle sosiale indikatorer som kunne uttrykke befolkningens sosiale og helsemessige tilstand. Statistikken skulle bearbeides slik at sosiale indikatorer ble rapportert med samme hyppighet og systematikk som for den økonomiske utviklingen.

Det har imidlertid vist seg at det er vanskeligere å utarbeide sammenfattende mål for levekårene enn for økonomien. Dette målet er dermed ikke blitt realisert i noe land. Tilnærmingen har allikevel hatt stor innflytelse på levekårsforskningen.

Levekår som tilgang på ressurser

I denne studien er det den nordiske tilnærmingen som har stått sentralt. Vi finner allikevel grunn til å påpeke at det ikke er vanntette skott mellom tilnærmingene. Det er derfor innslag av alle i den senere tilnærmingen slik at vi finner det hensiktsmessig med en gjennomgang til tross for at det i norsk levekårsforskning er den nordiske modellen som ligger til grunn. I denne tradisjonen defineres levekår som tilgang på ressurser (NOU 1993-17:41-44). Først ute var den svenske *levnadsundersøkningen* fra 1968 der levekår ble definert som individenes tilgang på ressurser som de kan bruke til å kontrollere og bevist styrke sine livsvilkår. Det synes å være internasjonal enighet om at følgende ressurser er de viktigste:

- Helse og tilgang på medisinsk behandling
- Sysselsetting og arbeidsvilkår
- Økonomiske ressurser og forbruksvilkår
- Kompetanse og utdanningsmuligheter
- Familie og sosiale relasjoner
- Boligforhold og tilgang på tjenester i nærmiljøet
- Rekreasjon og kultur
- Sikkerhet for liv og eiendom
- Politiske ressurser og demokratiske rettigheter

Årsaken til at en definerer levekår som tilgang på ressurser er flere men de kan deles i tre hovedgrunner. For det første fanger det opp at persons levekår ikke bare er et individuelt, men også et kollektivt anliggende. Ressurser kan dels være individuelle, slik tilfellet er med utdanning. Men de kan også være kollektive - for eksempel i form av politi, forsvar og interesseorganisasjoner. For det andre fremstår levekår som noe som kan påføres den enkelte, og som noe som kan påvirkes og utformes gjennom beviste valg. En må ikke se innbyggerne som passive objekter for samfunnsutviklingen, og heller ikke utlukkende selvforskyldte resultater av egne valg. Ressursperspektivet unngår dette. Ressurser kan påvirke levekår på to måter. De gir anledning til å tilfredstille behov og dermed skape subjektiv velvære. I tillegg kan de mobiliseres for å påvirke fremtidige levekår, for eksempel kan inntekt investeres, og dermed øke fremtidige forbruksmuligheter. Ressursene er dermed viktig både i kraft av å kunne gi behovstilfredsstillelse i øyeblikket, og ved å kunne mobilisere med sikte på å sikre eller bedre fremtidige levekår.

Vi kan si at de ulike ressursene avspeiler de store "livsprosjektene" som individene må forholde seg til gjennom livet. Livsprosjektene varierer mellom kulturer og mellom tid og rom. Det vil likevel være noen livsprosjekter som har store likheter på tvers av tid og rom. Johansson (1993) har formulert livsprosjektene slik:

- Å skaffe kunnskaper og ferdigheter for voksenlivets roller
- Å finne seg et eget arbeide som gir identitet og økonomisk utkomme
- Å stifte familie og skaffe venner
- Å få barn og gi dem mat, husrom og oppdragelse
- Å skaffe et bosted for seg og sin familie
- Å skaffe seg inntekter og forvalte sine eiendeler
- Å ta vare på sin helse gjennom hele livsløpet
- Å skaffe beskyttelse for liv og eiendom
- Å oppnå likeverd med andre som voksen

Levekårskomponenter

Ressursene som utgjør en persons levekår analyseres ofte hver for seg. Slike beskrivelser kan gi et svært oppstykket bilde av folks levekår. Velferd bestemmes av den totale livssituasjonen, og det er vanskelig å bedømme levekårene uten en helhetlig beskrivelse. Det er imidlertid vanskelig å utforme samlede totale mål på levekår. Det er uproblematisk å anta at det er flere levekårsproblemer enn få. Det er imidlertid svært vanskelig å vekte de ulike komponentene opp mot hverandre. For eksempel er det vanskelig å veie egenskaper ved arbeidsmiljøet opp mot bomiljø. Er det sann at en person som har et dårlig arbeidsmiljø men et godt bomiljø har like levekår som en som har godt arbeidsmiljø men et dårlig bomiljø?

Et alternativ kan være å identifisere ulike levekårsprofiler med utgangspunkt i samvariasjon mellom flere velferdskomponenter. Ulike dimensjoner kan gå sammen på tre måter:

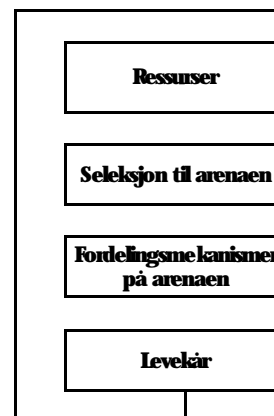
- Hopning, fordeler på et område går sammen med fordeler på et annet.
- Kompensasjon, fordeler på et område motvirkes av ulemper på ett eller flere andre
- Uavhengighet, levekårskomponenter opptrer uavhengig av hverandre.

Det er viktig å kartlegge hvordan ulike grupper i befolkningen kan sies å ha ulike levekårsprofiler. Levekårsbeskrivelser har i betydelig grad vært konsentrert om å beskrive det "onde liv", og har ofte minnet om elendighetsbeskrivelser. For eksempel den såkalte fattigdomsforskningen som fokuserer på de som faller under visse minstestandarder når det gjelder inntekt, helse, boforhold, osv. I levekårsforskningen er det også viktig å få frem den fulle variasjon i levekår slik at også forbedringer over tid og, elementer i det "gode liv", kan komme frem.

Hvordan skapes levekår?

For å forstå hvordan levekår skapes og endres kan en ikke utelukkende se på ressurser. En må også se på hvilke arenaer ressursene omsettes i. Individene besitter ressurser som kan aktiviseres på ulike arenaer, som arbeidsmarkedet, utdanningssystemet og boligmarkedet. Adgang til disse arenaene er imidlertid regulert av ulike seleksjonsmekanismer. Selv for arenaer hvor det formelt er adgang for alle, kan normer og tradisjoner eller tilbud og etterspørselsforhold gjøre at enkelte grupper favoriseres, eller at det er lettere adgang i visse perioder enn andre, slik at det oppstår generasjonsforskjeller.

Levekår som resultat av samspill mellom ressurser, seleksjon og arenaegenskaper

Hvordan måles levekår?

Enhetene i undersøkelser om levekår er enten husholdninger eller enkeltpersoner. Valg av enhet avhenger av undersøkelsens tema. På forbruksområder er det mest hensiktsmessig å bruke husholdninger som enheter, mens det i spørsmål om arbeidsmiljø er mest hensiktsmessig å bruke enkeltpersoner som enheter. De nordiske levekårsundersøkelsene har tradisjonelt konsentrert seg om å bruke så objektive mål på levekår som mulig. En må her skille mellom deskriptive og evaluerende indikatorer på levekår. I det førstnevnte tilfellet ber man folk oppgi hvor ofte en må løfte mer en 20 kg, mens man i det sistnevnte ber vedkommende oppgi hvor ofte de må foreta tunge løft. Det er her viktig å påpeke at alle såkalte objektive deskriptive indikatorer har subjektive innslag, for eksempel må vedkommende anslå hvor mange kile de løfter. Likevel vil såkalte objektive deskriptive mål være lettere å sammenlikne over tid, enn sammenlikninger av ulike personers vurdering av om et løft er tungt eller ikke.

Om undersøkelsen

Populasjon og frafall

Til undersøkelsen ble det dannet en populasjon på 974 personer med hensyn til personintervjuene, og en populasjon på 642 husholdninger (etter att døde og personer flyttet fra Svalbard er utelatt). På grunnlag av Ligningskontorets register over befolkningen i Longyearbyen per 01.12.1999 ble det satt opp en oversikt over dem som skulle intervjues. Registeret ble rettet opp og ajourført av Turid Telebond i Svalbard Samfunnsdrift på bakgrunn av opplysninger fra boligeierne på Svalbard. Intensjonen var å intervju alle personene i det ajourførte registeret som var 16 år eller eldre og som oppholdt seg i Longyearbyen under intervjuperioden. Undersøkelsen var lagt opp slik at alle personene skulle svare på en personlig del, mens personene i husholdningsutvalget i tillegg skulle svare på en rekke spørsmål som hadde med hele husholdningen å gjøre. Målgruppen for undersøkelsen omfatter derfor hele den norske bosetningen i Longyearbyen.

Hele undersøkelsen er gjennomført ved intervju over telefon. Intervjuet inneholdt ikke spørsmål av en karakter som gjorde det nødvendig å foreta besøksintervju. Spørsmålene er stilt ved PC-assistert intervjuing. Det blir gjort nærmere rede for denne teknikken nedenfor. Intervjuene ble foretatt i perioden 7. februar - 12. mars.

Frafall kan føre til skjevhet mellom målgruppen og nettoutvalget når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte, enn blant dem som ble forsøkt intervjuet. Skjevhet innebærer at nettoutvalget ikke er statistisk representativt for målgruppen. Skjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i nettoutvalget og målgruppen for ett eller flere kjennemerker, ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt for andre kjennemerker.

Siden vi kjenner verdien til hele målgruppen etter noen sentrale kjennemerker er det mulig å teste hvor godt samsvar det er mellom nettoutvalget og målgruppen. Hvis det er et godt samsvar mellom disse to størrelsene kan vi anta at nettoutvalget gir en statistisk representasjon av hele populasjonen. Det vil si at det er tilfeldig hvem som har svart og hvem som ikke har svart, det vil derfor ikke påvirke resultatene i undersøkelsen at vi ikke oppnådde intervju med hele populasjonen, utover utslag av tilfældighetens spill.

Tabellen på denne siden gjør det mulighet for å belyse eventuelle skjevheter etter noen kjennetegn. Av tabellen fremgår det at forskjellen mellom målgruppen og nettoutvalget etter kjønn, alder, familiefase og husholdningsstørrelse er under tre prosent etter alle disse kjennetegnene.

Tabell 7. Populasjon, frafallet og nettoutvalget, etter kjønn, alder, familiefase og husholdningsstørrelse. Prosent

	Populasjon	Frafall	Nettutvalg
Ialt.....	100,0	100,0	100,0
Kjønn			
Menn.....	58,1	65,7	55,8
Kvinner.....	41,8	34,4	44,2
Alder			
16 - 24.....	10,4	6,9	11,4
25 - 44.....	56,4	50,4	58,2
45 +.....	33,3	42,6	30,4
Familiefase			
Enslig.....	44,7	53,0	42,2
Enslig med barn.....	2,5	1,7	2,8
Par uten barn.....	21,1	23,0	20,4
Par med barn.....	31,6	22,1	34,5
Husholdningsstørrelse			
Bor alene.....	42,7	50,0	40,4
2 husholdningsmedlemmer eller flere...	56,3	50,0	59,6
Tallet på personer.....	974	230	744

Forskjellene mellom målgruppen og nettoutvalg er små i forhold til de kjennmerkene vi kjenner og vil i de fleste sammenhenger ikke ha betydning for resultatet. Hvis temaet en studenter har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, kan det likevel ha en viss effekt. Konklusjonen er at nettoutvalget er tilnærmet statistisk representativt for hele målgruppen.

Usikkerhet og feilmarginer for personundersøkelsen

Fordi undersøkelsen bygger på svar på et utvalg av befolkningen i Longyearbyen, og ikke hele populasjonen, er det knyttet en viss usikkerhet til resultatene i den. Hvis vi antar at frafallet er tilfeldig, (se Kleven 2000) kan vi betrakte nettoutvalget som tilfeldig trukket fra populasjonen, og benytte vanlig utvalgsteori til å illustrere størrelsen på usikkerheten.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Det er ikke foretatt egne beregninger av slike anslag for denne undersøkelsen. Tabell 9 viser likevel tilnærmet størrelse på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Av tabell 9 går det fram at usikkerheten går mot null ved når antall observasjoner er lik den totale populasjonen, usikkerheten øker når observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Tabell 9. Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Personundersøkelsen

n \ P:	5	10	15	20	25	30	35	40	50
25.....	4,4	6,0	7,2	8,1	8,7	9,2	9,6	9,9	10,1
50.....	3,0	4,2	5,0	5,6	6,0	6,4	6,6	6,8	7,0
100.....	2,1	2,9	3,4	3,8	4,1	4,4	4,5	4,7	4,8
200.....	1,4	1,9	2,3	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,2
300.....	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,2	2,3	2,4	2,4
400.....	0,8	1,2	1,4	1,5	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9
500.....	0,7	0,9	1,1	1,2	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
600.....	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3
700.....	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
744.....	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
974.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet med grensene $(M-2S)$ og $(M+2S)$, vil med omtrent 95 prosent sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 9 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 75 er 0,8 når antall observasjoner er 744. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene $75 \pm 2 \times 0,8$. Det vil si at intervallet som strekker seg fra 73,4 til 76,6 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele befolkningen i Longyearbyen hadde vært med i undersøkelsen.

Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene $(M+S)$ og $(M-S)$ vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene $(M+2,6S)$ og $(M-2,6S)$ vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Oftest er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratrotten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

Enpersonhusholdninger er statistisk underrepresentert i husholdningsundersøkelsen - beregning av vekter

I husholdningsundersøkelsen oppnådde vi betydelig bedre svarinnngang fra flerpersonhusholdninger enn fra enpersonhusholdninger. For å unngå skjevheter ved beregning av tall på grunnlag av hele materialet, har vi derfor valgt å gi de to gruppene i nettoutvalget riktig vekt i forhold til sammensetningen av populasjonen. I praksis må svarene fra en enpersonhusholdning i dette tilfellet telle mer enn svarene fra en flerpersonhusholdning. Dette gjøres ved å veie nettoutvalget med en faktor proporsjonal med den inverse responsanssynligheten for henholdsvis enperson- og flerpersonhusholdninger.

Vi har valgt å beregne vektene etter forholdet mellom populasjonen per 1. desember 1999 og nettoutvalget, og normere dem ved å sette verdien for flerpersonhusholdninger lik 1.

På grunnlag av tallene i tabell 10 kan vi beregne denne vekten på følgende måte: La R_E betegne responsraten for enpersonhusholdninger og R_F betegne responsraten for flerpersonhusholdninger. Vekten for enpersonhusholdninger finnes da av formelen

$$W_E = R_E^{-1} / R_F^{-1}$$

Innsettes tallene i tabell 10 får vi $W_E = (479/266)/(277/204) = 1,33$. Ved å multiplisere enpersonhusholdningene med 1,33 sikrer vi at de to gruppene teller i henhold til sin andel av populasjonen. Forutsatt at det innen hver gruppe er slik at de vi har fått svar fra er representative for dem vi ikke har fått svar fra, vil vi nå unngå skjevheter som følge av ulik responsrate. Holdbarheten av denne forutsetningen er ikke empirisk belagt i denne undersøkelsen, men tidligere erfaring tilsier at det går et viktig skille mellom enpersonhusholdninger og andre, og at det derfor er viktig å ha kontroll med forholdet mellom de to gruppene.

For husholdningsundersøkelsen har frafallet gjort at nettoutvalget er skjevt sammensatt. For noen variabler kan dette føre til økte feilmarginer. Der vi kjenner fordelingen i populasjonen kan vi redusere feilmarginene ved å ta hensyn til skjevheten i utvalget. Det er i praksis det vi gjør når vi veier. Vi kan videre betrakte nettoutvalget som et sannsynlighetsutvalg og bruke utvalgsteori for å belyse usikkerheten som hefter ved resultatene i undersøkelsen. Tabell 12 viser (tilnærmet) standardavviket til et gitt kjennemerke for ulike utvalgsstørrelser når nettoutvalget betraktes som tilfeldig trukket fra samtlige husholdninger i målgruppen (uten de 114 husholdningene som har flyttet fra Longyearbyen).

Tabell 10. Populasjon, nettutvalg og vektorer i husholdningsundersøkelsen.

	Populasjon		Nettoutvalg		Vekt
	Antal	Prosent	Antal	Prosent	
Tall	756	100	470	100	.
Enpersonhusholdning...	479	63	266	57	1,33
Flerpersonhusholdning.	277	37	204	43	1,00

Tabell 11. Forventet standardavvik for observert prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Husholdningsutvalget.

n \ P:	5	10	15	20	25	30	35	40	50
25	4,4	6,0	7,2	8,0	8,7	9,2	9,6	9,8	10,0
50	3,0	4,1	4,9	5,5	5,9	6,3	6,6	6,7	6,9
100	2,0	2,8	3,3	3,7	4,0	4,2	4,4	4,5	4,6
150	1,6	2,2	2,6	2,9	3,1	3,3	3,4	3,5	3,6
200	1,3	1,8	2,1	2,4	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0
250	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5
300	0,9	1,3	1,5	1,7	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1
400	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
468	0,5	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3

PC-assistert intervjuing, innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltelling og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidningen.

Datainnsamlingen i denne undersøkelsen foregikk ved hjelp av pc-er. Intervjuerne ringte opp respondentene, leste opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerte svarene direkte på maskinen. En fordel med EDB-assistert intervjuing er at en øker mulighetene for å tilpasse spørsmålene i overensstemmelse med respondentens situasjon og svar på tidligere spørsmål, i forhold til det som er mulig ved bruk av papirskjema. Videre gir EDB-assistert intervjuing mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar.

Alle disse sidene ved EDB-assistert intervjuing fører til økt datakvalitet. Innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer, blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres.

EDB-assistert intervjuing hindrer likevel ikke alle feil. Redusert datakvalitet kan for eksempel være et resultat av dårlig formulerte spørsmål, eller at det er dårlig samsvar mellom spørsmål og svaralternativer

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden. Det kan også skyldes misfor-

ståelser av spørsmål. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Gjennom ulike kontroller har man søkt å finne feil og rette dem opp.

Når en har rettet opp feil så langt som det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, det vil si at den samme feilen gjøres relativt ofte. Tilfeldige feil har forventningen 0, og medfører ikke skjevhet i estimatene. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

Antall personer i ulike befolkningsgrupper som ble intervjuet i undersøkelsen

	Alle	Menn	Kvinner
Alle	744	415	329
Alder			
16-24.....	85	51	34
25-44.....	433	232	201
45+	226	132	94
Familiefase			
Enslig.....	310	200	110
Enslig med barn.....	21	10	11
Par uten barn.....	155	76	79
Par med barn.....	258	129	129
Boforhold			
1 eller to rom.....	255	151	104
3 rom.....	192	103	89
4 rom eller mer.....	245	130	115
Ikke oppgitt.....	52	31	21
Utdanning			
Ungdomsskolenivå.....	43	23	20
Videregående skolenivå.....	437	267	170
Universitet/høgskolenivå 1.....	95	44	51
Universitet/ høgskolenivå.....	141	64	77
Ikke oppgitt.....	28	17	11
Botid			
Opptil 2 år.....	226	121	105
2 - opptil 4 år.....	162	88	74
4 - opptil 10 år.....	135	74	61
Mer enn 10 år.....	218	130	88
Ikke oppgitt.....	3	2	1
Lønnsinntekt			
Under 100 000 kr.....	34	15	19
100 000 - 199 999 kr.....	88	13	75
200 000 - 299 999 kr.....	282	133	149
300 000 - 399 999 kr.....	195	153	42
400 000 kr. eller mer.....	90	81	9
Ikke oppgitt.....	55	20	35
Yrkesfelt			
Statsansatt.....	119	56	63
Lokalforvaltning.....	58	23	35
Høyere undervisning.....	39	26	13
Bergverk.....	126	112	14
Reiseliv.....	89	35	54
Annet.....	255	142	113
Yrkesstatus			
Arbeider.....	189	159	30
Lavere funksjonær.....	204	60	144
Høyere funksjonær.....	246	151	95
Selvstendig.....	28	15	13
Student, skoleelev.....	33	20	13
Andre.....	44	10	34

Litteratur

Andersen, Arne S. (2000): "Boforhold" i *Sosialt utsyn 2000*, Statistiske analyser 35, Statistisk sentralbyrå.

Arlov, Thor B. (1996) *Svalbards historie*. Oslo: Aschehoug

Barstad, Anders (2000) "Sosial deltaking" i *Sosialt utsyn 2000*, Statistiske analyser 35, Statistisk sentralbyrå.

Bø, Tor Petter og Thomas Hugaas Molden (2000): "Arbeid" i *Sosialt utsyn 2000*, Statistiske analyser 35, Statistisk sentralbyrå.

Høyer, Nilsen, Brenn og Schirmer (1994): "Nordmenn og billig alkohol. Alkoholkonsum i et norsk lavprisområde" i *Nordisk Alkoholtidsskrift nr 3*

Johansson, S. (1993) *Att mäta sociala problem*. Upublisert notat Socialstyrelsen, Epidemiologisk Centrum, Stockholm

Kleven, Øyvinn (2000) *Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000. Dokumentasjon og tabellrapport*. Notater 2000/31, Statistisk sentralbyrå.

Kleven, Øyvinn (2001) "Otium og negotium på 78 grader nord" i *Samfunnspeilet 3/2001*, Statistisk sentralbyrå

Lipset, Seymour M. (1968) *Det politiske menneske. Politikens sosiale grunnlag*, Oslo: Gyldendal

Melby, Ingrid og Eiliv Mørk (2000): "Inntekt og forbruk" i *Sosialt utsyn 2000*, Statistiske analyser 35, Statistisk sentralbyrå.

NOU (1993:17) *Levekår i Norge Er graset grønt for alle?* Finans og tolldepartementet, Oslo, Akademika

Oskamp, Stuart (1991) *Attitudes and Opinions*. New Jersey: Prentice-Hall

Ramm, Jorunn (2000): "Helse" i *Sosialt utsyn 2000*, Statistiske analyser 35, Statistisk sentralbyrå.

Rønning, Rolf (1995): *Blant rallare og familiefedre på 78 grader nord*. ØF-Rapport 26/1995, Østlandsforskning

Skovenborg, E., A. Hagen og R. Strand (1997): "Alkohol som middel mot koronar hjertesykdom - fleip eller faktum?" i *Tidsskrift for den Norske Lægeforening, 1997;117:708-712*.

St.meld. nr. 39 (1974-75): *Vedrørende Svalbard*

St.meld. nr. 40 (1985-86): *Svalbard*

St.meld. nr. 9 (1999-2000): *Svalbard*

Svalbardposten nr.45 – 19. November 1999

Vaage, Odd Frank (2000) *Kultur- og fritidsaktiviteter. Om idrett og friluftsliv, musikk, lesing og andre kulturaktiviteter*. Statistiske analyser 38, Statistisk sentralbyrå

WHO (1999): *Health 21. Health for all in the 21st century*, København: WHO regional office for Europe, 1998

Willumsen, Bente Elisabeth (2000) *Lokaldemokrati på 78 grader nord. En studie av debatten om innføringen av lokalt folkestyre i Longyearbyen*. Hovedoppgave Institutt for statsvitenskap. Universitetet i Tromsø

LEVEKÅRSUNDERSØKELSEN I LONGYEARBYEN 2000

PERSONLIG DEL

FORTID OG FREMTID PÅ SVALBARD

God dag mitt er xx jeg ringer fra Statistisk sentralbyrå. Er det mulig å få snakke med xx? Vei har sendt deg et brev om at vi ønsker å intervju deg i forbindelse med Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen. Har du lest det? Har du mulighet til å svare på spørsmålene?

Vi begynner med å spørre deg litt om hvorfor du er på Svalbard

FF1 Jeg skal nå lese opp en del forhold som kan være grunn til at folk dro til Svalbard i utgangspunktet.

Passer noe av dett for deg?

Fikk tilbud om en bedre jobb enn den jeg hadde på fastlandet

Fikk ikke jobb på fastlandet

Oppleve natur og friluft

"Ta ett friår"

Legge seg opp penger

Eventyrlyst

Bedre sosialt tilbud enn på fastlandet

Far eller mor fikk jobb her

Ektefelle/samboer/kjæreste fikk jobb her

Annet

FF1_AN SPESIFISER ANNET

FF2 Noen drar fra Svalbard etter kort tid, mens andre blir i flere år. Jeg skal nå lese opp en del forhold som kan være grunn til at folk velger å bli på Svalbard i en del år. Passer noe av dette for deg?

Velferdstilbudet er bedre på Svalbard enn på fastlandet

Skattenivået er lavere enn på fastlandet

Svalbard gir unike naturopplevelser

Foreningslivet er mer mangfoldig og spennende enn på fastlandet

Jobb og karrieremuligheter er bedre enn på fastlandet

Ektefelle/samboer/kjæreste har jobb her

Gode oppvekstvilkår for barn

Annet

FF2_AN SPESIFISER ANNET

FF3 Hvor mange år har du bodd på Svalbard til sammen?

ANTALL ÅR

ANTALL mnd

FF4a Hvor lenge har du planlagt å bli på Svalbard. Vi tenker på fra nå og fremover

ANTALL ÅR

ANTALL MÅNEDER

FF5 Som du sikkert vet er det i dag ikke lagt til rette for at man kan leve som pensjonist på Svalbard. Hvis det blir lagt til rette for at man kan leve som pensjonist på Svalbard i hvilken grad er du interessert i å pensjonere deg på Svalbard. Er du:

Veldig interessert

Litt interessert

Ikke interessert

FF6 Longyearbyen er i dag et samfunn som preges av høy gjennomtrekk, i hvilken grad er du interessert i at Longyearbyen skal bli et livsløpsamfunn? Det vil si et samfunn en bor i fra en fødes til en dør. Er du veldig interessert, litt interessert eller ikke interessert i at Longyearbyen skal bli et livsløpsamfunn?

VELDIG INTERESSERT

LITT INTERESSERT

IKKE INTERESSERT

BOLIG OG ØKONOMI

BØ1 Så går vi over til noen spørsmål om økonomi og bolig. Er du svært fornøyd, ganske fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, ganske misfornøyd eller svært misfornøyd med...

husholdningens økonomi?

SVÆRT FORNØYD

GANSKE FORNØYD

VERKEN FORNØYD ELLER MISFORNØYD

GANSKE MISFORNØYD

SVÆRT MISFORNØYD

BØ2 Er du svært fornøyd, ganske fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, ganske misfornøyd eller svært misfornøyd med boligen?

SVÆRT FORNØYD

GANSKE FORNØYD

VERKEN FORNØYD ELLER MISFORNØYD

GANSKE MISFORNØYD

SVÆRT MISFORNØYD

BØ2 I hvilken grad kunne du tenke deg å betale mer for å bo hvis du fikk større plass

I stor grad

I en hvis grad

Kunne ikke tenke meg å betale mer

Helse

Hel1 Spørsmålene som kommer nå er om helsen din. Hvordan vurderer du din egen helse sånn i sin alminnelighet. Vil du si den er svært god, god, verken god eller dårlig, dårlig eller svært dårlig?

SVÆRT GOD

GOD

VERKEN GOD ELLER DÅRLIG

DÅRLIG

SVÆRT DÅRLIG

Hel2 Har du de siste 14 dagene vært svært plaget, ganske plaget, litt plaget eller ikke plaget av stadig å være redd eller engstelig?

SVÆRT PLAGET

GANSKE PLAGET

LITT PLAGET

IKKE PLAGET

Hel3 Har du de siste 14 dagene vært svært plaget, ganske plaget, litt plaget eller ikke plaget av å være nedtrykt og tungsin-

dig?

SVÆRT PLAGET

GANSKE PLAGET

LITT PLAGET

IKKE PLAGET

Hel4 Har du i løpet av den siste måneden vært svært plaget, ganske plaget, litt plaget eller ikke plaget av smerter i nakke, øvre del av ryggen, skuldre eller armer?

SVÆRT PLAGET

GANSKE PLAGET

LITT PLAGET

IKKE PLAGET

Hel5 Har du i løpet av den siste måneden vært svært plaget, ganske plaget, litt plaget eller ikke plaget av smerter i korsryg-

gen?

SVÆRT PLAGET

GANSKE PLAGET

LITT PLAGET

IKKE PLAGET

Hel6 Vil du si du er svært plaget, ganske plaget, litt plaget eller ikke plaget av tørr og kald luft?

- SVÆRT PLAGET
- GANSKE PLAGET
- LITT PLAGET
- IKKE PLAGET

Hel7-Hel9 STILLES IKKE TIL 16 ÅRINGER

Hel7 Når du anstrenger deg, hender det da ofte, av og til eller aldri at du får...vondt i brystet (brystkassen)?

- OFTE
- AV OG TIL
- ALDRI ⇒ Hel9

Hel8 Når du anstrenger deg, hender det da ofte, av og til eller aldri at du får...tungt for å puste utover vanlig andpustenhet?

- OFTE
- AV OG TIL
- ALDRI ⇒ Hel9

Hel9 Hender det ofte, av og til eller aldri at du merker slike plager når du er i ro?

- OFTE
- AV OG TIL
- ALDRI

Hel10 I hvilken grad er du plaget av mørketiden på en sånn måte at det sliter på humøret eller hindrer deg fra å gjøre ting du ellers ville ha gjort:

- I høy grad
- I en viss grad
- Ikke i det hele tatt

Hel11 I hvilken grad er du plaget av den lyse årstiden (polarnatten) på en sånn måte at det sliter på humøret eller hindrer deg fra å gjøre ting du ellers ville ha gjort:

- I høy grad
- I en viss grad
- Ikke i det hele tatt

Legetjenester

Leg1. Omtrent hvor mange kontakter hadde du på grunn av egen sykdom med legevakt eller allmennpraktiserende lege i løpet av de siste 12 månedene? Regn både med lege i Longyearbyen og på fastlandet

ANTALL KONTAKTER

Instruks: Alle legekontakter, både telefon- og besøkskontakter regnes med

Leg2 Hvis du tenker på legetjenesten i Longyearbyen, hvor mange dager tar det vanligvis å få time hos legen? Vi tenker på vanlig legetime, ikke øyeblikkelig hjelp (SKRIV ET TALL FRA 0 TIL 500)

Sosial kontakt

Sos1. Nå følger noen spørsmål om sosial kontakt. Lever dine foreldre?

- JA, BEGGE
- JA, FAR
- JA, MOR
- NEI, INGEN ⇒ Sos3a

Sos2a. Hvor ofte omtrent treffer du dine foreldre/far/mor?

1. OMTRENT DAGLIG
2. OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
3. OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
4. NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
5. EN GANG I ÅRET
6. SJELDNERE ENN HVERT ÅR

Sos2b Hvor ofte har du kontakt med dine foreldre/far/mor, via telefon, e-post, fax, brev o.l.?

1. OMTRENT DAGLIG
2. OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
3. OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
4. NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
5. EN GANG I ÅRET
6. SJELDNERE ENN HVERT ÅR

Sos3a. Har du noen barn som er fylt 16 år og som ikke bor i samme husholdning som deg?

1. JA
3. NEI ⇒ Sos4a.

Sos3b. Omtrent hvor ofte treffer du barnet/barna?

2. OMTRENT DAGLIG
3. OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
4. OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
4. NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
5. SJELDNERE ENN HVERT ÅR

Sos4a. Bortsett fra medlemmer av din egen familie, har du noen gode venner på Svalbard?

1. JA
2. NEI

STILLES HVIS JA PÅ 4A ELLER 4B

Sos5b. Hvor ofte omtrent er du sammen med gode venner på Svalbard?

1. OMTRENT DAGLIG
2. OMTRENT HVER UKE, MEN IKKE DAGLIG
3. OMTRENT HVER MÅNED, MEN IKKE HVER UKE
4. NOEN GANGER I ÅRET, MEN IKKE HVER MÅNED
5. EN GANG I ÅRET
6. SJELDNERE ENN HVERT ÅR

Sos6 Hender det ofte, av og til, sjelden eller aldri at du føler deg ensom?

- OFTE
- AV OG TIL
- SJELDEN
- ALDRI

Sos7 Hvis du har problemer, er det noen i Longyearbyen utenfor husholdningen du har tillit til og som du kan snakke fortrolig med

- JA
- NEI ⇒ Sos9

HVIS JA:

Sos8 Hvem er dette, er det:

- Sosialkonsulenten
- Presten
- Legen
- En god venn/venninne
- Arbeidskollega
- Annen

Sos8_An Spesifiser annen

Sos9 Er du medlem av noen av følgende organisasjoner eller foreninger på Svalbard? Vi begynner med

Faglig organisasjon eller organisasjon for arbeidsgivere, eller annen yrkessammenslutning?

- JA
- NEI ⇒ Sos10a

Sos10 Hvilken hovedsammenslutning tilhører organisasjonen?

HVIS DU IKKE FINNER NOEN SOM PASSER BLANT SVARALTERNATIVENE NEDENFOR, MARKER MED 8 FOR ANDRE OG SKRIV INN HVILKE I NESTE SPØRSMÅL.

LO (NORSK ARBEIDSMANNNS FORBUND)

YS

AF

AKADEMIKERNE

NORGES BONDELAG

NORSK BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

NORSK LÆRERLAG

NOREGS FISKARLAG

NHO

ANDRE

Sos10_an NAVN PÅ HOVEDSAMMENSLUTNING:

(SKRIV TEKST PÅ MAKS 40 TEGN)

Sos10a Er du medlem av Politisk parti på Svalbard? Regn også med partipolitisk ungdomslag eller kvinneorganisasjon på Svalbard.

JA

NEI ⇒ Sos 11a

Sos10bVil du beskrive deg selv som svært aktiv, noe aktiv eller som et forholdsvis passivt medlem?

Sos11a ER DU MEDLEM AV

Kristelig eller religiøs forening på Svalbard? Regn også ungdoms- eller kvinneorganisasjon.

JA

NEI ⇒ Sos 12a

Sos11bVil du beskrive deg selv som svært aktiv, noe aktiv eller som et forholdsvis passivt medlem?

Sos12a ER DU MEDLEM AV

Idrettslag/-forening på Svalbard

JA

NEI ⇒ Sos 13a

Sos12bVil du beskrive deg selv som svært aktiv, noe aktiv eller som et forholdsvis passivt medlem?

Sos13a ER DU MEDLEM AV

Helselag, sanitetsforening, Røde Kors, o.l

JA

NEI ⇒ Sos 14a

Sos13bVil du beskrive deg selv som svært aktiv, noe aktiv eller som et forholdsvis passivt medlem?

Sos14a ER DU MEDLEM AV

Musikkforening, korps, sangkor, teatergruppe o.l

JA

NEI ⇒ Sos 15a

Sos14bVil du beskrive deg selv som svært aktiv, noe aktiv eller som et forholdsvis passivt medlem?

Sos15a ER DU MEDLEM AV

Lokal interessegruppe, miljøgruppe, lokal aksjonsgruppe o.l på Svalbard

JA

NEI ⇒ Sos 16a

Sos15bVil du beskrive deg selv som svært aktiv, noe aktiv eller som et forholdsvis passivt medlem?

Sos16a ER DU MEDLEM AV

Andre foreninger eller organisasjoner

JA

NEI ⇒ Sos 17a

Sos17a_Spes SPESIFISER ANNEN

Sos17b Vil du beskrive deg selv som svært aktiv, noe aktiv eller som et forholdsvis passivt medlem?

Sos18 Omtrent hvor ofte drakk du noen form for alkohol de siste 12 månedene? Regn også med de gangene du bare har drukket litt. Har du drukket:

4-7 ganger i uken

2-3 ganger i uken

Omtrent en gang i uken

2-3 ganger i måneden ⇒ Sos20

Omtrent en gang i måneden ⇒ Sos20

Sjeldnere enn en gang i måneden ⇒ Sos20

Sjeldnere enn en gang i året eller aldri ⇒ Sos20

Sos19 Hvor mye alkohol drikker du vanligvis i løpet av en uke?

OPPGI ALKOHOL I ANTALL ENHETER. EN LITEN FLASKE PILS (0,33) = 1 ENHET, 1 GLASS VIN (14 cl) = 1 ENHET, 1 GLASS HETVIN (7 cl) = 1 ENHET, 1 VANLIG DRINK (4 cl) = 1 ENHET. 1

1 FLASKE VIN = 5 ENHETER, EN ½ LITER ØL = 1,5 ENHETER, EN HEL FLASKE SPRIT (0,7 LITER) = 17,5 ENHETER, EN HALV FLASKE SPRIT (0,35 CL) = 9 ENHETER. EN HALV LITER SPRIT = 12,5 ENHETER.

Antall enheter _____ (kan bruke halve enheter)

Sos20 Røyker du sigaretter daglig? Regn med både fabrikklagede og hjemmerullede

JA

NEI ⇒ Sos21

HVIS JA

Sos20b. Hvor mange sigaretter røyker du gjennomsnittlig pr. dag? REGN MED BÅDE FABRIKKLAGEDE OG HJEMMERULLEDE. ANTALL

Sos21 Røyker du sigarer eller sigarillos daglig, av og til eller aldri?

JA, DAGLIG

JA, AV OG TIL

NEI, ALDRI

Sos22 Røyker du pipe daglig, av og til eller aldri?

JA, DAGLIG

JA, AV OG TIL

NEI, ALDRI

Sos23 Bruker du snus daglig, av og til eller aldri?

JA, DAGLIG

JA, AV OG TIL

NEI, ALDRI

Fritidsaktiviteter

Fri1a Så har vi noen spørsmål om hvor ofte du utfører forskjellige fritidsaktiviteter på Svalbard. Hvor ofte i løpet av de siste 12 månedene gjorde du følgende i din fritid?

Gikk lengre fotturer eller skiturer på Svalbard?

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

1 - 2 ganger

3 - 9 ganger

10 - 20 ganger

21 - 39 ganger

40 og over

INGEN

Fri1b Mosjonerte på annen måte, drev med sport eller idrett

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
- 3 - 9 ganger
- 10 - 20 ganger
- 21 - 39 ganger
- 40 og over

INGEN

Fri1c Gikk på jakt på Svalbard?

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
- 3 - 9 ganger
- 10 - 20 ganger
- 21 - 39 ganger
- 40 og over

INGEN

Fri1d Gikk på kino

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
- 3 - 9 ganger
- 10 - 20 ganger
- 21 - 39 ganger
- 40 og over

INGEN

Fri1e Gikk på dans, diskotek

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
- 3 - 9 ganger
- 10 - 20 ganger
- 21 - 39 ganger
- 40 og over

INGEN

Fri1f Gikk på restaurant, kafe pub. ol

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
- 3 - 9 ganger
- 10 - 20 ganger
- 21 - 39 ganger
- 40 og over

INGEN

Fri1g Sett teaterforestilling, musikal eller revy på Svalbard. Ta både med profesjonelle forestillinger og amatørforestillinger

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
- 3 - 9 ganger
- 10 - 20 ganger
- 21 - 39 ganger
- 40 og over

INGEN

Fri1h Gikk på klassisk, jazz, vise eller popkonsert

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
- 3 - 9 ganger
- 10 - 20 ganger
- 21 - 39 ganger
- 40 og over

INGEN

Fri1i Gikk på kunstutstilling eller museum

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
 - 3 - 9 ganger
 - 10 - 20 ganger
 - 21 - 39 ganger
 - 40 og over
- INGEN

Fri1j Lånte bok på bibliotek

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
 - 3 - 9 ganger
 - 10 - 20 ganger
 - 21 - 39 ganger
 - 40 og over
- INGEN

Fri1k Var i gudstjeneste, på religiøst møte på Svaøbard

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
 - 3 - 9 ganger
 - 10 - 20 ganger
 - 21 - 39 ganger
 - 40 og over
- INGEN

Fri1l Deltok i kor/orkester/korps/spelemanslag

LES OPP HVIS NØDVENDIG:

- 1 - 2 ganger
 - 3 - 9 ganger
 - 10 - 20 ganger
 - 21 - 39 ganger
 - 40 og over
- INGEN

Fri2 Vi har nå snakket om en del forskjellige fritidsaktiviteter. Savner du noen av de følgende fritids- og kulturtilbud på

- Svalbard
- Alpinanlegg
- Ungdomsklubb
- Voksenopplæringskurs
- Flere lekeplasser
- Flere kinoforestillinger
- Flere konserter, kunstutstillinger, teateroppsetninger o.l.

Ulønnet og lønnet arbeid

Arb1 Nå kommer det en del spørsmål om ulønnet og lønnet arbeid.

Omtrent hvor mange timer per uke bruker du vanligvis til husarbeid? Som husarbeid regner vi matlagning, rengjøring, vask og stell av tøy m.v., men ikke pass av barn syke o.l. (INNKJØP AV MATVARER REGNES IKKE MED)

- UNDER 5 TIMER,
- 5-9 TIMER,
- 10-19 TIMER,
- 20-29 TIMER,
- 30 TIMER OG OVER

Arb2 Passer noen av disse beskrivelsene for deg?

Mottar AFP eller annen førtidspensjon

Mottar vanlig alderspensjon

Mottar etterlattepensjon

Mottar uførepensjon

Mottar overgangsstønad til enslige forsørgere

Går på skole eller studerer, vanligvis i 10 timer eller mer pr. uke (SS1)

Er lærling/praktikant i en bedrift/firma

Arbeidsledig de tre siste månedene

Er inne til 1. gangs militær- eller sivilarbeidertjeneste

INGEN PASSER

Arb3 Utførte du inntektsgivende arbeid i minst 1 time i forrige uke? Regn også med arbeid som familiemedlem uten fast avtalt lønn i forretning og i familiebedrift ellers.

JA

NEI

HVIS NEI

Arb4 Har du inntektsgivende arbeid som du var midlertidig borte fra i forrige uke?

IO I LØNNET PERMISJON FALLER INN UNDER JA

JA

NEI

Arb5 Hvor mange timer pr. uke arbeider du vanligvis i ditt hovedyrke? Regn også med betalte overtidstimer.

HALVE TIMER RUNDES OPPOVER (F.EKS. 37,5 TIMER REGISTRERES SOM 38)

BARE TIL ANSATTE

Arb6 Er denne arbeidstiden den som passer deg best, eller skulle kortere eller lengre arbeidstid passe deg bedre? Vi tenker oss da at lønnen minker eller øker i tilsvarende grad.

NÅVÆRENDE ARBEIDSTID PASSER BEST

KORTERE ARBEIDSTID PASSER BEST

LENGRE ARBEIDSTID PASSER BEST

HVIS UKENTLIG ARBEIDSTID MINDRE ENN 32 TIMER

Arb7 Nå følger noen begrunnelser for å arbeide mindre enn heltid. Hvilket av følgende utsagn stemmer best med din situasjon?

1. Ønsker ikke å arbeide lenger

2. Ønsker å arbeide lenger, men får ikke jobb med lengre arbeidstid

3. Ønsker å arbeide lenger, men kan ikke arbeide flere timer i nåværende jobb

4. Andre grunner

Arb8 Har noen av følgende forhold betydning for at du arbeider mindre enn heltid? Flere svar kan avmerkes.

1. Er i utdanning eller under opplæring

2. Husarbeid, omsorg for barn eller andre

3. Egen helse, funksjonshemming

4. Jobben er for slitsom

5. Har flere jobber

6. Andre grunner

Arb9 Hvor arbeidet du hovedsakelig denne uka/hvor arbeider du til vanlig? Vi ønsker navnet på bedriften. Arbeidsstedets navn

Arb10 Spørsmålene som kommer nå gjelder hovedyrket ditt. Arbeider du som ansatt, som selvstendig, eller som familiemedlem uten fast avtalt lønn?

Ansatt

Selvstendig

Familiemedlem

Arb11 Hva er yrket ditt i denne bedriften? SKRIV INN YRKE SÅ DETALJERT SOM MULIG
YKESKODE
ALFANUMERISK YRKESKODE

Arb11_sps SPESIFISERING AV ARBEIDSOPPGAVER

Arb12 Hvilket år begynte du i denne bedriften?
HVIS IO HAR ARBEIDET DER I FLERE PERIODER, SKRIV DET ÅRET DA IO BEGYNTE SISTE GANG

Arb13 Hvilken av følgende arbeidstidsordninger har du vanligvis?
1 Dagarbeid (mellom kl 0600 og 1800)
2 Arbeid som starter før 0600 og slutter før 1800
3 Arbeid som starter i vanlig dagtid, men slutter etter kl 1800
4 Fast kveldsarbeid (mellom kl 1800 og 2200)
5 Fast nattarbeid (mellom kl 2200 og 0600)
6 2-skiftsarbeid
7 3-skiftsarbeid, helkontinuerlig
8 3-skiftsarbeid, døgnkontinuerlig
9 Turnusordning
ANNEN ARBEIDSORDNING

Arb14 Har du fast eller midlertidig ansettelse i den jobben du har nå?
Med midlertidig ansettelse menes at den er tidsbegrenset.
Fast, ikke tidsbegrenset ⇒ Arb 18
Midlertidig

Arb15 Er du ansatt...
HVIS FLERE KODER ER AKTUELLE, VELGES DEN MED LAVEST TALLVERDI
på åremål,
i et engasjement, eller prosjektansatt,
som ekstrahjelp (TIMELØNNET, SESONGARBEID),
som vikar,
som lærling, praktikant (STIPENDIAT) eller
annet
PÅ PRØVETID

HVIS ÅREMÅL

Arb16a Nå er vi interessert i å vite hvor interessert du er i å få en fast stilling på Svalbard. Er du:
Svært interessert
Litt interessert
Ikke interessert

Arb17b Hvor mange måneder eller år er det til åremålstillingen går ut?
ANTALL MÅNEDER

Arb18 Vi vil gjerne vite omtrent hvor mye du har i bruttolønn for dette arbeidet, det vil si før skatt og andre fradrag er trukket fra. Er det greiest for deg å oppgi dette pr. time, pr. uke, pr. 14. dag, pr måned, eller kanskje pr. år?
Pr time
Pr uke
Pr 14. dag
Pr måned
Pr år

Arb19 Hvor mye har du i lønn pr time/uke/14.dag/måned/år før skatt og andre fradrag er trukket fra.
HVIS IKKE OPPGITT PR. TIME: Ta med eventuell overtidsbetaling
ER DET VANSKELIG Å SVARE - FORSØK Å FÅ TIL ET ANSLAG!
LØNNA SKAL TILSVARE DET TIMETALLET SOM BLE OPPGITT I ARB28

Arb20 Har du inntektsgivende arbeid ved siden av ditt hovedyrke nå? (VI ER UTE ETTER OM IO HAR EN BI-JOBB MED LØNNSINNTJEKT, STYREVERV I FORENINGER, ORGANISASJONER OG POLITISKE VERV REGNES IKKE MED
JA
NEI

HVIS JA

Arb21 Vi vil gjerne vite omtrent hvor mye du har i bruttolønn for dette arbeidet, det vil si før skatt og andre fradrag er trukket fra. Er det greiest for deg å oppgi dette pr. time, pr. uke, pr. 14. dag, pr måned, eller kanskje pr. år?
 Pr time
 Pr uke
 Pr 14. dag
 Pr måned
 Pr år

Arb22 Hvor mye har du i lønn pr time/uke/14.dag/måned/år før skatt og andre fradrag er trukket fra.
 HVIS IKKE OPPGITT PR. TIME: Ta med eventuell overtidsbetaling
 ER DET VANSKELIG Å SVARE - FORSØK Å FÅ TIL ET ANSLAG!
 LØNNA SKAL TILSVARE DET TIMETALET SOM BLE OPPGITT I ARB28

Arb23 Hvor mange egenmeldinger har du tatt ut i løpet av de siste 12 månedene
 SKRIV ANTALL

Arbeidsmiljø

Ami1a Har du fått noen utdanning i form av kurs e.l. i bedriften i løpet av de siste 12 månedene?
 Regn ikke med arbeidsmarkedsopplæring, læretid i jobben og heller ikke kurs i forbindelse med tillitsmannsarbeid, arbeidsmiljølov e.l. Ta bare med kurs som er helt eller delvis betalt av virksomheten

JA
 NEI

HVIS JA

Ami1b Har du gått på ett eller flere kurs?

Ett kurs
 Flere kurs

Ami1c Har du fått støtte fra bedriften til videre utdanning i løpet av de siste 12 månedene

Ami2 Hvor mange dager har du vært på slike kurs i løpet av de siste 12 måneder?
 ANTALL KURSDAGER.....

Ami15 Er du svært fornøyd, ganske fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, ganske misfornøyd eller svært misfornøyd med forholdet mellom deg og de du jobber sammen med?

SVÆRT FORNØYD
 GANSKE FORNØYD
 VERKEN FORNØYD ELLER MISFORNØYD
 GANSKE MISFORNØYD
 SVÆRT MISFORNØYD
 JOBBER ALENE

Ami16 Er du svært fornøyd, ganske fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, ganske misfornøyd eller svært misfornøyd med i hvilken grad du kan utvikle deg personlig gjennom jobben?

SVÆRT FORNØYD
 GANSKE FORNØYD
 VERKEN FORNØYD ELLER MISFORNØYD
 GANSKE MISFORNØYD
 SVÆRT MISFORNØYD
 JOBBER ALENE

Ami18 Er du svært fornøyd, ganske fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, ganske misfornøyd eller svært misfornøyd med lønnen din/inntekter fra næring?

SVÆRT FORNØYD
 GANSKE FORNØYD
 VERKEN FORNØYD ELLER MISFORNØYD
 GANSKE MISFORNØYD
 SVÆRT MISFORNØYD
 JOBBER ALENE

Ami19 Er du svært fornøyd, ganske fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, ganske misfornøyd eller svært misfornøyd med arbeidet ditt?

SVÆRT FORNØYD
GANSKE FORNØYD
VERKEN FORNØYD ELLER MISFORNØYD
GANSKE MISFORNØYD
SVÆRT MISFORNØYD
JOBBER ALENE

Amai10 Har du forsøkt å få annet arbeid i løpet av den siste måneden?

JA
NEI

TIL STUDENTER/SKOLEELEVER

BARE TIL DE SOM HAR SVART AT DE ER STUDENTER ELLER SKOLEELEVER I Arb2

SS1 Er du svært fornøyd, ganske fornøyd, verken fornøyd eller misfornøyd, ganske misfornøyd eller svært misfornøyd med skole/studiesituasjonen din?

SVÆRT FORNØYD
GANSKE FORNØYD
VERKEN FORNØYD ELLER MISFORNØYD
GANSKE MISFORNØYD
VÆRT MISFORNØYD

HOLDNING TIL LOKALDEMOKRATI

Dem1a Som du sikkert vet er det foreslått at det skal innføres lokalt selvstyre (lokaldemokrati) i Longyearbyen. Jeg skal lese opp en del påstander om dette som jeg vil du skal svare om de er helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig

Innføringen av lokaldemokrati vil føre til bedre offentlige tjenester

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

1 HELT ENIG
2 DELVIS ENIG
3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
4 DELVIS UENIG
5 HELT UENIG

Dem1b Det lokale folkestyret er ikke så viktig bare de offentlige tjenestene blir opprettholdt.

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

1 HELT ENIG
2 DELVIS ENIG
3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
4 DELVIS UENIG
5 HELT UENIG

Dem1c Jeg ønsker i større grad en i dag å være med på å påvirke politiske beslutninger som angår Longyearbyen?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

1 HELT ENIG
2 DELVIS ENIG
3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
4 DELVIS UENIG
5 HELT UENIG

Dem1d Innføringen av lokaldemokrati vil føre til høyere skatter

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

1 HELT ENIG
2 DELVIS ENIG
3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
4 DELVIS UENIG
5 HELT UENIG

Dem1e Innføringen av lokaldemokrati vil føre til at den jevne mann og kvinne vil få mer å si

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

- 1 HELT ENIG
- 2 DELVIS ENIG
- 3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
- 4 DELVIS UENIG
- 5 HELT UENIG

Dem2 Alt tatt i betraktning er du for eller imot innføringen av lokalt selvstyre i Longyearbyen

- FOR
IMOT
VET IKKE

SVALBARDRÅDVALGET

Valg1 Stemte du ved det siste Svalbardrådsvalget (november 1999)?

- JA
NEI ⇒ Valg4a

Valg2 Hvilket parti eller liste stemte du på?

- DET NORSKE ARBEIDERPARTI
HØYRE
KRISTELIG FOLKEPARTI
TVERRPOLITISK FELLESLISTE
ANNET

HVIS IO STEMTE VED VALGET

Valg3a Det kan være mange grunner til at folk stemmer ved et lokalt valg. Med tanke på det siste Svalbardrådsvalget skal jeg lese opp noen mulige grunner du kan ha hatt for å avgi stemme denne gangen. Jeg vil be deg angi om den aktuelle grunnen er svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

Støtte et bestemt politisk parti eller en liste

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg3b Støtte bestemte lokale saker?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg3c Oppfylle min borgerplikt

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg3d Støtte bestemte personer?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg3e Ivareta mine egne interesser?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

HVIS IO IKKE STEMTE VED VALGET

Valg4a Det kan være mange grunner til at folk ikke stemmer ved et lokalt valg. Med tanke på det siste Svalbardrådsvalget skal jeg lese opp noen mulige grunner du kan ha hatt for ikke å stemme. Jeg vil be deg angi om den aktuelle grunnen er svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

Forskjellene mellom partiene og listene er for små

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg4b Det er ingen viktige lokale saker jeg brenner for?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg4c Jeg kjenner for lite til hva partiene og listene i Longyearbyen står for?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg4d Jeg mangler tillit til lokalpolitikere her på Svalbard?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg4e Jeg hadde ikke tid og anledning?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: svært viktig, nokså viktig, mindre viktig eller ikke viktig

- 1 SVÆRT VIKTIG
- 2 NOKSÅ VIKTIG
- 3 MINDRE VIKTIG
- 4 IKKE VIKTIG

Valg

Valg5 Stemte du ved Stortingsvalget i 1997?

JA
NEI ⇒ Valg7

Valg6 Hvilket parti stemte du på?

HVIS DU IKKE FINNER PARTIET/LISTA BLANT SVARALTERNATIVENE
NEDENFOR, MARKER MED 18 FOR ANNET PARTI OG SKRIV INN HVILKE I
NESTE SPØRSMÅL.

RØD VALGALLIANSE/AKP
SOSIALISTISK VENSTREPARTI
DET NORSKE ARBEIDERPARTI
VENSTRE
KRISTELIG FOLKEPARTI
KYSTPARTIET
SENERPARTIET
HØYRE
FREMSKRITTSPARTIET

ANDRE ? Val2an

Valg6_an Hvilket annet parti eller liste?

Valg7 Hvorfor stemte du ikke ved stortingsvalget 1997, var det fordi du:

- Ikke er interessert i politikk
- Føler at politikken på fastlandet ikke angår deg
- Føler at du har for liten kunnskap om partier og politikk
- Ikke har tillit til noen av partiene
- Ikke greide å bestemme deg
- Synes partiene er for enige, ser ingen forskjell
- Ikke hadde tid og anledning
- IKKE STEMMERETT
- ANNET ⇒ Valg7_an

Valg7_an SPESIFISER ANNEN GRUNN

Valg8 Stemte du ved Fylkestingsvalget i 1999?

- JA
- NEI

Valg9 Stemte du ved kommunevalget i 1999?

- JA
- NEI

Reiser

Reis1a Nå ønsker vi å stille noen spørsmål om eventuelle ferieturer du har vært på. Var du i løpet av de siste 12 måneder, dvs. i perioden fra 1. februar i fjor til 31. januar i år på noen ferietur der du reiset bort og overnattet minst fire netter?

Reis2b Hvor mange slike turer var du på i denne perioden?

ANTALL

FOR HVER REISE STILLES SPØRSMÅLENE Reis2 -Reis5c:

Reis2 For hver reise ber jeg deg svare på noen spørsmål om reisen. Omtrent hvilken dato startet du denne/den første..andre.. reisen

Reis4 Hvor mange overnattinger hadde du på denne reisen?

ANTALL

Reis5 Hvor gikk reisen hen?

- i Norge ? Reis 5a
- i utlandet ? Reis 5b

Reis 5a Hvilket fylke gikk reisen til?

- ØSTFOLD
- AKERSHUS
- OSLO
- HEDMARK
- OPPLAND
- BUSKERUD
- VESTFOLD
- TELEMARK
- AUST-AGDER
- VEST-AGDER
- ROGALAND
- HORDALAND
- SOGN OG FJORDANE
- MØRE OG ROMSDAL
- SØR-TRØNDELAG
- NORD-TRØNDELAG
- NORDLAND
- TROMS
- FINNMARK
- SVALBARD
- PÅ REISE PÅ FASTLANDET

Reis5b Hvilket land gikk reisen til?

Reis5c SKRIV UTENLANDSKODEN:

HOLDNING TIL SKATT OG TJENESTER

SkTJ1a Vi er nå interessert i å høre din mening om en del ting som dreier seg om skattenivået på Svalbard.

Skattenivået på Svalbard er i dag om lag 14%. Noen mener at hvis skatten økte til omlag 20% så vill de flytte fra Svalbard. andre mener det ikke vil ha betydning. Hva mener du? Ville du flyttet dersom skatten økte til 20% eller ville ikke dette ha noen betydning?

- FLYTTET
- IKKE FLYTTET
- VET IKKE
- ANNET

SkTj1b Jeg skal lese opp en del påstander om skatt og offentlige tjenester på Svalbard som jeg vil du skal svare om du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i.

Jeg kan være interessert i å betale mer i skatt hvis det offentlige tilbudet blir bedre
LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

- 1 HELT ENIG
- 2 DELVIS ENIG
- 3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
- 4 DELVIS UENIG
- 5 HELT UENIG

SkTj1c Jeg kan være villig til å betale for svart arbeid

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

- 1 HELT ENIG
- 2 DELVIS ENIG
- 3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
- 4 DELVIS UENIG
- 5 HELT UENIG

SkTj1d Jeg kan være vilig til å utføre svart arbeid

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

- 1 HELT ENIG
- 2 DELVIS ENIG
- 3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
- 4 DELVIS UENIG
- 5 HELT UENIG

SkTj1e Jeg er interessert i å betale tilskudd til veivedlikehold?

LES OPP HVIS NØDVENDIG: Er du helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

- 1 HELT ENIG
- 2 DELVIS ENIG
- 3 VERKEN ENIG ELLER UENIG
- 4 DELVIS UENIG
- 5 HELT UENIG

SkTJ2 Vi vil nå høre i hvilken grad du er tilfreds med det samlede offentlige tjenestetilbudet på Svalbard. Er du meget tilfreds, tilfreds, lite tilfreds eller ikke tilfreds?

- MEGET TILFREDS
- TILFREDS
- LITE TILFREDS
- IKKE TILFREDS

HOLDNING TIL NATUR OG MILJØ

Mil1a Vi er nå interessert i å høre din mening om miljøvernet på Svalbard. Jeg skal lese opp en del påstander om dette som jeg vil du skal svare om de er helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig

Man bør i større grad enn i dag tillate fri ferdsel med snøscooter rundt om på Svalbard

Mil1b I aveieningen mellom næringsinteresser og miljøinteresser på Svalbard må en ta mest hensyn til miljøvernet.

LES OPP HVIS NØDVENDIG: helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Mill c Jaktrestriksjonene på Svalbard er for strenge

LES OPP HVIS NØDVENDIG: helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Mill d Å bygge vei til Svea er viktig for å opprettholde Longyearbyen som lokalsamfunn

LES OPP HVIS NØDVENDIG: helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Mill e I stedet for å bygge vei til Svea bør folk heller pendle fra fastlandet

LES OPP HVIS NØDVENDIG: helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Mill f Fastboende på Svalbard bør ha friere bevegelsesrett på Svalbard enn turister.

LES OPP HVIS NØDVENDIG: helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

TILFREDSHET MED SVALBARD

Sva1 Alt i alt hvor tilfreds er du med å bo på Svalbard? Er du svært tilfreds, tilfreds eller ikke tilfreds?

SVÆRT TILFREDS

TILFREDS

IKKE TILFREDS ⇒ Sva2

Sva2 Hvorfor er du ikke tilfreds med å bo på Svalbard? Er det noen av de følgende grunnene som passer for deg:

Velferdstilbudet er dårligere enn på fastlandet

Jeg har dårligere økonomi på Svalbard enn jeg hadde hatt på fastlandet

Mørketiden er slitsom

Jobb og karrieremuligheter er dårligere enn på fastlandet

Savner familie og venner på fastlandet

Annet

HUSHOLDNINGSDEL

FAMILIE OG HUSHOLDNING

*Preview

Først vil vi gjerne ha en oversikt over de personer som tilhører husholdningen. Til husholdningen regner vi alle personer som er fast bosatt i boligen, og som vanligvis har minst ett daglig måltid felles. Personer som er fast bosatt i boligen, men som er borte fra hjemmet, f.eks. på grunn av arbeid skal regnes med. Husholdningen omfatter også losjerende og arbeidshjelp, hvis personene spiser og bor fast hos husholdningen. PERSONER SOM ER I FØRSTEGANGS MILITÆRTJENESTE SKAL REGNES MED DER-SOM DE VAR BOSATT I HUSHOLDNINGEN FØR TJENESTEN

Person1 FØLGENDE SPØRSMÅL STILLES OM HVER PERSON SOM TILHØRER HUSHOLDNINGEN

Navnet SKRIV INN PERSONENS NAVN
ELLER TRYKK Enter HVIS FELTET ALLEREDE ER UTFYLT!

Medl Tilhører denne personen husholdet?
NB! DU MÅ TASTE 5 HVIS PERSONEN IKKE TILHØRER HUSHOLDET!

1 PERSONEN TILHØRER HUSHOLDET

5 PERSONEN TILHØRER IKKE HUSHOLDET

FodtDato SKRIV INN PERSONENS FØDSELSDATO

Alder COMPUTES

F_nummer Personens fødselsnummer

*Sivstat Hva er sivil status for «Navn»?

1 UGIFT

2 GIFT/REGISTRERT PARTNER

3 ENKE(MANN)

4 SKILT

5 SEPARERT

6 TIDLIGERE REGISTRERT PARTNER

Kjonn OPPGI KJØNN FOR «NAVN»
HVIS KJØNN ALLEREDE ER OPPGITT, TRYKK ENTER
1 MANN
2 KVINNE

Ald Personens alder

Slekt Hvilket familieforhold har «Navn» til «IOs NAVN»?
1 IO SELV
2 EKTEFELLE/REGISTRERT PARTNER
3 SAMBOER
4 SØNN/DATTER
5 STEBARN
6 SØSKEN
7 FORELDRE/STEFØRELDRE
8 SVIGERSØNN/-DATTER
9 BESTEFØRELDRE
10 BARNEBARN
11 ANNEN SLEKTNING
12 LOSJERENDE/HYBELBOER
13 ARBEIDSHJELP
14 ANNEN IKKE-SLEKTNING
15 SVIGERFØRELDRE

FLERE ER DET FLERE PERSONER SOM TILHØRER HUSHOLDNINGEN?
1 JA
2 NEI

HVIS JA, GÅ OPP IGJEN TIL NAVNET

Spm2 Hvilket år ble NAVN IO gift/samboende/enke(mann)/skilt/separert?
EVT. FLERE PERSONER I HUSHOLDNINGEN REGISTRER.

ÅR

Spm3 Vi har nå fått opplyst at husholdningen består av «N» antall personer. Er dette samtlige?
LES OM NØDVENDIG OPP NAVNENE
1 JA
2 NEI

Par HVIS FLERE ENN 2 VOKSNE I HUSHOLDNINGEN:

Siden husholdningen består av flere voksne enn IO, vil vi gjerne vite om det er par; ektefeller eller samboere i husholdning-
en, som IO ikke er en del av. Finnes det par i husholdningen, merk av for disse blant personene på lista
PAR SOM IO EVENTUELT ER EN DEL AV SKAL IKKE
AVMERKES SPØR OM NØDVENDIG!

AndreBarn Har du barn under 18 år som ikke tilhører husholdningen
JA
NEI

Andrebarnd Vi vil da vite hvor mange og om det er døtre eller sønner, hvor mange døtre under 18 år har du som ikke tilhører
husholdningen

Andrebarnd Hvor mange døtre under 18 år har du som ikke tilhører husholdningen

HVIS IO BOR ALENE

Anhus1 Har du en husholdning på på fastlandet, eventuelt andre steder?
JA
NEI

Anhus2 Har du ektefelle/samboer på fastlandet
JA
NEI

Boforhold

B1 Vi er interessert i å høre hvilket eierforhold du/dere har til boligen dere disponerer på Svalbard. Leier DU/DERE, har du/dere fri tjenestebolig eller eier du/dere boligen?

- LEIER
- FRI TJENESTEBOLIG
- EIER
- ANNET

B1_Sp Kan du spesifisere nærmere hvilken annen leieform DU/DERE har?

B2 Hvem eier boligen som DU/DERE leier eller disponerer (LES OPP HVIS NØDVENDIG)?

- Svalbard samfunnsdrift
- Statsbygg
- Samskibnadden Universitetet i Tromsø
- Boligstiftelsen
- Bedrift/organisasjon
- Privat gårdeier eller gårdselskap
- Slektninger eller venner
- Annen privatperson
- Andre

B3 Hvilket år flyttet du/dere inn i boligen?

B4 Vi ønsker å vite hvor mye DU/DERE betaler i husleie. Er det lettest for deg å oppgi svaret pr. måned, pr. kvartal eller pr. år?

- Pr. måned
- Pr. kvartal
- Pr. år

B5 Hvor mye betaler DU/DERE i husleie for boligen pr. \$TIDSROM1?

OPPGI BELØPET I KRONER.

HVIS IO EIER BOLIG

B6 Har DU/DERE lån på boligen?

- JÅ
- NEI

B7 Vi ønsker å vite hvor mye DU/DERE betaler i renter og avdrag for boliglån. Er det lettest for deg å oppgi svaret pr. måned, pr. kvartal eller pr. år?

- Pr. måned
- Pr. kvartal
- Pr. år

B8 Hvor mye renter + avdrag betaler DU/DERE for boliglån, herunder også lån til innskudd, andel, aksje eller andre overtagelsesbeløp pr. \$TIDSROM2? Regn ikke med nedbetaling av fellesgjeld gjennom husleien.

OPPGI BELØPET I KRONER.

B9 Hvor mye av dette er renter ?

OPPGI BELØPET I KRONER.

B10 Dersom IO ikke kjenner renter og avdrag

ER ÅRSÅKEN TIL AT RENTER OG AVDRAG IKKE ER KJENT AT BOLIGEN ER REGNSKAPSLIKNET?

- JÅ
- NEI

B11 OM RENTER OG AVDRAG IKKE ER KJENT FORDI BOLIGEN ER REGNSKAPSLIKNET, KAN BRUTTO HUSLEIEVERDI IFLG. SISTE SKATTELIKNING FØRES OPP HER. OPPI BEL. I KR

B12 Hvor mye har DU/DERE i gjenstående gjeld for alle lån til boligen?

TIL ALLE

B14 Hvor mange rom disponerer husholdningen til eget bruk? Ta ikke med kjøkken, bad, entre, vaskerom eller små rom under 6 kvadratmeter.

ANTALL ROM

SpsB14 ER IO HYBELBOER?

B15 Omtrent hvor mange kvadratmeter er boligen? Vi tenker her på det totale areal innenfor ytterveggene. I kjeller og på loft skal bare beboelsesrom regnes med.

Bo16 Er det badekar eller dusj i boligen?

JA

NEI

B17 Er du daglig utsatt for støy fra vei, scootertrasse eller lignende når du oppholder deg i boligen

JA

NEI

B18 Er noen av oppholdsrommene kalde og vanskelige å varme opp?

OPPHOLDSROM ER ROM DER EN VANLIGVIS OPPHOLDER SEG PÅ DAGEN/KVELDEN

(F.EKS. STUE, KJØKKEN, ARBEIDSRUM)

JA

NEI ⇒ B19

B18b Gjelder det enkelte rom eller alle rommene?

Alle

Noen av oppholdsrommene

B19 Dersom DU/DERE hadde mulighet til å eie bolig på Svalbard hadde DU/DERE ønsket det?

NEI

JA ⇒ B21

HVIS NEI

B20 Hvorfor ønsker DU/DERE ikke å eie, er det fordi (SET OFF)

Billigere å leie på kort sikt

Ønsker ikke utgifter til vedlikehold

Ønsker ikke å binde opp kapital i boligen

ANNET

B20_Sp Kan du spesifisere nærmere hvilken annen årsak DU/DERE har for ikke å eie?

HVIS JA

B21 Hvorfor ønsker DU/DERE å eie, er det fordi (SET OFF)

Billigere å eie på lang sikt

Viktig å føle at jeg bor i egen bolig

Å eie gir mer trygghet og forutsigbarhet

ANNET

B21_Sp Kan du spesifisere nærmere hvilken annen årsak DU/DERE har å eie?

Bolig på fastlandet

B22a Eier husholdningen en eller flere boliger på fastlandet Regn med boliger som DU/DERE eier sammen med andre, og regn også med hybelleilighet med egen inngang.

JA

NEI ⇒ B29

B22b Hvor mange boliger eier husholdningen

ANTALL. HVIS EN TRYKK ENTER

FOR HVER BOLIG

B23 Hva slags hustype er dette, er det:
ALFAKODE

B23_Sp Hvilken annen hustype har DU/DERE på fastlandet?

B24 Vi er nå interessert i hvordan denne boligen brukes. Hvilke av følgende bruksmåter passer (*SET OFF*):

Leies ut

Barn, ektefelle bor der

⇒ B27

Lånes ut til slekt/venner

⇒ B27

Brukes av husholdningen i perioder, feks som fritidsbolig i ferier ⇒ B27

ANNET

B24_Sp Hvilken annen bruksmåte er det for boligen?

B25 Vi ønsker å vite hvor mye DU/DERE får i leieinntekter for boligen. Er det lettest for deg å oppgi svaret pr. måned, pr. kvartal eller pr. år?

PR. MÅNED ⇒ B26mnd

PR. KVARTAL ⇒ B26kv

PR. ÅR ⇒ B26år

B25mnd Hvor mye har DU/DERE i leieinntekter pr måned ⇒ B26

B25kv Hvor mye har DU/DERE i leieinntekter pr. kvartal ⇒ B26

B25år Hvor mye har DU/DERE i leieinntekter pr år

B26 Har DU/DERE lån på boligen

JA

NEI ⇒ B29

B27 Vi ønsker å vite hvor mye du/husholdningen betaler i renter og avdrag på boligen. Er det lettest for deg å oppgi svaret pr. måned, pr. kvartal eller pr. år?

PR. MÅNED ⇒ B28mnd

PR. KVARTAL ⇒ B28kv

PR. ÅR ⇒ B28år

B28mnd Hvor mye renter og avdrag betaler DU/DERE for boliglån, herunder også lån til innskudd, andel, aksje eller andre overtagelsesbeløp pr.måned? Regn ikke med nedbetaling av fellesgjeld gjennom husleien.

OPPGI BELØPET I KRONER. ⇒ B28

B28kv Hvor mye renter og avdrag betaler DU/DERE for boliglån, herunder også lån til innskudd, andel, aksje eller andre overtagelsesbeløp pr. kvartal? Regn ikke med nedbetaling av fellesgjeld gjennom husleien.

OPPGI BELØPET I KRONER. ⇒ B28

B28år Hvor mye renter og avdrag betaler DU/DERE for boliglån, herunder også lån til innskudd, andel, aksje eller andre overtagelsesbeløp pr. år? Regn ikke med nedbetaling av fellesgjeld gjennom husleien.

OPPGI BELØPET I KRONER.

B29a Leier husholdningen en eller flere boliger på fastlandet Regn også med boliger som DU/DERE leier sammen med andre, og regn også med hybelleilighet med egen inngang.

B29b Hvor mange boliger leier husholdningen

ANTALL. HVIS EN TRYKK ENTER

FOR HVER BOLIG

B30 Hva slags hustype er dette, er det:
ALFAKODE

B30_Sp Kan du spesifisere nærmere hvilken annen hustype DU/DERE bor i?

B31 Vi er nå interessert i hvordan denne boligen brukes. Hvilke av følgende bruksmåter passer (SET OFF):

- Leies ut
 Barn, ektefelle bor der ⇒ B33
 Lånes ut til slekt/venner ⇒ B33
 Brukes av husholdningen i perioder, feks som fritidsbolig i ferier ⇒ B33
 ANNET

B31_Sp Hvilken annen bruksmåte er det for boligen?

B32 Vi ønsker å vite hvor mye DU/DERE får i leieinntekter for boligen. Er det lettest for deg å oppgi svaret pr. måned, pr. kvartal eller pr. år?

- PR. MÅNED ⇒ B32mnd
 PR. KVARTAL ⇒ B32kv
 PR. ÅR ⇒ B32år

B32mnd Hvor mye har DU/DERE i leieinntekter pr måned ⇒ B33

B32kv Hvor mye har DU/DERE i leieinntekter pr. kvartal ⇒ B33

B32år Hvor mye har DU/DERE i leieinntekter pr år

B33 Betaler DU/DERE husleie for boligen mens DU/DERE er på Svalbard

- JA
 NEI ⇒ B37

B34 Hvor mye betaler DU/DERE i månedlig husleie for boligen
 OPPGI BELØP I KRONER

FRITIDSBOLIG

B37 Har DU/DERE en eller flere hytter eller hus som brukes som fritidshus, på fastlandet, Svalbard eller andre steder. Regn også med fritidsbolig som husholdningen eier sammen med andre. Boliger som er oppgitt tidligere skal ikke regnes med.

- JA
 NEI ⇒ H1

B38 Hvor mange hytter / fritidshus eier DU/DERE?
 ANTALL. HVIS EN TRYKK ENTER

B39 Ligger HYTTEN/HYTTENE::

- På fastlandet
 På Svalbard
 Andre steder

Husholdningens økonomi

H1 Fikk du/husholdningen din noen form for økonomisk hjelp eller bidrag i 1999 fra den nærmeste familien utenfor husholdningen for å dekke løpende utgifter? BARE HVIS SAMLET VERDI ER OVER 1000 KR

- JA ⇒ H3
 NEI ⇒ H4

H2 Hva anslår du samlet beløp til?
 ____ KRONER

H3 Fikk du/husholdningen din noen form for økonomisk hjelp eller bidrag i 1999 fra noen utenfor den nærmeste familien husholdningen for å dekke utgifter ellers? BARE HVIS SAMLET VERDI ER OVER 1000 KR

- JA
 NEI

H4 Hva anslår du samlet beløp til?
 ____ KRONER

H5 Har det i løpet av de siste 12 måneder hendt at husholdningen har hatt vansker med å klare de løpende utgiftene f.eks. til mat, transport, eller bolig? Hendte det ofte, av og til, en sjelden gang eller aldri?

ofte
av og til
en sjelden gang
aldri

H6 Var økonomien slik at dere størsteparten av året hadde mulighet for å klare en uforutsett regning på 3000 kroner til f.eks. tannlege eller reparasjon?

JA
NEI

FLYTTING FRA SVALBARD

F1 Hvilket av følgende utsagn om flytting fra Svalbard passer best for din/husholdningens situasjon?

Har klare flytteplaner
Regner med å flytte innen 3 år
Regner med å bo her i minst tre år til
Har ingen flytteplaner ⇒ Mo1
Regner med å bo her resten av livet ⇒ Mo1

F2 Hva er grunnen til at DU/DERE har planer om å flytte fra Svalbard, er det

Åremalstillingen er slutt
Ønsker å flytte ned til fastlandet
Ønsker å komme nærmere familie
Bedre karieremuligheter på fastlandet
Pendling til Svea
Får kun sesong betont arbeid på Svalbard
ANNET

F2_AN Kan du spesifisere hvilke andre grunner DU/DERE har for å flytte fra Svalbard

Motorkjøretøyer

Mo1 Hvor mange snescootere eier eller disponerer husholdningen?

ANTALL

Mo2 Hvor mange biler til privat bruk disponerer husholdningen på Svalbard?

ANTALL

HVIS EN BIL

Mo3 For bilen husholdningen disponerer ber jeg deg svare på noen spørsmål. Eies denne av noen i husholdningen?

JA ⇒ Mo5
NEI ⇒ Mo4

Mo4 Hvilken beskrivelse passer best for denne bilen?

Fri bil, bensin og forsikring dekket
Fri bil, betaler bensin og vedlikehold selv
Leid bil, betaler bensin og vedlikehold selv

Mo5 Hvilken beskrivelse passer best for denne bilen?

Får kilometergodtgjørelse for bruk av bilen i arbeidet
Får løpende utgifter til bilen dekket
Betaler alt selv

HVIS FLERE BILER

Mo3 For hver bil husholdningen disponerer ber jeg deg svare på noen spørsmål. Vi begynner med den første, eies denne av noen i husholdningen?

JA ⇒ Mo5
NEI ⇒ Mo4

Mo4 Hvilken beskrivelse passer best for denne bilen?

Fri bil, bensin og forsikring dekket
Fri bil, betaler bensin og vedlikehold selv
Leid bil, betaler bensin og vedlikehold selv

- Mo5 Hvilken beskrivelse passer best for denne bilen?
Får kilometergodtgjørelse for bruk av bilen i arbeidet
Får løpende utgifter til bilen dekket
Betaler alt selv

Overnatting

- Ov2 Omtrent hvor mange personer har DU/DERE hatt som overnattingsgjester de siste 12 månedene? Regn bare med personer som ikke selv bor på Svalbard.
- Ov1 Omtrent hvor mange døgn har du/dere til sammen hatt venner, slektninger eller andre personer på overnatting de siste 12 månedene. Regn bare med personer som ikke selv bor på Svalbard.
ANTALL

Til slutt vil vi takke deg for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene våre

Tidligere utgitt på emneområdet Previously issued on the subject

Norges offisielle statistikk (NOS)

C 537: Svalbardstatistikk 1999

C 673: Svalbardstatistikk 2001

Notater

2000/31: Levekårsundersøkelsen i Longyearbyen 2000.
Dokumentasjon og tabellrapport.

Rapporter (RAPP)

99/18: Produksjon av svalbardstatistikk: Begrensninger og muligheter.

2002/14: Pris, forbruk og inntekt. Økonomiske levekår på Svalbard sammenlignet med fastlandet i 1990 og 2000

Samfunnspeilet

3/2001: Øyvin Kleven: Otium og negotium på 78 grader nord

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter

Recent publications in the series Reports

- 2001/36 G. Haakonsen og E. Kvingedal: Utslipp til luft fra vedfyring i Norge. Utslippsfaktorer, ildstedsbestand og fyringsvaner. 2001. 51s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4994-5
- 2001/37 K. Rypdal og L-C. Zhang: Uncertainties in Emissions of Long-Range Air Pollutants. 2001. 49s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5000-5
- 2001/38 B. Kupis Frøyen og Ø. Skullerud: Avfallsregnskap for Norge. Metoder og resultater for tekstilavfall. 2001. 41s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5005-6
- 2001/39 G.I. Gundersen og O. Rognstad: Lagring og bruk av husdyrgjødsel. 2001. 47s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5007-2
- 2001/40 I. Hauge Byberg, A. Hurlen Foss og T. Noack: Gjete kongens harer- rapport fra arbeidet med å få samboerne mer innpasset i statistikken. 2001. 60s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5008-0
- 2001/41 E. Engelién og P. Schøning: Friluftsliv og tilgjengelighet- metode for beregning av nøkkeltall. 2001. 23s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5012-9
- 2001/42 G.M. Pilskog, L. Solheim og K. Ødegård: Bruk av informasjons- og kommunikasjons-teknologi i næringslivet 2000. 2001. 56s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5013-7
- 2001/43 T. Smith og S.E. Stave: Ressursinnsats, utslipp og rensing i den kommunale avløpssektoren. 2001. 64s. ISBN 82-537-5014-5
- 2002/1 E. Rønning og S. T. Vikan: Lærernes arbeidsmiljø i 1990- årene. 2002. 60s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5016-1
- 2002/2 V.V. Holst Bloch: Arealstatistikk for tettstedsnære områder 1999-2000. 2002. 37s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-5375021-8
- 2002/3 J. Lyngstad og A. Støttrup Andersen: Utvikling i boforhold 1987-1997. Rapport til Boligutvalget. 2002. 40s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5031-5
- 2002/4 E. Røed Larsen: Boligutgiftene i Norge på 1990-tallet. Systematiske observasjoner av livsfase, geografi og husholdningstype. 2002. 25s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5024-2
- 2002/5 L. Østby: Demografi, flytting og boligbehov på 1990-tallet. 2002. 48s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5029-3
- 2002/6 L.S. Stambøl: Qualification, mobility and performance in a sample of Norwegian regional labour markets. 2002. 46s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5033-1
- 2002/7 A. Finstad, G. Haakonsen og K. Rypdal: Utslipp til luft av dioksiner i Norge - Dokumentasjon av metode og resultater. 2002. 33s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5040-4
- 2002/8 A. Finstad, K. Flugsrud og K. Rypdal: Utslipp til luft fra norsk luftfart. 2002. 31s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5047-1
- 2002/9 A. K. Brændvang og K. Ø. Sørensen: Fylkesfordelt satellitregnskap for turisme. 2002. 40s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5049-8
- 2002/10 Use of ICT in Nordic enterprises 2000/2001. 2002. 25s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5050-1
- 2002/11 T. Bye, O. Jess Olsen og K. Skytte: Grønne sertifikater - design og funksjon. 38s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5052-8
- 2002/12 A. Støttrup Andersen: Yngre på boligmarkedet 1987-1997. 2002. 40s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5064-1
- 2002/13 A. Sundvoll og I. Kvalstad: SEDA - Sentrale data fra allmennlegetjenesten. Sluttrapport fra pilotprosjektet. 2002. 126s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5075-7
- 2002/14 M.I. Kirkeberg, B.A. Holth og A.E. Storrud: Pris, forbruk og inntekt. Økonomiske levekår på Svalbard sammenlignet med fastlandet i 1990 og 2000. 2002. 112s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5081-1
- 2002/15 A. Langørgen, R. Aaberge og Remy Åserud: Kostnadsbesparelser ved sammenslåing av kommuner. 2002. 74s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5088-9